

În dezbaterea națiunii: documentele pentru Congresul al XIV-lea

Opinii și experiențe, inițiative și propuneri, proiecte și realizări

Eseu pag. 9

Omul nou,
măsura tuturor lucrurilor

Fotoreportaj pag. 12

Avrig, tinăr oraș

flacăra

anul XXXVIII
(1785)
VINERI
8 septembrie
1989

Săptăminal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

Lecțiile istoriei, în lumina prezentului

FORȚA DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE

În magistrala sa cuvintare, rostită la Adunarea solemnă prilejuită de aniversarea a 45 de ani de la victoria revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și anti-imperialistă din august 1944, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, înfățișă rodnicul bilanț al realizărilor României din această perioadă și mai cu seamă de după Congresul al IX-lea, subliniind din nou un adevăr care se află la temelia acestor înfăptuiri, acela potrivit căruia marile împliniri, întreaga devenire a țării sînt rodul activității pline de abnegație a clasei muncitoare, țărănimii și intelectualității, a întregului popor, strîns unit în jurul partidului, a unui popor cu adevărat stăpîn pe destinele sale, pe prezentul și viitorul său, pentru care istoria este un prilej de învățăminte, este o experiență activă. Acest bilanț ce se constituie din marile victorii repurtate de poporul român sub conducerea partidului, și care are în vedere și perspectiva, programele de viitor, programele noastre de muncă și viață, confirmă cu puterea faptei teza științifică, fundamentată atît de strălucit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, a făuririi socialismului cu poporul și pentru popor — teză care reprezintă una dintre coloanele de rezistență ale edifi-

cării noii noastre orînduiri.

Acest principiu științific al făuririi socialismului cu poporul și pentru popor are în vedere făurirea conștientă de către cei ce muncesc a orînduirii socialiste, în condițiile în care omul muncii este beneficiarul roadelor sale, este proprietar, producător și beneficiar.

Întemeindu-se pe cuceririle revoluționare, pe cele ale construcției socialismului, democrația societății noastre a produs, așadar, mutații radicale care au avut ca scop fundamental participarea poporului la conducere, realizarea autoconducerii. Ținînd seama de tradițiile și experiența sa, de realitățile existente în țara noastră, de etapele dezvoltării sociale, partidul nostru a acordat în permanență o deosebită atenție dezvoltării și perfecționării democrației, instituind un sistem original, unic în felul său, care asigură participarea tuturor oamenilor muncii la actul de elaborare a programelor de dezvoltare, la decizie, la transpunerea în viață a acestor programe. „Faptul că programele privind dezvoltarea tuturor ramurilor de activitate — deci și a agriculturii — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii, Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor, le hotărâse

masele populare, le hotărâse însuși poporul, în conformitate cu principiul științific de bază, al construirii socialismului cu poporul și pentru popor, reprezintă adevărata democrație, în care poporul însuși este cel care hotărâște asupra tuturor domeniilor! Orice altă formă democratică nu poate să fie echivalentă cu voința întregii națiuni, cu dreptul poporului de a decide destinele sale!”.

Originalitatea și profunzimea concepției partidului nostru, ale gândirii și acțiunii secretarului său general, privind capacitatea de progres, de înnoire, proprii democrației socialiste, sînt evidente prin semnificațiile adînci și complexe ale acestei teze.

Deosebit de elocvente în acest sens sînt cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu, rostite la Plenara P.C.R. din iunie: „Remarcabilele înfăptuiri în dezvoltarea patriei demonstrează cu putere superioritatea socialismului, faptul că numai și numai în condițiile cînd poporul a devenit cu adevărat stăpîn pe destinele sale se poate asigura lichidarea, într-un timp relativ scurt, a înapoierii, se asigură progresul economico-social, bunăstarea, independența și suveranitatea țării”.

(Continuare în pag. 7)

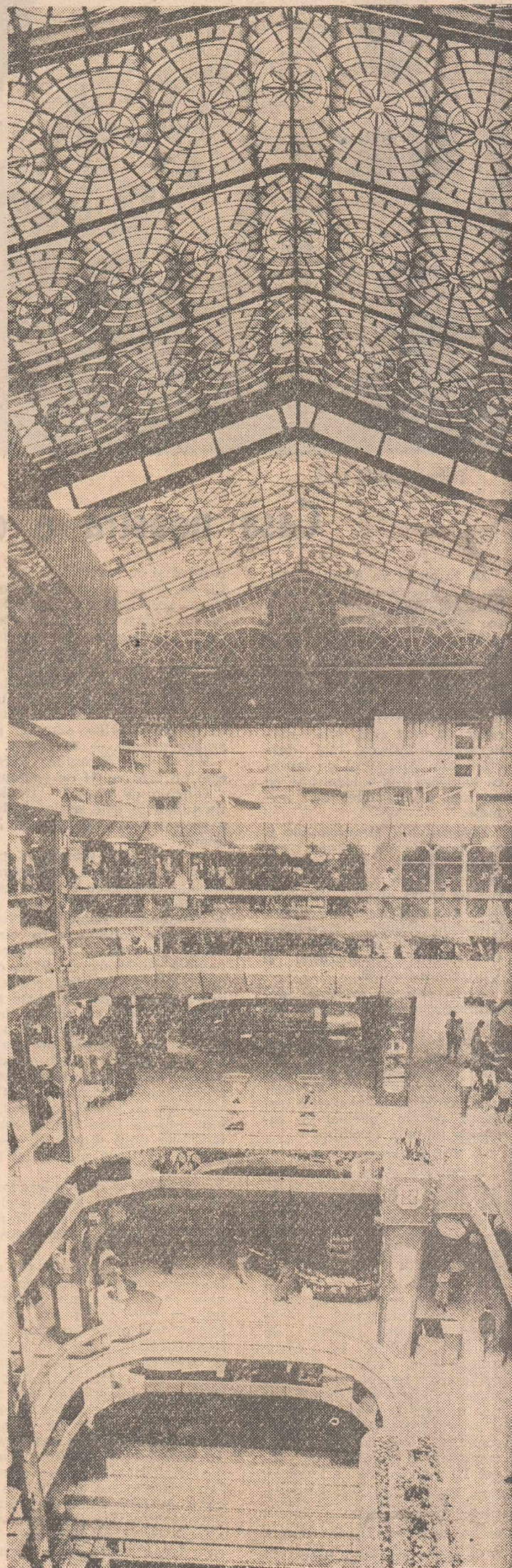
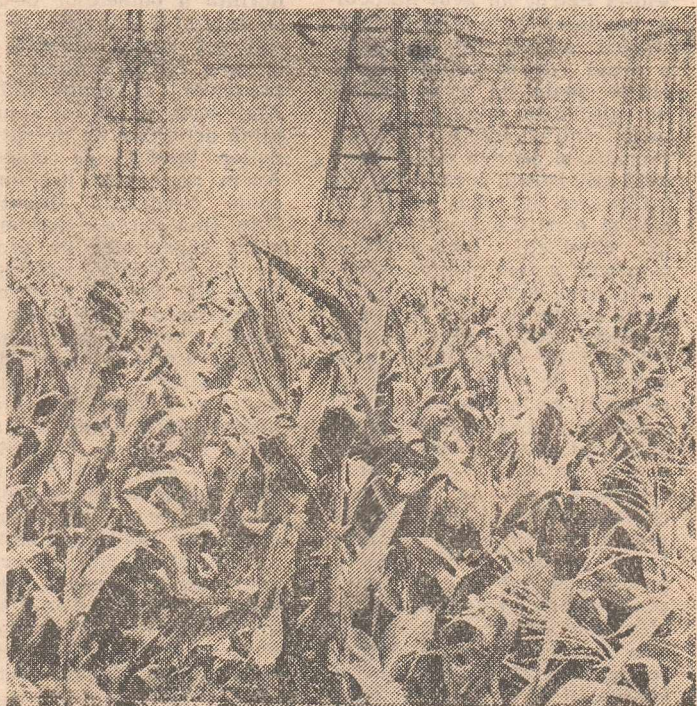
RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Porumbul cel de toate toamnele

I-am găsit pe toți adunați în sala de ședințe de la sediul C.A.P.-ului, o sală oarecare în care fuseseră înghesuite cîteva bănci de lemn să încapă șefii de fermă Constantin Gheorghe, Cocea Georgeta, Alexe Victor, Mendel Cornel, mecanizatorii Andone Ștefan, Iancu Marin, Nae Nicolae, Ioniță Gheorghe de la S.M.A., cooperatorii Stan Tudor, Dumitru Vasilica, Iancu Lucreția și alții, prezenți acolo, în jurul mesei mici la care președintele cooperativei, Canelea Dumitru, și inginerul șef Lazăr Gheorghe stăteau în fața unor registre largi repartizînd oa-

(Continuare în pag. 5)

I. ZUBAȘCU ■

Fotografie de PAUL AGARICI ■

○ nouă coloană infinită? Nu, un detaliu din superba arhitectură a magazinului pentru copii și tineret.

Tara dezbate documentele descoperindu-și noi resurse

Urmare a muncii temeinic organizate

„FIRMELBO” o marcă de prestigiu

La sfârșitul anului trecut, Întreprinderea „Melana” din Botoșani a sărbătorit zece ani de la înființarea ei. N-a fost nici prima și nici ultima oară când oamenii care lucrează aici au avut să spună, cu o mândrie neascunsă, că întreprinderea aceasta a pornit la drum cu dreptul.

Pe locul unde se întind spațiile de producție ale întreprinderii se aflau mai multe case cu înfățișare rurală, aici, la marginea Botoșanilor, și urma ca ele să fie demolate. Inginerul Viorel Petruc își aduce aminte că împreună cu un delegat din partea primăriei orașului a fost nevoie să meargă din poartă-n poartă și să vorbească pe îndelung cu oamenii. De locul de care te leagă atâtea amintiri nu te rupi atât de ușor, țineau să spună unii dintre aceștia, și nici de fîntina care a fost săpată sub privirile tale sau de bolta de viță pe care ai îngrijit-o în fiecare primăvară ca să ai de unde culege struguri toamna. Dar alții pareau să se aștepte la altfel de veste și au primit-o cu bucurie, pentru că în acele 14 case locuiau nu mai puțin de 40 de familii. Oricum, gazdele țineau să se poarte îndatoritor și propuneau un pahar de vin sau de rachiu, însă cum musafirii refuzau pe cit de politicos pe atât de ferm o asemenea tratație, Viorel Petruc își amintește că a mâncat atunci, probabil, o chifla de dulceață, fiind de vișne sau de cireșe amare, când de caise ori de nucă verzi. Nu la multă vreme după aceea, în '79, întreprinderea începea să producă iar un an mai târziu intra în parametrii proiectați. Astăzi, cum adaugă la rîndul ei inginerul șef Mihaela Andriescu, la indicatorii fizici și valorici principali întreprinderea înregistrează creșteri între 5 și 7 la sută față de capacitățile proiectate, ceea ce spune mult despre convingerea celor ce lucrează aici că întreprinderea aceasta a fost o șansă pentru ei.

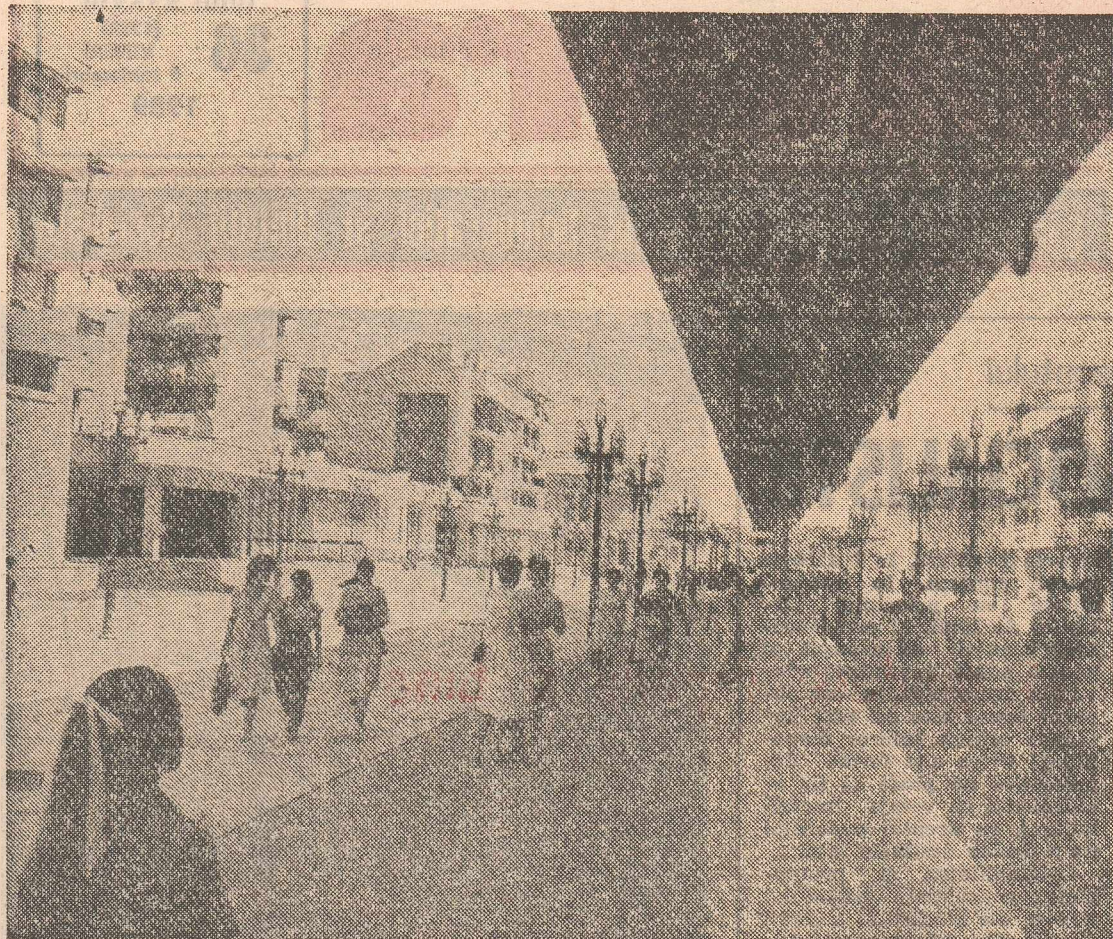
Și Mihaela Andriescu și Viorel Petruc au avut norocul să cunoască toate etapele construirii acestei întreprinderi, o astfel de experiență fiind cit se poate de utilă pentru un specialist, adaugă el. Da, una e când vii într-un loc gata pregătit, și altceva este atunci când îți istoria locului iar în înfățișarea lui cea nouă se află și o părțică din munca ta. Când știi, iată, utilajul asta cum a fost montat, cărămida asta cum a fost pusă, omul acesta cum s-a calificat. Oamenii, trebuie spus, au fost selectați în urma unor teste deosebit de severe și, dacă adăugăm că la nivelul unității a fost întotdeauna foarte bihe organizat sistemul de pregătire și de perfecționare profesională, avem nu „secretul” ci explicația rațională și firească a rezultatelor foarte bune pe care întreprinderea le-a înregistrat de la început până astăzi. Într-adevăr, la „Melana”, despre aceste rezultate se vorbește nu ca despre scopul unor eforturi ieșite din comun, ci ca despre o urmărire firească a unei munci organizate inteligent. Astfel, ne spune Mihaela Andriescu, realizarea în avans a producției fizice și a producției marfă pe durata celor 3 ani și 8 luni din acest ciclu a

creat premise solide ca până la Congresul al XIV-lea al partidului întreprinderea să-și îndeplinească în întregime sarcinile planificate pentru acest an.

Aici, la Botoșani, melana adusă de la Săvinești trece printr-un proces de prelucrare. Aici se fac firele, iar acestea se bobinează pentru fabricile de tricotaie și pentru țesătoriile de stoffe de mobilă. Și este de înțeles satisfacția celor de la „Melana” când spun că „foarte multă lume preferă firul nostru”. Peste 90 la sută din producția întreprinderii se exportă indirect, prin unitățile Ministerului Industriei Ușoare și ale CENTROCOOP-ului. „Pe acest temei”, spune Viorel Petruc, care lucrează chiar la serviciul desfacere, ne mobilizăm eforturile de a realiza o producție de înaltă calitate și a răspunde, astfel, prin fața de muncă exemplare, sarcinilor indicate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind creșterea competitivității produselor românești. Trebuie să adaug că Firmelbo, marca firului nostru, este o marcă înregistrată la Geneva, ceea ce reprezintă o garanție a calității lui.”

Pentru bunele ei rezultate, „Melana” Botoșani s-a situat și se situează pe locuri de frunte în întrecerea socialistă, în ramura industrială a fibrelor și firelor sintetice. Faptul acesta nu-i determină însă pe cei ce lucrează aici să creadă că nu mai au nimic de învățat. Dimpotrivă, ni se spune, „Melana” Botoșani își trimite adeseori oameni în delegație pe la alte întreprinderi similare din Focșani sau Buzău, din Miercurea Ciuc sau Bistrița, ca să observe tot ceea ce cred că poate fi de folos întreprinderii lor. Botoșanenu încearcă să învețe, asadar, nu numai din succesele sau din necazurile lor, ci și dintr-ale altora. Este posibil, de aceea, ca programul de dezvoltare a întreprinderii, prin fonduri de investiții alocate recent, să fi luat în considerare și această dorință a oamenilor de-a nu se mulțumi cu ceea ce știu sau pot la un moment dat, ci de-a învăța mereu. „Într-adevăr, ne spune Mihaela Andriescu, ne aflăm acum în plină activitate de pregătire a noilor lucrări de investiții. Avem aprobările necesare și acum deschidem finanțarea. Prin finalizarea acestor lucrări, capacitatea de producție va fi mărită substanțial. Peste doi ani, la punerea în funcțiune a obiectivelor prevăzute, vom produce pentru prima oară în țară fire tehnice din polipropilenă, folosind materie primă indigenă și lucrind după tehnologie și cu utilaj românesc. Încă de pe acum se are în vedere pregătirea corespunzătoare a oamenilor care vor lucra cu aceste utilaje de înaltă tehnicitate.”

D. CONSTANTINESCU

Tribuna F.D.U.S.

Casa noastră e orașul

De la an la an Rîmnicu Sărat este mai frumos. Îl regăsești schimbat, chiar după patru anotimpuri și-ți este imposibil să-l mai compari cu cel din prăfuite amintiri. Nu-i vorba doar de noile construcții: totul s-a cizelat, s-a rafinat, înlăturînd definitiv izul de oraș de provincie. Oamenii, chiar, îți par alții, mai moderni în înfățișare, mai deschiși, mai conștienți de faptul că locuiesc într-o localitate ce nu mai e oraș doar cu numele.

Indiscutabil, rîmniceșilor li se datorează, în primul rînd, toată această transformare, felului în care au știut să profite de șansa oferită, „Să profite, sintînd !”, completează Gheorghe Iftode, președintele Comitetului orașenesc al Organizației Democrației și Unității Socialiste.

— În ceea ce privește organizația noastră, ea este implicată în toate problemele, în absolut toate. De la îndeplinirea indicatorilor de plan în industrie și sprijinul în agricultură, pînă la cultură, sănătate și trebuiri obștești, sintem părtași la întreaga viață a orașului.

— Totuși, exemplificați.

— Zic eu, că dacă două unități au luat anul acesta înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste” este și meritul organizației noastre. Cele două unități — „Întreprinderea de prelucrare și industrializare a legumelor și fructelor” și „Întreprinderea de garnituri de frînă și etanșare” — cuprind un mare număr de membri O.D.U.S. de a căror muncă sint legate titlurile respective. La fel, am putea să ne mindrim cu faptul că-am pus umărul la evidențierea și a altor unități în întrecerea socialistă. „Întreprinderea de confecții” a săltat de pe locul III pe ramură pe locul II, iar „Fabrica de regenerare a uleiurilor minerale” a trecut și ea, pe locul II. Cit despre problemele obștești, toate se

rezolvă și cu membrii O.D.U.S. Și, să știți, că nu-s puține. Ideea secretarului cu probleme organizatorice al Comitetului orașenesc de partid, Ioan Bălan, mă ispitește teribil, deși, mai întii mă nedumerește: să-l cunosc pe unul din primari. Cum adică, pe unul? Dar cîți sint? Văzînd că gluma a prins, oamenii se amuză grozav. — 33 plus 1.

Va să zică, Rîmnicu Sărat este un oraș cu 34 de primari. Dincolo de glumă, treaba nu numai că este serioasă, dar a și fost luată de cetățeni în serios.

— Nu o dată, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat necesitatea dezvoltării largi și perfecționării formelor democratice de conducere în întreaga activitate. Chiar într-o recentă cuvîntare se arăta că orice altă formă democratică, din alte societăți, nu poate să fie echivalentă cu voința întregii națiuni, cu dreptul poporului de a decide destinele sale. În orașul nostru există de cîțiva ani așa-numiții „împuțerniciți ai primarului”. Ca să vedeți ce treabă au făcut, mai aduagă Ioan Bălan, căutați-l pe unul dintre ei, lucrează la „Casa pionierilor și șoimilor patriei”.

Ion Toader corespunde exact descrierii făcute. N-are o clipă astîmpăr, ar tot sări de pe scaun, gata mereu să întreprindă ceva.

— Eu zic că trebuie să ai chemare, dacă te împinge cineva de la spate, nu face nimic cu tine. Îmi place frumosul, îmi place ordinea, iubesc curățenia. Dacă-l observ pe unul că-și bate joc de truda celor mulți, vād negru înaintea ochilor. Da' ce să vorbim despre ei, că-s din ce în ce mai puțini. De cinci ani, de cînd am fost desemnat „împuțernicit al primarului”, zic că s-au făcut lucruri bune. Dar cea mai mare realizare e că i-am determinat pe cetățeni să înțeleagă faptul că nu ajunge să se ocupe doar de casa lor. Străzile, spațiile din-

tre blocuri, aleile și parcurile sint tot ale noastre.

— Și chiar așa vād zic? Primar?

— Ei, mai glumește cîte unul: „Ce mai faci, măi primarule?”, dar nu doar eu, ci și ceilalți 32 de „împuțerniciți ai primarului” — deputații circumscripțiilor electorale ale orașului — sintem luați în serios. Și asta, pentru că ne-am dovedit utilitatea. Ce ar fi de făcut, hotărîm în ședințele Comitetului de cetățeni pe circumscripție și — apoi trecem la treabă. Uitați, de pildă, la materialele recuperabile; știți cîte avem? 17 tone depuse — și mai strîngem pînă la sfîrșitul anului. Am mai făcut un păreuleț în oraș, ne ocupăm de administrarea fondului locativ de stat, de probleme de sistematizare, de liniște, ordine, curățenie. Nici cele mărunte nu-s date de-o parte. Mai acum cîteva zile, de exemplu, mi-a sunat un cetățean la ușa. Avea nevoie de o adeverință de la Consiliul popular. Ca să mai piardă vreme, să se învoiască de la lucru, cînd eu tot vîn săptămînal pe aici? I-am adus adeverința.

— Săptămînal?

— Sigur. În fiecare vineri ne adunăm toți „împuțerniciții primarului” într-o ședință la Consiliul popular, cu tovarășul primar Gheorghe Cristian și cu tovarășul vicepreședinte al Biroului Executiv, Miluță Neamțu. Analizăm în ce măsură s-au rezolvat problemele ridicate cu o săptămîină înainte, stabilim ce avem de făcut pentru perioada următoare. Asta, în funcție de necesitățile și dorințele oamenilor, pe care noi le știm cu amănuntul. Pulsul orașului prin noi se simte la primărie. Așa a scăzut și numărul de cereri în audiență la Consiliul popular, problemele se cunosc și se rezolvă mai repede.

Aspectul orașului nostru vorbește de la sine.

LIANA MOLNAR

pentru congresul partidului, de creație și hărnicie

Doi reporteri ai revistei investighează la întreprinderea de construcții navale și prelucrări la cald din Drobeta-Turnu Severin același subiect: viața întreprinderii într-un moment în care, puternic mobilizați de chemarea secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării își mobilizează eforturile pentru îndeplinirea sarcinilor de plan pe întreg anul în cinstea Congresului al XIV-lea al partidului.

Spectaculosul de fiecare zi

Prin anul 1850, de partea dinspre Marea Neagră a Porților de Fier, o firmă austriacă a cumpărat un teren pe malul Dunării, la marginea orașului Turnu Severin. Opt ani mai târziu, au intrat în funcțiune câteva ateliere, modeste cum erau pe atunci, de reparat nave fluviale. În 1893, statul român a cumpărat întreprinderea care a devenit primul șantier naval românesc. De la înființare și pînă astăzi, generații de meșteri români s-au succedat cîștigîndu-și un bun renume în lumea vaporenilor. Reparațiile făcute la Turnu Severin erau apreciate de cei care-și duceau viața mai mult pe puntea vapoarelor.

Totul a mers în ritm obișnuit, fără nimic spectaculos. Acesta s-a produs în anul 1962, anul Congresului IX al partidului. Șantierul naval din Turnu Severin au fost printre primele întreprinderi care au beneficiat de transformările ce au cuprins întreaga noastră viață economică. Atunci a început prima etapă de dezvoltare care a metamorfozat vechile barăci metalice în hale moderne de construcții de nave maritime și fluviale de profil tehnic și transport marfă pînă la 7000 tone. Severinenii s-ar fi putut încumeta și la nave mai mari, însă ceea ce le-a limitat activitatea la acest tonaj a fost posibilitatea de transport a acestora pe Dunăre.

— Întreprinderea de construcții navale și prelucrări la cald Dobreta Turnu Severin, ne spune tovarășul Mihai Dăogaru, secretarul Comitetului de partid, a fost vizitată de tovarășul Nicolae Ceaușescu de cinci ori, în anii 1972, 1976, 1983, 1987 și anul acesta în data de 11 mai. Fiecare vizită a secretarului general al partidului a însemnat pentru întreprinderea noastră un nou pas înainte pe calea dezvoltării activității, a îmbunătățirii condițiilor de muncă și viață.

De la Drobeta Turnu Severin se exportă nave în multe țări ale lumii. Ca să ajungă la destinație străbat multe paralele și meridiane. Faptul că întreprinderea are contracte care acoperă producția pe întregul cincinal și chiar o parte din cincinalul următor este o dovadă a calității muncii constructorilor severineni, a forței colectivului, a dotării de vîrf de care se bucură întreprinderea, a tradiției muncitorești care s-a cimentat în zeci de ani de muncă.

Pentru rezultatele muncii din anul trecut, întreprinderea de construcții navale și prelucrări la cald Drobeta Turnu Severin a primit Ordinul Muncii cl. I pentru ocuparea locului întâi în întrecerea socialistă pe ramura construcții navale și aeronautice. În cinstea zilei de 23 August întreprinderea a îndeplinit planul la producția marfă in-

dustrială cu o lună mai devreme. Prin predarea în avans a unei șalande de 600 metri cubi se va îndeplini angajamentul oamenilor muncii de a îndeplini planul pe anul acesta în zilele premergătoare congresului partidului.

O posibilă definiție a navei o propune Stelian Stăncioiu, directorul întreprinderii: Un petec de uscat a cărui exploatare poate fi asemuită cu un ceasornic. Acest petec de pămînt trebuie să asigure viețile marinarilor și mărfurilor, nu de puține ori este o mașină care trebuie să funcționeze perfect în orice condiții și mai trebuie să poată ține legătura cu uscatul sau cu alte nave în orice împrejurare.

Într-o navă intră 65 000 repere. Cel mai mic, probabil, este acul de cusut cu care este dotată o cabină de marinar. Una din problemele importante este deci sincronizarea aprovizionării cu materiale și utilaje cu fluxul tehnologic, corelarea fazelor de execuție cu baza materială. Din aceste motive, două nave identice vor trebui să fie organizate în flux altfel, ținîndu-se seama de o multitudine de parametri. Orice mișcare trebuie gîndită cu minuțiozitate. Proiectarea, un compartiment puternic, gîndește fluxurile tehnologice și din acest punct de vedere. Modulizarea și agregatizarea instalațiilor realizate în cea mai mare parte în ateliere duce la creșterea productivității muncii, la ușurarea muncii la montaj.

Vorbeam mai înainte că una din preocupările principale ale conducerii, organizației de partid și sindicatului este îmbunătățirea condițiilor de muncă ale muncitorilor. Pentru asta un prim pas a fost modernizarea SDV-urilor. Mai mult de 460 de noi SDV-uri au fost puse la îndemina muncitorilor. Vopsirea secțiilor și blocsecțiilor se face în hale special amenajate prin sablare și vopsire mecanizată. Vopsitorii au fost dotați cu costume speciale asemănătoare cu cele de scafandru, cu suprapresiune care împiedică contactul muncitorului cu praful. Debitarea automată a metalelor, containerizarea reperelor mărunt pentru fiecare bloc secție sînt tot atîtea noutăți care au dus la creșterea productivității muncii, dar și la ușurarea muncii.

Că de la executarea unor simple reparații de nave s-a trecut într-un timp foarte scurt la construcții de nave pentru export și pentru intern din cele mai bune și căutate este într-adevăr un lucru demn de relevat. El se poate explica prin mobilizarea și participarea totală și conștientă a întregului colectiv la efortul general de ridicare a potențialului economic al patriei, prin înțelegerea deplină a politicii partidului care a creat un consens între intere-

sul general și cel al fiecărui muncitor în parte.

Am dori să încheiem cu o observație pe care au făcut-o cei cu care am stat de vorbă: președintele C.O.M., Mihai Dăogaru, directorul întreprinderii, Stelian Stăncioiu, șeful Serviciului organizarea producției, Valentin Cojocaru și secretarul Comitetului de partid al Secției corp nave și maistru la Atelierul debitare, Ștefan Paleacu. Deși munca la construcția de nave este din cele mai grele, părinții își aduc copiii să lucreze tot aici. Familii întregi, generații după generații își transmit dragostea și conștiinciozitatea pentru muncă, pentru această uriașă fabrică devenită în anii noștri, în cel mai adevărat sens, a lor.

Iată două dintre ele. Ion Stănescu, șef echipă la Secția

mecanică tubulară, pensionar. Fiii: Valeriu, a început ca muncitor în echipa condusă de tatăl său. Acum este maistru la Secția confecții aluminiu; Remus la pensionarea tatălui a devenit șef de formație. Acum este maistru al aceluiași atelier; Săndel este electrician la Secția electroamenajări.

La fel familia Mănescu. Ion Mănescu, maistru tîmplar, șef cală lansare, pensionar. Fiii: Ion, maistru la Atelierul electric; Dumitru, ajustor; Cornel, sudor.

Și chiar dacă nu sînt din aceeași familie, muncitorii își transmit nu numai secretul meseriei, ci și dragostea pentru ea.

OPREA GEORGESCU ■

Să gîndești repede și bine

Dacă nu ți-ai fixat — în cap, sau pe hirtie — câteva întrebări „la obiect”, în primele minute te simți complet derutat: ți se vorbește de pistoane de aluminiu și arbori cotiți, de osiile metroului bucureștean, de piese din materiale speciale destinate avioanelor și repere ce țin numai și numai de industria minieră. Mai că-ți vine să te ridici de pe scaun și să refaci drumul invers, din biroul inginerului șef către poartă, să mai citești o dată firma de la intrare. Știi sigur, însă, că n-ai greșit adresa, bătrînul șantier naval e cel mai vechi din țară și nu și-a schimbat locul. Ce caută, atunci, la Drobeta-Turnu Severin metroul, industria aviatică, ori minieră? Se vede, ți se răspunde cu un zîmbet subțire, că dacă ai citit firma, nu i-ai pătruns întreg înțelesul. „Întreprinderea de construcții navale și prelucrări la cald” din Drobeta-Turnu Severin nu mai este astăzi un simplu șantier naval. Noua etapă de extindere și modernizare prin care s-a trecut a însemnat, de fapt, refacerea din temelii a unui gigant industrial capabil a răspunde acum la zeci și zeci de solicitări din domeniul ce-ar fi părut, chiar prin anii '80-'81, cu totul străine meseriașilor locului.

— Ați devenit, deci, o firmă cu mai multe semnificații.

— Am devenit o firmă cu mai multă pricepere, cu știința de a face — nu chiar totul, ar fi imposibil — dar, în orice

caz, foarte multe, răspunde inginerul șef cu probleme de fabricație, Mihai Bușoi. Este una dintre condițiile esențiale ale procesului de modernizare din zilele noastre. Poate tocmai de aceea sîntem apreciați de partenerii noștri cu care colaborăm — și sînt țări cu tradiție în domeniu.

— Să vorbim și de nave.
— Nici nu s-ar putea altfel, ponderea o constituie, totuși, sectorul naval și aici muncesc familii ce și-au transmis meseria din tată-n fiu, de mai bine de o sută de ani. Dacă întrebăm pe Stănescu, trebuie să precizezi la care din ei te referi, pentru că sînt patru — tatăl și cei trei feciori — toți ajustori. Membrii familiei Mănescu sînt tîmplari, Vacuta — tatăl, este sudor, fiul inginer; bătrînul Cîrstea e maistru, Cîrstea-junior e inginer. Mai sînt mulți alții, nu-mi vin în minte.

— Toți lucrează la nave?
— În diferite sectoare. De cînd se proiectează și pînă se lansează la apă, vă dați seama, nave — indiferent de ce tip este — trece prin multe etape și e „migălită” de multe echipe și multe mîini.

— Cîte corpuri de nave aveți acum în construcție?

— Să le numărăm: trei pentru cargouri, trei pentru șalande, trei nave speciale. De curînd am lansat șalanda cu numărul 40, care va transporta mîlul dragat din ape.

— E mult? E puțin?

— Cea mai mică navă — un hidroclab de 400 m³ se construiește în opt luni, cea

mai mare — navă „amiral” de 7000 m³ — în 24 de luni. Sînt cicluri apreciate ca foarte bune pe plan mondial. Una din ambițiile noastre pentru 1989 a fost să scurtăm ciclul de fabricație la o șalandă cu două luni. Și am reușit ca în loc de 14 luni să ajungem la 12.

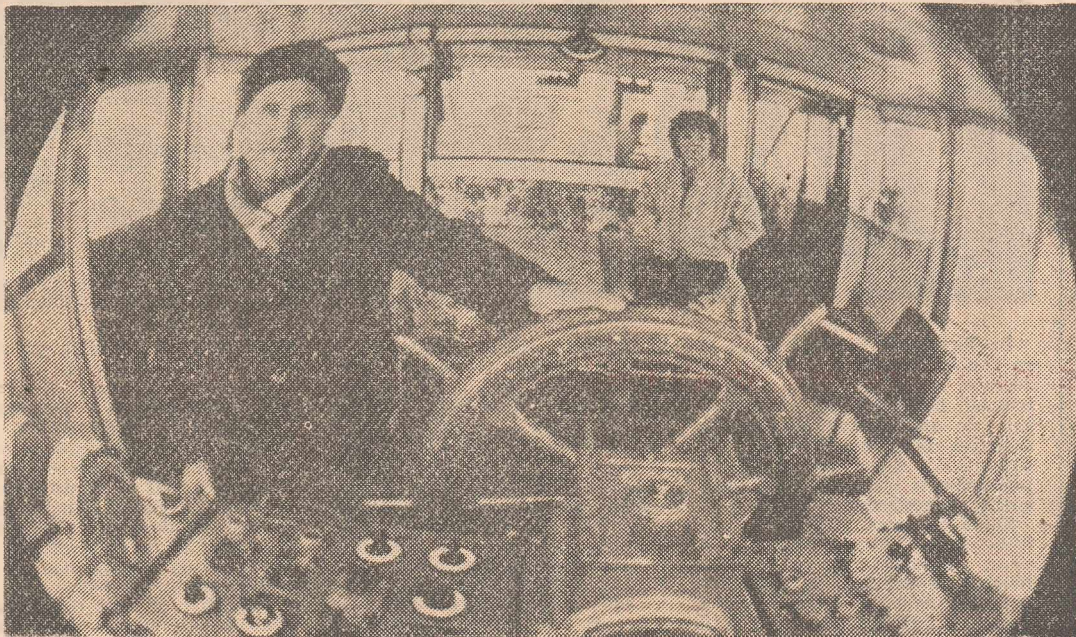
— Una din ambiții? Ați mai avut și altele?

— Vedeți, ca pentru toți oamenii muncii din țară, 1989 înseamnă și pentru colectivul nostru un an ce trebuie cîștit cum se cuvine, este anul Congresului al XIV-lea al partidului. Tocmai de aceea, ne-am propus realizări deosebite încă din prima zi a lui ianuarie, iar prezența secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu la mijlocul lunii mai printre mehedințeni, indicațiile primite cu acest prilej, ne-au fost un nou imbold. Nu numai că ne-am propus multe pentru '89, dar mare parte din ceea ce am zis că facem, am făcut.

— Totul stă, din cîte am văzut și am înțeles, sub semnul modernizării. Asemenea calculatorului ce face lansarea în fabricație, mintea ordonată a inginerului șef îmi servește date și informații pe care mă grăbesc să le notez.

— Pe fluxul de fabricație se face debitarea centralizată a tablelor ce servesc la învelișul navelor, precum și a elementelor de saturare a secțiilor și bloc-secțiilor. Ideea a fost refolosirea în grad avansat a metalului. Anul trecut randamentul de utilizare era de 88,96 la sută, acum a ajuns la 92,5. Tot din anul acesta am început extinderea execuției secției de nave pe carcase reglabile. Prin implementarea liniilor de sudat automat a secțiilor plane, avem avantajul de a centraliza operațiile de sudură a tablelor și profilelor utilizînd eficient materialul. Aici ne-au ajutat și tehnologiile noi, cu sistem optic, cu control automat și sudura cap la cap. S-a introdus, de asemenea pe scară largă, execuția modulelor pentru principalele agregate de la nave. Cel mai important lucru de reținut, însă, din munca noastră ni se pare a fi că în acest an, din care am străbătut mai bine de jumătate, ținîndu-ne pas cu pas de ceea ce ne-am propus, în 1989 deci, aproape întreaga producție este nouă. Ca să închei, dau un exemplu concret, planul nostru la produse noi și modernizate este de 85,6 la sută. Nu e rău pentru o firmă atît de veche!

LIANA MOLNAR ■

Primul drum pe ape, primul gînd pentru constructori

Fotografie de PAUL AGARIC ■

Avuția națională — sursa bunăstării fiecăruia

„În prezent, România se află tocmai în etapa cînd este imperios necesar ca dezvoltarea economică să se bazeze pe o politică fermă de utilizare judicioasă a resurselor materiale și energetice, a capacităților de producție și forței de muncă, a mijloacelor financiare, în condițiile eliminării hotărîte a oricărei forme de risipă a avuției naționale”.

Șantierul este o realitate pe care o întâlnim la tot pasul. Tot ce s-a construit în țară — blocuri de locuințe, școli, fabrici, spitale, complexe turistice, poduri, canale de navigație și irigații au fost, mai întâi, șantier. Mai mari sau mai mici, ele au schimbat un peisaj, au adus transformări, au fost o școală a muncii și a patriotismului. O școală în care am învățat să construim, să trăim, să ne gospodărim.

Acest ultim aspect îl vizăm în grupajul de față, în care

încercăm să ilustrăm strădania „șantieristilor” de a spori avuția țării prin grija față de valorile cu care lucrează, prin chibzuință și pricepere, în primul rînd din convingerea că de spiritul de bun gospodăric, de gestionarea corectă a acestor valori depinde în mod direct bunăstarea noastră. Cît de gospodari sînt unii și cît loc pentru ordine și disciplină mai există la alții aflăm, așadar, de la cei trei reporteri care semnează articolele de față.

care scurtează drumul. Nu e ușor să împrejmuiești întotdeauna un șantier, costă și bani și muncă. Însă e obligatoriu.

Să nu fim cusurii! Organizarea nu e la nivelul calitativ al blocurilor care se văd de pe acum frumoase, reprezentative pentru o capitală de județ. Municipality, prin diversității ei reprezentanți trece

zilnic de cîteva ori pe șantierele orașului. Cînd constructorii se mulță, în urma lor nu mai vin grădinarii. Au lucrat în paralel cu constructorii.

La Giurgiu se simte deci dorința constructorului de a aduce cît mai repede orașul la starea lui definitivă.

OPREA GEORGESCU ■

Cum pot rodi 700 ha

Există și o risipă de pămînt pe șantier? Fără îndoială, ne spune inginerul Nicolae Mocanu, dar trebuie adăugat că măcar o formă a acestei risipe, și anume întinderea șantierei dincolo de perimetrul stabilite, a cam dispărut în anii din urmă. Într-adevăr, obligația constructorilor de a-și închide incintele de lucru cu panouri între care suprafața nu poate fi mai mare decît cea prevăzută prin actele normative a dus la dispariția șantierei care se lăfăiau pe terenuri ce nu le fusese atribuite. Și Nicolae Mocanu, șeful Oficiului de cadastru al Capitalei și al Sectorului agricol Ilfov, adaugă: „Asta nu înseamnă că pe linia șantierelor ordonate, cum este cel pentru amenajarea riului Dimbovița, n-am avea încă și exemple de șantier dezordonate. O mentalitate greu de înțeles și un comportament care lasă să se întrevadă, din partea unor constructori, impresia lor că pămîntul ar fi al nimănui, denotă în orice caz o lipsă de educație civică elementară, neînțelegerea adevărului simplu că pămîntul este cea mai mare avuție a noastră, a tuturor. Observația e valabilă mai ales pentru ceea ce se întîmplă după ce unele șantieruri își încetează activitatea, cînd ele lasă în urma lor tot felul de amintiri din beton. Întreprinderea Electrocentrale din Capitală, bunăoară, prin restrîngerea incintei centralei termice. Progresul, a lăsat 14 hectare acoperite de materiale de construcție, de diverse resturi provenite din șantier. O parte

din acestea trebuie duse la groapa de gunoi, dar altele pot fi duse, cred, la centrele de recuperare a materialelor re folosibile. Situația aceasta datează de prin '84—'85, deci nu se poate spune că întreprinderea n-ar fi avut destul timp la dispoziție pentru a reda C.A.P.-ului Jilava cele 14 hectare. Scoaterea lor din circuitul agricol, fie și temporară, tot risipă de pămînt înseamnă. Oficiul de cadastru a dat numeroase avertismente întreprinderii și a amendat-o, în două rînduri, cu cîte 10 000 de lei. N-au lipsit angajamentele că se va trece la eliberarea terenului, dar pînă astăzi terenul acesta tot blocat a rămas, cu toate că la sediul întreprinderii au fost ținute de mai multe ori ședințe de comandament în care s-a discutat problema, inclusiv cu reprezentanții ai primăriei”.

Prin prevederile Legii nr. 58, cu privire la fondul funciar, beneficiarii de investiții sînt obligați ca înainte sau concomitent cu desfășurarea lucrărilor de construcție să redea în circuitul agricol o suprafață echivalentă cu cea ocupată de obiectivul respectiv. Și chiar dacă în împrejurimile Capitalei și în Sectorul agricol Ilfov resursele de acest fel sînt limitate, legea îngăduie ca operația compensare să se facă și cu terenuri aflate în alte zone din țară. Pentru ca niște terenuri neproductive, pînă la un moment dat, să devină apte a fi cultivate, e nevoie însă de o oarecare cheltuială și aceasta este și motivul pentru care unii beneficiari, cum spune Nicolae

Mocanu, nu prea se grăbesc a-și limpezi conturile. În această situație se află, ni se spune, Direcția Domeniului Public cu 43 de hectare, ICAB cu 40 de hectare, Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor cu 377 de hectare, Consiliul Național al Apelor cu 54 de hectare și chiar Ministerul Agriculturii, cu 142 de hectare, mai exact Direcția generală economică pentru îmbunătățiri funciare și construcții agricole.

Dar risipa de pămînt se poate produce și departe de incinta șantierei, următoarea întîmplare relatată de inginerul Mocanu avîndu-și semnificația ei. Treceau basculante cu materiale de la demolări și un șofer, în loc să-și urmeze drumul spre groapa de gunoi din cartierul 16 Februarie, s-a abătut pe-o stradă laterală și la capătul ei a descărcat mașina pe teren arabil al C.A.P.-ului Chiajna. Nicolae Mocanu l-a prins, cum se zice, la locu faptelor. I-a cerut actele și foaia de parcurs, dar șoferul s-a mulțumit să răspundă doar cu un gest de om plictisit. Și atunci șeful Oficiului de cadastru n-a avut încotro, s-a urcat în cabină și a luat singur actele care se aflau la bordul mașinii. Pe șofer l-a amendat cu 10 000 de lei și chiar dacă el a făcut, după aceea contestație, Ministerul Agriculturii a hotărît că amenda rămîne valabilă. Adevărul elementar, de bun simț, că pămîntul e avuția inestimabilă a întregului popor, trebuie să fie înțeles în cele din urmă de oricare dintre noi toți, spune Nicolae Mocanu, și adaugă: „La mijlocul lunii august, la Plenara lărgită a Consiliului Național al Agriculturii Industriei Alimentare, Silviculturii și Gospodăririi Apelor, luînd în discuție acest adevăr, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia atît de sugestiv o realitate: fabrici se pot face, clădiri se pot face și cu mai multe și cu mai puține etaje, dar pămîntul nu se poate întinde!”

D. CONSTANTINESCU ■

Constructorii și grădinarii

La Giurgiu se construiește mult, repede și, după cîte am constatat, bine. Se construiește astfel din necesitate. E nevoie de multe locuințe. Industria se dezvoltă, capitala celui mai tînăr județ al țării dorește să ajungă la nivelul celorlalte într-un timp cît mai scurt.

Întreprinderea antrepriză construcții montaj Giurgiu, director inginer Dumitru Popescu, lucrează doar în Giurgiu concomitent la 8 ansambluri de locuințe. Lucrările sînt concentrate îndeosebi în zona centrală. Nu doar pentru că lucrările se desfășoară sub ochii tuturor cetățenilor (și, bineînțeles, a organelor de stat locale), Legea 10, care reglementează obligațiile constructorului privind menținerea curățeniei, accesul în șantier, etc. este respectată. Ci și pentru că giurgiuveanului îi place curățenia și lucrul bine făcut. Incinta șantierului este delimitată de garduri. Și pentru că cele obișnuite, din panouri de tablă, sînt deficitare, s-au imaginat altele, din materiale recuperabile, estetice și funcționale. Este atacat un început de drum, care pornește din bulevard. Un păruțel, provizoriu, a fost făcut totuși numai de dragul frumosului Municipality a sădit 36 000 flori. Efectul parcului și a cîtorva alei amenajate este benefic. Cetățenii, care au obiceiul de a merge între două puncte doar pe linia dreaptă, se simt

datori să ocolească florile și să meargă pe alei.

Deci, înspre centru e bine și frumos.

În partea cealaltă a șantierului, spre străzile cu „rang” mai mic, se putea mai bine. Aici, închiderea este încă nefăcută. Prin șantier, din dorința de a scurta drumul, mai pătrunde cîte o căruță, cîte un biciclist. Depozitate mai în grabă, cimentul în vrac și mortarul de var se mai amestecă ici colo cu pămînt. Nu se pierde mult, dar ceva tot se mai pierde.

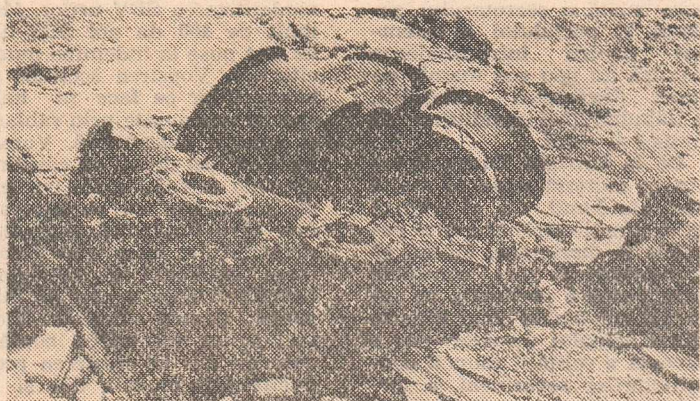
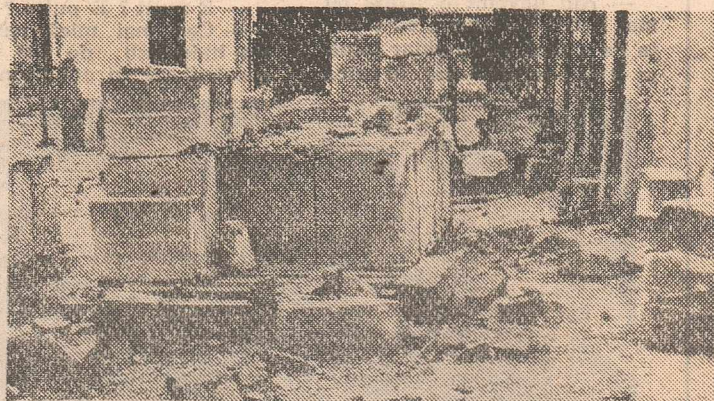
Inginerul Constantin Nanu, adjunct de șef de brigadă, și maistrul Paul Dumitrescu sînt atenționați de către directorul întreprinderii.

— Am dat dispoziție. E vorba de o roabă de mortar, spune inginerul Nanu.

Ciment risipit e și mai puțin. Alături, cîteva habe, niște cutii de tablă confecționate pe șantier. În ele ar fi putut fi descărcat mortarul. Un buncăr pentru cimentul în vrac sîntem convinși că s-ar fi putut improviza.

Rar, e drept, din macara mai cade cîte un bloc de BCA. Se sparg, dar sînt folosite la termoizolații. Nenorocirea n-ar fi deci prea mare. Asta din punct de vedere economic. Oamenii șantierului au grijă să nu stea sub sarcină. Cu alți mai mult în incinta șantierului n-au ce căuta bicicliști, căruțași amatori și grăbiți

Urmele risipei nu le șterge... ploaia

În Tirgoviste s-a construit și se construiește mult. Mult și frumos, cu grijă pentru valorile istoriei, pentru viața cetățeanului de azi, pentru necesitățile orașului de mîine. Constructorii tirgovistei dovedesc nu numai pricepere și hărnicie, ci și mult spirit gospodăresc.

După cum am aflat de la arhitectul șef Valeriu Visarion, în acest moment se construiesc blocuri de locuințe pe Bulevardul Nicolae Bălcescu, în zona Tudor Vladimirescu și în noul cartier „Complex 3” din preajma platformei industriale. Drumul pînă la șantierul din

bulevardul Nicolae Bălcescu e scurt. Îl străbat, înfruntînd ploaia, noroiul și, spre surpriza mea, indiferența. Surpriza, fiindcă avînd mereu în minte înfățișarea Tirgovistei, mina de gospodăric pe care o vezi în fiecare colțor al orașului, ceea ce descopăr pe șantierul cu pricina mă face să mă frec la ochi. Patrulez prin ceea ar fi incinta șantierului în speranța unui dialog cu cineva de-al casei, dar în zadar. În jur, aruncate peste tot, sirme, plăci prefabricate țevi și conducte din metal, sau beton, adică o sumedenie de materiale pe care orice con-

structor le-ar depozita cu atenție, să economisească, să mai aibă. N-are rost să-ți continui inventarul. Dezordinea și nepăsarea condamnează față de bunuri și materiale care se fabrică și se procură cu dificultate ar trebui să umple de indignare pe cei ce conduc locul de muncă, dacă, de pildă, ar fi fost plecați în concediu și, în torsi, ar da nas în nas cu harababura din șantier.

Hotărît lucru, am o zi proastă. Mă îndrept spre zona Tudor Vladimirescu. Lucrurile stau și aici cam la fel: ciment abandonat în ploaie, țevi, fiare și

restul. O caut pe ingineră Cornelia Lungu, dar nu e. Încerc o discuție cu maistrul Pătlăgică, pe care insistentele mele îl scot din sărite: „Ce ești, domnule, așa sîcîitor? Aici se muncește!” Pe undeva avea dreptate. Unii chiar munceau serios.

Plec și ajung la C-4, în strada Ciprian Porumbescu. Ar trebui să lucreze aici brigada a patra a IACMD condusă de inginerul Mihai Enescu, dar nu întîlnesc decît trei muncitori detașați din alte părți. O macara adusă aici din 26 iulie n-a fost montată nici pînă azi.

La sediul IACM Dimbovița,

inginerul șef Gheorghe Stănilă îmi spune, altă surpriză, că lucrurile sînt cunoscute, dar sînt asigurat că pînă mîine macaraua va funcționa.

Nu credem. Și nu e numai problema macaralei. Ci și a materialelor risipite, a incintelor neîmprejmuite și în care vine cine vrea și ia ce vrea, și a pierderilor de BCA, și a multor altor lucruri care nu pot fi rezolvate pînă mîine. Pentru că ele par a fi rodul unei mentalități care conduce la pierderi, inclusiv de timp.

EUGEN NEGREA ■

S-o gospodărim cu grijă, s-o sporim cu pricepere!

În urmă cu 10 ani, la înființarea ei, Stațiunea de cercetare și producție pentru creșterea ovinelor și caprinelor Cristian din județul Sibiu era formată din directorul ei, dr. Ștefan Bahcivangi care avea în mină decizia și decretul de înființare și 1200 hectare care îi fuseseră reparatizate.

— La început, ne spune doctorul Bahcivangi, nu aveam nici o oaie, nici o capră. Am cumpărat oi din sectorul particular și de la alte unități, oi de rasă turcană cu producții mici de 19 litri lapte și 2 kilograme de lână. Anul acesta avem 16 000 oi și 1 500 capre. Oile țurcane pe care le creștem dau în medie 4,15 kilograme de lână și 35 litri lapte producție marfă. Natalitatea este de 102,6 la sută. Ni s-a alocat o suprafață mai mare de teren, 3 300 hectare, din care 1 460 arabile. Stațiunea se autofinanțează. Planul pe anul acesta ia lână, telemea și carne este de pe acum depășit. Materialul nostru de prăsilă este de 2 000 capete, din care 1 200 berbeci. În 10 ani am livrat în județul Sibiu și județele limitrofe 15 000 capete oi țurcane pentru prăsilă, exemplare selecționate. Fondul genetic este mai bun ca oricând. Țurcana a dovedit mari posibilități și un cimp larg de investigații privind obținerea de material biologic cu performanțe ridicate. Avem berbeci — i-am văzut și vă oferim și dumneavoastră fotografia unor exemplare de excepție — care dau 8 kilograme de lână.

Ceea ce este demn de remarcat, exemplarele deosebit de productive, unicate obținute prin selecții speciale, după toate regulile de vîrf ale meseriei, nu întîrzie să fie multiplicare, generalizate.

— Creu a fost și să ne

creăm cadrele necesare — oamenii nu-și părăsesc unitățile în care muncesc — așa că ne-am bazat pe tineri în cea mai mare parte, dar și să ne creăm baza materială necesară atît cercetării, cît și producției. Unitate nouă fiind, nu se prea uita lumea la noi. Constructorii aveau planurile lor. Și atunci ne-am apucat să fa-

ține unelte, costume și practici tradiționale, precum și — în curs de amenajare — o sală cu preocupările actuale în cercetarea țurcanei. Într-o casă construită la 1723, casă care părea la prima vedere nefolosibilă, a fost organizată o gospodărie anexă care crește tauri pentru prăsilă, vaci cu lapte, porci și găini outoare.

vităte extrem de necesară. E simplu să ne dăm seama ce impact uriaș au avut și vor avea în zootehnia noastră rezultatele cercetărilor de la Cristian.

— În urmă cu 4 ani am primit sarcină să ne ocupăm și de creșterea caprelor. Am înființat o fermă specializată pentru creșterea lor cu un

am obținut producții de 800—1 200 litri lapte pe an și o prolificitate de 200—250 la sută, adică o capră fată 2—3 iezi. Se știe, carnea de capră este dietetică, foarte apreciată. Mai avem destul de lucrat pentru a rezolva unele probleme privind rezistența la boli în colectivități mari a caprelor. Putem la ora asta să furnizăm lichid seminal de țap și într-un viitor nu prea îndepărtat mielute și ieduți diversilor amatori — particulari sau unități socialiste.

Bineînțeles, lucrurile nu se vor opri aici. Adevăratul potențial productiv al țurcanei sau al caprelor care abia acum își vor găsi o adevărată matcă de dezvoltare intensivă este departe de a fi atins. Se fac în continuare intense cercetări privind nutriția animalelor. Pe lângă fin oaia are nevoie de sucule, sfecă furajeră, etc. Se fac cercetări privind preparatele noi din lână, lapte și carne. Întrebarea care se pune de regulă în clasele mici: ce ne dă oaia nouă? e departe de a-și fi găsit toate răspunsurile.

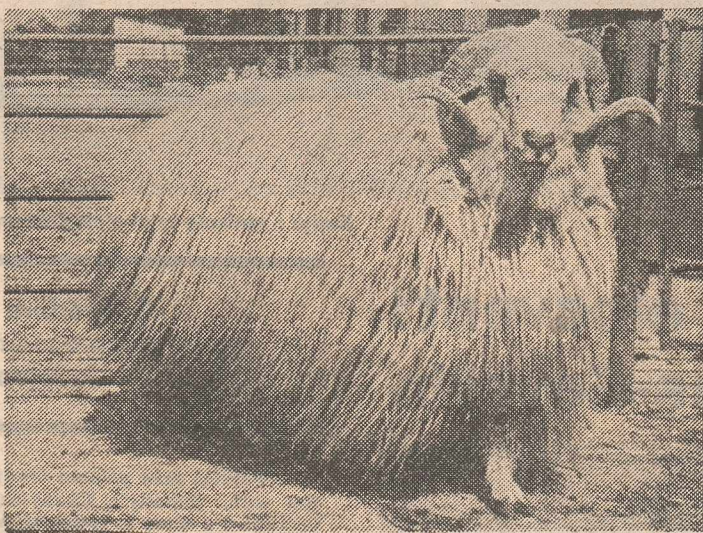
Și pentru că la Cristian a avea preocupări exhaustive pare a fi o regulă de viață și muncă, la inițiativa Comitetului județean de partid aici s-a înființat de curind o canisă care și-a propus creșterea științifică și intensivă a ciobănescului românesc, carpatin și mioritic, cîine făcut anume în zeci și sute de ani să trăiască pe lângă oi.

La Cristian, o cercetare exactă și perfect dirijată, care a știut de unde se pleacă și unde se va ajunge, iată, în doar 10 ani, a reușit să dubleze productiile cu care ne obișnuiserăm. Și lucrurile nu se vor opri aici.

OPREA GEORGESCU ■

A doua viață

a țurcanei

cem totul în regie proprie. Nu e bine să aștepti de la alții să vină să-ți facă de ce ai nevoie.

Și în 10 ani, cercetătorii și ciobanii și-au făcut singuri un sediu, laboratoare, finare, clădiri necesare diferitelor cercetări privind reproducția, calitatea lînii și a laptelui, încercări de tot felul, saivane, etc.

În imediata apropiere, în comuna Cristian, în trei case puse la dispoziție de consiliul popular s-a înființat o cantină, un muzeu al oleritului tradițional din zonă care con-

ținele sînt crescute în sistem industrial, cu ajutorul unei instalații în miniatură care sînt între într-un grajd existent.

Cantiņa, gospodăria anexă și mai ales muzeul cu care s-ar putea mîndri oricine, ca să nu mai vorbim de tot ce s-a făcut în stațiunea propriu-zisă sînt o dovadă a ceea ce se poate face cu tenacitate și ambiție, din dorința de a realiza tot ce este posibil la locul tău de muncă, de a lăsa nu o urmă cum se spune, ci ceva durabil, productiv și necesar, într-o direcție de acti-

efectiv matcă de 600 capete. Am reușit să punem la punct tehnologii privind creșterea acestei specii. Sîntem singura unitate cu efective atît de mari. Doar la prima vedere capra este un animal puțin pretentios. Ea este un animal independent care nu se adaptează ușor în colectivități mari. Crescută în sistem gospodăresc, pe lângă casă și în grupuri mici oferă o producție modestă de 500—600 litri lapte pe an. Prin încrucișări cu țapi „saanen” și capre autohtone

Porumbul cel de toate toamnele

(Urmare din pag. 1)

menii și sarcinile, mașinile și cifrele, în funcție de sole, de necesități, de priorități, de urgențe.

Chemarea secretarului general al partidului de a se încheia recoltarea culturilor într-un timp cît mai scurt era de fapt cuvîntul de ordine al acestei ședințe de producție.

Și la C.A.P. Periș, ca și în alte unități agricole din sudul țării, începutul acestei toamne pune probleme deosebite în ceea ce privește recoltatul. Căldurile mari din ultima perioadă au accentuat ritmul de lucru la recoltarea tuturor culturilor aglomerînd pe o unitate relativ mică de timp o mare diversitate de lucrări. Pînă la 15 septembrie, fiecare unitate agricolă trebuie să-și mobilizeze forțele umane și mecanice încît să se încheie strînsul întregii recolte și să se pregătească patul germinativ pentru recoltele anului viitor. Este și motivul pentru care i-am găsit pe oamenii cei mai activi ai C.A.P.-ului Periș la ora aceea tîrzie a zilei în sala de sedințe, veniți fiecare de la ferma lor, de la mari depărtări din cîmp — comuna Periș întinzîndu-și hotarele agricole, la interferența județelor Prahova și Dîmbovița, pe suprafețe pînă la 20 de kilometri. Toate gemînd acum de rod, bune de recoltat! Între presiunile sfeclei de zahăr, ale culturilor de soia, roșii, mazăre, porumbul cu frunzele sale roșietice ca arama bătută își înalță deasupra tuturor sceptrul urgenței sale: știuletele greu, încărcat de aurul boabelor coapte în care s-a strîns toată puterea verii acesteia.

Din întreg C.U.A.S.C.-ul care înglobează unitățile agricole din Corbeanca, Snagov, Balotesti, Ciolpani și Cioflăceni, C.A.P. Periș are cele mai întinse suprafețe de porumb acoperind cu rînduri sănătoase și indeseate 650 ha. Decizia de a începe recoltatul a fost luată deja încă din ultimele trei zile ale lunii august avîndu-se în vedere starea de vegetație a fiecărei sole, diferită — evident — în funcție de hibridizări de porumb semănate, timpurii, mijlocii sau tardivi. Iar acești hibridi au fost puși, la rîndul lor, în perspectiva culturilor care vor urma pe suprafețele cu porumb, agricultura actuală presupunînd, după cum se vede, o înlănțuire interdisciplinară între culturi care nu permit gîndirea secvențială ci eficacitatea cu bătaie lungă, cuprinderea în perspectiva eficienței a întregii succesiuni de culturi și munci agricole.

S-a intrat la porumb pe solele Avicola, Vlășia, Izlaz fiecare zi însemnînd de fapt alte zeci și sute de hectare de pe care știuleții și cocenii vor părăsi cîmpul după două anotimpuri de conlucrare intimă cu pămîntul urmînd să colaboreze, în continuare, cu necesitățile umane în vederea cărora au fost semănate, s-a extins apoi progresiv recoltatul în solele Podișor, Lacul cu ceri, Cazane, Burișteanca astfel încît întreaga suprafață să fie eliberată în termenii prevăzuți și pregătită pentru semănarea grîului. Peste 300 ha de porumb au fost semănate la începutul lunii aprilie cu soiurile timpurii „Pionier — 3475” și „Pionier — 3978” care rezistă la secetă și dau producții sigure și stabile chiar

în condiții meteorologice mai vitrege.

Inginerul Lazăr Gheorghe lucrează de peste 25 de ani în agricultură, e localnic, soția sa e contabilă C.A.P.-ului, așa că e acasă în problemele specifice zonei și la propriu și la figurat. Consideră că acum nu face decît să recolteze ce-a semănat.

„În agricultură, zice inginerul Lazăr, îți trebuie și curaj pe lângă știință și experiență. Respectiv, desigur, tehnologiile, dar pămîntul fiecărei zone are secretul lui, specificul și unicitatea sa, asemenea fiecărui trup uman. Trebuie să aplici soluții unice, în funcție de cerințele lui. Dacă ai curaj să încerci o experiență nouă poți avea și șansa de a câștiga mai mult, dacă n-ai curaj mergi pe linia de plutire. La porumbul ăsta, de exemplu, eu am folosit în primăvară o unealtă agricolă neglijată de o bună bucată de vreme — sapa rotativă — care a fost scoasă din uz și zace pe la S.M.A.-uri abandonată de toată lumea. Am scos-o „din arhive” și am folosit-o în două situații: pe timp de secetă cînd porumbul nu răsărise încă, pămîntul avea o crustă uscată și rea. Spărgînd crusta aceasta, i-am făcut loc porumbului să răsăre mai devreme.

Sînt multe urgențe în această săptămînă și în cea care va urma în agricultura noastră. Porumbul își impune, însă, prioritatea prin masiva sa prezență pe ogoarele cîmpurilor noastre. Cînd toate suprafețele sînt eliberate de porumb și arate e semn că un an de belșug s-a încheiat și poate fi gîndit cu aceeași temeinicie următorul an de belșug.

Mătasea frunzei de ricin

Iulie 1989. Secretarul general al partidului, președintele republicii se află în vizită de lucru la Cooperativa Agricolă de Producție Dragoș Vodă, județul Călărași. Dialogul cu țărănii cooperatori, cu mecanizatorii, cu specialiștii din unitate se desfășoară într-un lan de ricin care anunță o producție deosebită de sămîntă. Între indicațiile date la fața locului se află și cea cu privire la folosirea frunzelor de ricin pentru creșterea viermilor de mătase.

În numai cîteva zile s-a procurat tehnologia adecvată, necunoscută prin partea locului, specia respectivă de nevertebrate fiind crescută, de regulă, cu frunză de dud. S-au amenajat spațiile corespunzătoare, în incinta cooperativei, s-au confecționat stelajele necesare. Au fost aduse și 400 grame de material biologic.

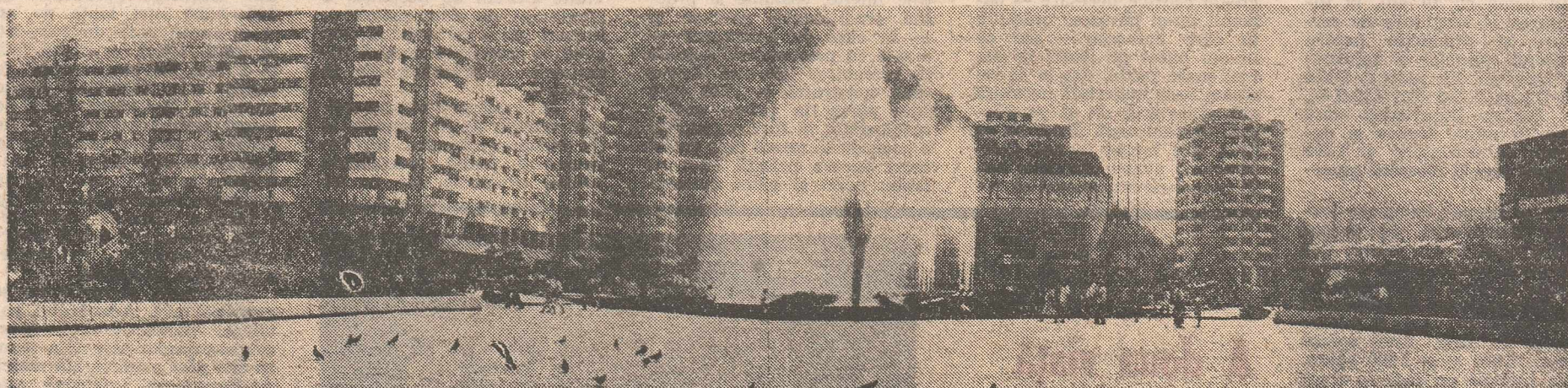
— Irană am avut din destul de pe cele 250 hectare cultivate cu ricin, ne spune Alexandru Petre, președintele C.A.P. Dragoș Vodă. Forța de muncă, la fel. Eleonora Munteanu, Georgeta Burlacu, Ecaterina Zărnescu sau Georgeta Manciu sînt doar cîteva din cooperatoarele care au depus interes deosebit în reușita acțiunii. De fapt, a indicației dată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, prezent, în vara acestui an, de două ori pe ogoarele cooperativei noastre.

După numai 20 de zile au început să apară gogoșile de mătase. O treabă foarte eficientă, la îndemîna oricărei unități cultivatoare de ricin, prin care se întregesc, substanțial, veniturile cooperativei. Pe lângă faptul că am vîndut statului 1 500 kg gogoși de mătase, am ocupat în mod util o parte din forța de muncă în luna august, cînd nu dăm în brînci cu lucrările agricole. Am acumulat o experiență valoroasă, pe care ne-am propus să o extindem în viitor. Este drept că această activitate e destul de migăloasă, că hrana trebuie reimprospătată din 2 în 2 ore, iar așternuturile o dată pe zi, dar satisfacțiile sînt deosebite. Începînd din 1989 valorificăm nu numai sămînta de ricin atît de necesară în industria chimică și farmaceutică, dar și frunzele plantei pentru realizarea mătăsii naturale.

O idee a prins viață. Și-a dovedit viabilitatea. Cu o influență benefică asupra veniturilor cooperativei, ale membrilor săi, dar și cu efecte directe asupra valorificării superioare, pentru industrie, a unei materii prime existente din belșug, supusă, totuși, degradării tocmai pentru că tehnologia creșterii viermilor de mătase cu frunze de ricin nu a fost suficient cunoscută, popularizată.

AUREL DAVID ■

Imperativ la Congresul IX, realitate pentru Congresul XIV:

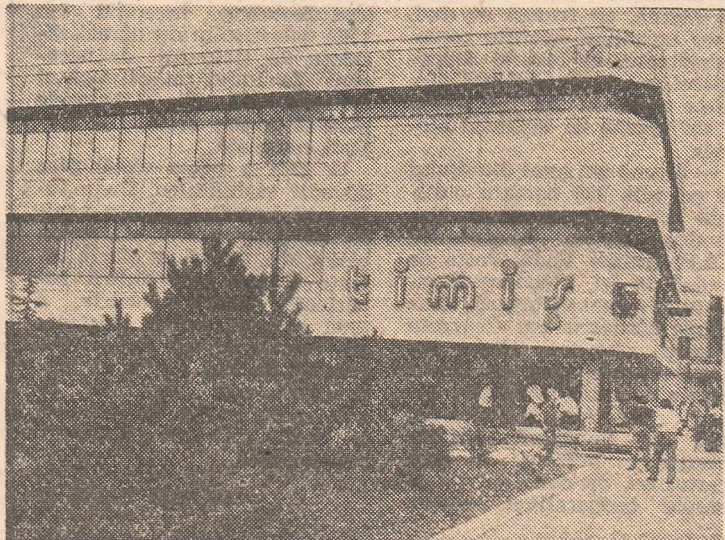

Reșița: verticale la poalele Domanului

Un exemplu elocvent: județul Caraș-Severin

Tinerele nu depășesc cu mult vîrsta fabricii

Comerț modern la Caransebeș

Convorbire cu DĂNILĂ PIRVU, prim-vicepreședinte al Consiliului Popular Județean Caraș-Severin

— Privită prin prisma tradiției sale, industria Caraș-Severinului a avut în permanență un rol distinct în peisajul economic al țării. Este bine cunoscut faptul că în aceste ținuturi s-au aprins, cu mai bine de două secole în urmă, focurile primului furnal din țară și tot aici au fost construite primele locomotive cu aburi, turbine și motoare navale, practic aici au fost fabricate de-a lungul anilor o serie de utilaje și mașini considerate la vremea respectivă tot atâtea premiere naționale. Ce contribuție aduce azi industria județului economiei naționale?

— Mulți ani la rînd, Reșița a fost cea mai mare cetate de foc a țării, locul unde se născă cel mai bun oțel românesc și unde se construiau cele mai mari și complexe mașini. Urmare a politicii înțelepte promovate de partidul nostru privind dezvoltarea armonioasă a tuturor zonelor țării pe harta României au apărut noi și numeroase centre siderurgice sau constructoare de mașini. Era firesc ca în condițiile economiei naționale actuale, județul să nu mai poată ține pas solicitărilor, dar ne putem mindri în continuare că nu există în țară combinat siderurgic al cărui specialiști să nu se fi format la Reșița. Mai mult, în afară de Reșița, în județul nostru au apărut noi centre industriale, precum Bocșa, Caransebeș, Oțelul Roșu sau Moldova Nouă, producția lor industrială dobîndind pe zi ce trece o tot mai mare însemnătate. Concret, industria cărășană pune azi la dispoziția economiei naționale produse de înaltă tehnicitate și calitate, cu performanțe superioare, precum: motoare diesel navale și pentru tracțiune feroviară, hidroagregate și echipamente energetice, motoare electrice, boghiuri pentru locomotive și tramvaie, utilaje tehnologice pentru ramurile de vîrf ale industriei, confecții, produse din lemn și multe altele. O pondere însemnată o are județul în baza de resurse energetice și materiale a economiei naționale, fiind unul din marii producători de cărbune, minereu de cupru sau fier și marmură. De altfel, în cinstea marii sărbători naționale de la 23 August, Combinatul minier „Banat”-Anina, unitate ce numără 200 de ani de activitate neîntreruptă, a raportat îndeplinirea sarcinilor de plan la hui! pe întreg anul 1989.

— La fel ca pentru toate județele țării și pentru Caraș-Severin perioada scursă de la

cel de-al IX-lea Congres al partidului a produs o serie de mutații calitative de o amploare fără precedent. E suficient să străbați orașele și comunele județului pentru a percepe dinamica dezvoltării lor, însemnele noului fiind prezente pretutindeni. Spuneți-mi, vă rog, care sînt principalele coordonate ale dezvoltării județului în ultimii 24 de ani?

— Noi, cei ce trăim și muncim în Caraș-Severin, sîntem martorii unor schimbări fără precedent, prefacerile spectaculoase survenite de la o zi la alta implicînd modificări de structură atît în peisajul citadin cît și în conștiința și mentalitatea oamenilor. Alegerea la Congresul al IX-lea a tovarășului Nicolae Ceaușescu în supremă funcție de secretar general al partidului a reprezentat o șansă istorică pentru noi, strategia dezvoltării și bunăstării promovată cu clarviziune de conducătorul nostru repercutîndu-se pregnant în noua calitate a vieții noastre. E suficient să comparăm principalii indicatori ai dezvoltării județului pentru a obține o imagine limpede a ceea ce înseamnă concret perioada ce cu justificată mîndrie o numim „Epoca Nicolae Ceaușescu”. Dacă în 1965 producția industrială a județului de abia atîngea 6191 mii lei, anul trecut ea a fost de 22 627 mii lei; producția globală agricolă a crescut de la 1702 mii lei în 1965 la 5 867 mii lei, iar valoarea fondurilor fixe a ajuns de la 11 059 mii lei la 63 337 mii lei și va urca pînă în 1990 la 79 996 mii lei. Saliturile sînt de-a dreptul spectaculoase dar nu cifrele în sine sînt esențiale ci realitățile exprimate și regăsite în fiecare detaliu al vieții sociale. Creșterea nivelului de trai, țel suprem al politicii partidului nostru se reflectă în mod fidel într-o sumedenie de alte exemple: 60 000 de apartamente date în folosință în această perioadă, adică 80 la sută din populația județului s-a mutat în casă nouă, dublarea numărului de medici din rețeaua sanitară a județului, triplarea volumului de mărfuri vîndute populației și înflorirea fără precedent a vieții spirituale și culturale.

— Azi, județul are cîteva orașe puternic dezvoltate, comune bogate și totul strălucește ca nou, locuitorii săi pricepîndu-se să valorifice șansa timpurilor prezente. Spuneți-mi, vă rog, cît de mare e volumul investițiilor acordate județului în ultimii ani?

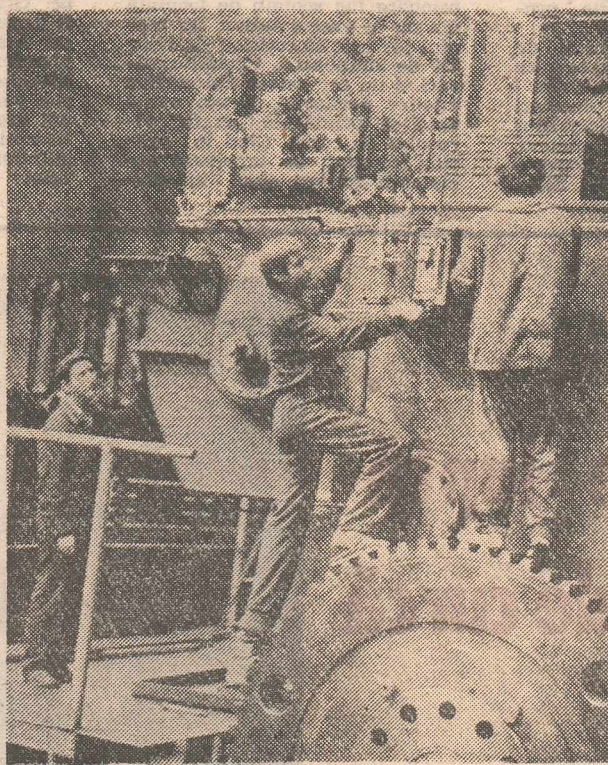
— În prezent volumul fondurilor de investiții este de

4 925 mii lei și dacă îl comparăm cu cel din anul 1965, 949 mii lei, comentariile devin de prisos. Acest salt se concretizează în principal în noile obiective economice date în folosință în „Epoca Nicolae Ceaușescu”: Întreprinderea de construcții de mașini Caransebeș, Fabrica de reductoare, Întreprinderea de confecții Reșița, Fabrica de motoare navale, Oțelăria electrică cu turnare continuă de la Oțelul Roșu, laminorul degrosor și de semifabricate din Reșița, cele 4 linii tehnologice de la Întreprinderea minieră Moldova Nouă, Întreprinderea mecanică Reșița, cea mai mare parte a capacităților de la Întreprinderea de construcții metalice Bocșa și de la Combinatul de prelucrare a lemnului Caransebeș. Fiecare din aceste unități economice este un nucleu ce concentrează o altă serie de investiții, cele utilizate la construirea de locuințe, școli, grădinițe, spitale și a altor obiective sociale.

— În curtea I.C.M.R.-ului am văzut pe un panou uriaș o hartă pe care erau marcate hidrocentralele dotate cu turbine produse în întreprinderea reșițeană și am constatat uimit că în Caraș-Severin nu există nici una. Cum se prezintă zestrea energetică a județului?

— Județul nostru e un mare consumator de energie, dar nu dispune de nici o sursă pentru a o genera. Situația e paradoxală și prin faptul că potențialul hidroenergetic propriu e mult mai mare decît al județelor limitrofe, sistemul hidrografic tributar râului Timiș oferind condiții favorabile amplasării unor hidrocentrale. Această stare de lucruri se va schimba radical în numai cîteva luni prin darea în exploatare a hidrocentralei de la Ruieni, avînd o putere instalată de 140 MW. În viitorul apropiat vor fi terminate lucrările hidrocentralei Rîul Alb, a cărei putere instalată va fi de 40 MW și ale celei de la Poiana Mărului, cu o putere de 80 MW. În afară de acestea, pe cursul inferior al principalelor riuri se va întinde o salbă de microhidrocentrale a căror putere instalată însumată va fi de 63 MW. Toate aceste obiective energetice, grupate în regiunea Muntei Mic, se află în execuția Antreprizei de Construcții Hidroenergetice „Bistra-Poiana Mărului” și stadiul lucrărilor de construcții-instalații pentru amenajarea complexă hidroenergetică Bistra-Poiana Mărului-Ruieni-Poiana Ruscă se desfășoară conform graficelor stabilite. În cadrul acestui complex se vor realiza trei mari acumulări și anume, Poiana Mărului, cu un volum de apă de 96 milioane metri cubi, Poiana Ruscă, Scorilo precum și două lacuri de compensare, la Zervești și Peneș. În afară de asta, în sudul județului ființează o a doua antrepriză de construcții hidroenergetice, cu sediul la Meha-

O nouă calitate a vieții

Insemnele unei dezvoltări complexe

dia, obiectivul ei constituindu-l amenajarea complexă a riurilor Cerna și Belareca, astfel încât, în final, întreg potențialul energetic al apelor ce izvorăsc din masivele Tarcu și Godeanu să fie pe deplin valorificate.

— Întălim la tot pasul numeroase exemple ce „grăiesc” despre preocuparea băănășenilor de a rezolva cât mai simplu și eficient problemele lor de zi cu zi, investind de fiecare dată multă inteligență și fantezie. Se regăsește această trăsătură, desigur, și în sfera vieții economice.

— Bănășeanul are înăscută vocația noului și în orice domeniu el reușește nu numai să se integreze rapid, dar și să gindească soluții noi, practice și eficiente. Acest neastîmpăr al minții sale constituie unul din factorii progresului accelerat al județului, cercetarea științifică și tehnologică fiind un domeniu ce a cunoscut o puternică dezvoltare sub îndrumarea nemijlocită a tovarășei academiciene doctor inginer Elena Ceaușescu. În Reșița, printre ctitoriile acestei epoci se numără modernul Centru de cercetare științifică

și inginerie tehnologică pentru echipamente hidroenergetice, iar la Caransebeș a fost înființată Stațiunea de cercetare și producție pomicolă, ambele fiind unități cu o serioasă contribuție la soluționarea unor probleme specifice acestor domenii de activitate. De altfel, creația tehnico-științifică de masă reprezintă o dimensiune esențială a economiei județului. Numai în acest an, în întreprinderile județului au fost soluționate 683 de teme prioritare, a căror eficiență ne ridică la peste 100 milioane lei.

— Este limpede, faptele sînt la îndemîna oricui, că industria județului este foarte viguroasă și dezvoltarea ei de-a dreptul spectaculoasă. Ce se poate spune despre agricultura cărășeană?

Geografia județului nostru se caracterizează prin varietatea și armonia formelor de relief, fapt ce a făcut ca agricultura tradițională să se adapteze condițiilor și posibilităților reale. În ultimii ani, în consens cu cerințele agriculturii moderne, peisajul agrar a suferit transformări ca-

litative și cantitative, recoltele obținute anul acesta — cele mai mari din istoria județului — demonstrînd cu prisosință existența unor mari resurse naturale și umane. Orientările și indicațiile date de tovarășul Nicolae Ceaușescu cu prilejul vizitelor de lucru efectuate în județ constituie prețioase programe de muncă și activitate revoluționară pentru lucrătorii ogoarelor. Comparînd producția globală agricolă obținută anul acesta cu cea din 1965, se constată o creștere de 3,4 ori, realizări deosebite obținîndu-se în zootehnie, pomicultură și legumicultură. Recolta anului acesta s-a concretizat în următoarele producții medii 7 016 kilograme orz la hectar, 8 056 kilograme grâu la hectar, 4 282 kilograme mazăre la hectar. La orz, producții înalte au obținut C.A.P. Berzovia, 8 714 kilograme la hectar, C.A.P. Iertof, 8 133 kilograme la hectar și C.A.P. Pojejena, 8 042 kilograme la hectar, iar la grâu I.A.S. Răcășdia, 8 514 kilograme la hectar, A.E.I. Berzovia 8 430 kilograme la hectar, A.E.I. Caransebeș, 8 376 kilograme la hectar,

C.A.P. Berliște 8 315 kilograme la hectar și C.A.P. Moldova Nouă, 8 218 kilograme la hectar.

— Un eveniment de însemnătate istorică în viața României îl reprezintă Congresul al XIV-lea al partidului comunist, pe drept cuvînt numit al marilor victorii socialiste, prilej de evaluare a realizărilor obținute de poporul nostru în construcția socialistă, îndeosebi după Congresul al IX-lea al partidului, și de stabilire a obiectivelor și liniilor directoare ale dezvoltării României în perioada 1991—1995 și în perspectivă pînă în anii 2000—2010. Cu ce sentimente întîmpină locuitorii Cărășului marea evenimen-

ment? — Epoca deschisă de cel de-al IX-lea Congres înseamnă nu doar un timp al marilor realizări, ci și o perioadă unică în istoria României, în care poporul român, liber și stăpîn pe soarta sa, a putut să-și făurească singur propriul destin. Răspunzînd înflăcăratelor chemări adresate de președintele țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, oamenii muncii din industria și agri-

cultura județului întîmpină marea evenimenț cu noi și strălucite fapte de muncă, participînd nemijlocit la înfăptuirea politicii partidului în toate domeniile de activitate.

Analizînd cu deosebită atenție Programul-Directivă și Tezele Congresului al XIV-lea al partidului, comuniștii, toți oamenii muncii din județul nostru sînt hotărîți ca, în deplină unitate, să acționeze în vederea înfăptuirii minunatele perspective ce se deschid României socialiste. Sîntem convinși că acestea nu se pot realiza decît sub conducerea partidului, a conducătorului său genial, fapt pentru care locuitorii județului Cărăș-Severin își exprimă deplina adeviziune la hotărîrea adoptată la Plenara Comitetului Central privind re alegerea tovarășului Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al partidului nostru, chează și la înfăptuirii cu succes a tuturor aspirațiilor noastre de pace și progres.

EUGEN NEGREA ■

FORȚA DEMOCRAȚIEI SOCIALISTE

(Urmare din pagina 1)

Ca participant permanent și activ la actul de decizie privind construcția noii orînduirii, poporul își exprimă cu vîntul în cadrul unui sistem democratic larg, edificat și perfecționat în anii atît de bogați în împliniri, anii în care a fost ctitorită o Românie modernă, anii de după Congresul al IX-lea al partidului.

În această perioadă s-au adus profunde transformări și îmbunătățiri sistemului democrației noastre reprezentative, Marea Adunare Națională devenind, prin compoziția și structura sa, un adevărat parlament al poporului, care reflectă în mod obiectiv noua structură socială a țării.

De asemenea, în baza tezei construirii socialismului cu poporul și pentru popor, au fost gîndite și create organisme și structuri proprii unei democrații directe, potrivit aprecierii profund științifice a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, — conform căreia adevărata con-

ducere a societății nu se poate realiza numai prin afirmarea democrației reprezentative, fără crearea unui sistem politic cuprinzător. Rezultatul acestei gîndiri creatoare se află la temelia conceptului de democrație muncitorească-revoluționară care fundamentează sistemul larg, în cadrul căruia întregul popor participă, de peste două decenii, în forme directe, la conducerea economică și politică a societății. Procedăm doar la o simplă enumerare a instituțiilor acestui sistem, grăitoare în bună măsură pentru a demonstra complexitatea participării poporului la conducerea societății: adunările generale și consiliile oamenilor muncii, ca foruri de conducere democratică a întreprinderilor, Consiliul Național al Oamenilor Muncii din Industrie, Construcții și Circulația Mărfurilor, Consiliul Național al Oamenilor Muncii din Agricultură, Industria Alimentară, Silvicultură și Gospodărirea Apelor, ca organisme naționale, congresele naționale ale respectivelor organisme, reunite la fiecare cinci ani, și, de ase-

menea, congresele consiliilor populare, pentru știință și învățămînt, pentru educație și cultură și al Frontului Democrației și Unității Socialiste.

Participarea și decizia nu sînt formale, întreaga noastră viață politică și socială, precum și realitatea României de azi constituind o dovadă a implicării profunde a fiecărui cetățean în actul de conducere, în înfăptuirea programelor de dezvoltare. Sistemul democrației muncitorești-revoluționare este atestat și trăiește, în primul rînd, prin consecințele sale practice, prin construcția socialismului, el probîndu-și superioritatea asupra celorlalte tipuri de democrație, tocmai prin ceea ce propune și realizează. Faptul că în țara noastră se asigură, prin organismele democratice create, participarea tuturor cetățenilor la conducere și la transpunerea în viață a programelor de dezvoltare nu este rupt de o altă realitate, aceea a asigurării drepturilor fundamentale ale fiecărui cetățean, dreptul la muncă, la învățătură, la asistență medicală gratuită, dreptul la o locuință și la odihnă. Este vorba de o democrație în fapte și nu în vorbe, o democrație care dă roade, o democrație mereu perfectibilă, pentru că

viața însăși se schimbă. Această perfectibilitate este strîns legată de perfecționarea activității partidului, de dezvoltarea rolului său de forță politică conducătoare în toate domeniile de activitate. Strînsă unitate care trebuie să existe între socialism și democrație, între partidul clasei muncitoare și dezvoltarea democrației constituie o trăsătură dialectică cu strălucire pusă în evidență de secretarul general al partidului, ea regăsindu-se și în Tezele pentru Congresul al XIV-lea al

partidului, Teze care, împreună cu proiectul Programului-Directivă prilejuiesc, iată, o largă și aprofundată dezbatere în rîndul comuniștilor, al tuturor oamenilor muncii, ca o expresie a realului democratism al societății noastre. Această unitate între socialism și democrație, ca principiu de viață și acțiune, precum și unitatea indestructibilă între partid și popor constituie garanția sigură a dezvoltării României, a realizării grandioaselor ei obiective de viitor.

La „Aversa” un lot pentru export

Pereți de sticlă învelesc atmosfera distilată de orice microb. În incintele supersterilizate, mina omului pătrunde numai cu mânuși, prin deschideri etanșe, pentru a împiedica atingerea de mediul exterior. Camera de carantină a unor cosmonauți? Anexe vreunui reactor nuclear, cu prelungitoarele de brațe manevrând substanțe radioactive? Nici una, nici alta, căci în izolatoare se află doar niște găini. Și totuși de ce oamenii se poartă cu ele cu mânuși și la propriu și la figurat? Pentru că aripatele sint — cum spun specialiștii — lipsite de germeni patogeni. În embrionul oului lor se vor cultiva viruși din familia herpes, de la curcă pentru obținerea unui vaccin. Și nu un vaccin oarecare, ci unul menit să preîntâmpine apariția tumorilor la galinacee. Pentru prima dată, știința poate prin vaccinare să stopeze debutul unei boli canceroase. Și asta la găini. Ei bine, specialiștii de la Institutul de Cercetări Veterinare și Biopreparate Pasteur au reușit să fabrice, după o tehnologie originală, acest vaccin, foarte la modă pe plan mondial în zootehnia mică. Un produs complex, eficient, la baza cărui au fost așezate nu numai operații de mare finete, ci și 15 ani de muncă într-un domeniu nou, de un deosebit rafinament științific.

Doctor Petru Știube, șeful programului de cercetări privind prevenirea și combaterea bolilor la păsări și animalele mici, explică: „În lume, boala lui Marek decimează populațiile de găini, înregistrându-se pierderi prin mortalitate de 10-30 la sută. Afecțiunea neoplazică atacă în special tineretul între 8 și 22 de săptămâni. Se manifestă prin paralizii și moarte bruscă, fără o perioadă de evoluție clinică. Tumorile se dezvoltă pe nesimțite în ficatul, splina, plămîinii, rinichiul și sistemul endocrin al păsărilor. Prin producerea vaccinului Romvac, ne-am aliniat la realizările de vîrf în acest domeniu. Inocularea lui la pui de o zi, care abia au spart coaja oului, a făcut ca pierderile produse de boala lui Marek să se diminueze cu 85 la sută. Virusul neoplasmatogen de curcă din vaccin, cultivat în laborator prin biotehnologii, ajunge primul în organismul puilor, produce o viremie controlată, persistentă, este purtat de cărășul numit singe și se fixează în genomul tuturor celu-

lor. După principiul priorității primului venit și datorită anticorpilor de apărare declanșați de el în organism, se împiedică instalarea în celule a virusului patogen sălbatic producător de tumori”.

Simplu, nu? O cursă de sprint între viruși și gata cu boala canceroasă a găinilor! Atunci de ce au fost necesari 15 ani de căutări ale doctorilor Petru Știube, Ion Munteanu, Ion Mihai, Chiriaca Ionescu Coman Toma, Nicolae Ion, Stela

că cu mânușile se pun în incubator 10 zile și apoi embrionii sint mărunțiți la nivel de celulă de un „tocător” special, și anume o enzimă. Celulele embrionare fac schimb de locuință din ou în vase rotative, iar meniul lor este un cocktail de circa 200 de aminoacizi, vitamine, săruri și un ser extras din singele vițelilor nenăscuți. Devin astfel apte să primească „greșă” virusului de curcă. Cînd în peliculara celulară ce tapetează recipientii rotitori apar aglome-

prin hățurile necunoscutului! „Găinile donatoare de embrioni din «cantonament» trebuie ținute clipă de clipă sub «monitorare», spune dr. Petru Știube. Orice infecție se impune a fi depistată din fașă. În institutul nostru s-a pus la punct, în premieră, și un sistem rapid de diagnostic. Antigenii și serurile pozitive martor realizate de noi reacționează imediat cu anticorpii apăruiți în organismele găinilor în cazul declanșării unui proces patogen. Aceste

Cu cine luptă virusul de curcă

Serbănescu, Șerban Coriolan, Mircea Pirnog, Nicolae Predescu, Emilia Nicolae? Sofisticata tehnologie întâlnită în Centrul de cercetări pentru păsări și animale mici din Voiluntari, unde se produce vaccinul avea să ne ofere răspunsul. Vaccinul trebuie să conțină doar virusul specific de curcă, să fie ferit de alți contaminanți. Pentru aceasta, tulpina vaccinală se cultivă și multiplică într-o gazdă „curată”, celula embrionară a unor găini ferite de germeni patogeni. De aceea moțetele stau într-o izolare perfectă, respirînd numai aer filtrat și hrănindu-se cu furaje sterilizate în etuvă. Ouăle lor recoltate de sub cloș-

rări de focare, se poate considera că tulpina vaccinală s-a instalat în miezul celular al noului domiciliu galinaceu. Celulele „imolnăvite” cu virus herpetic de curcă se culeg în fiole și se călesc la ger progresiv, grad cu grad, pentru a deveni vaccinul stocat în azot lichid la minus 200 de grade. Din 1500 de embrioni gazdă și 125 mililitri de tulpină virotică se obțin 2-3 milioane de doze vaccinale. Un uliitor proces tehnologic din lumea viului care a venit de hac tumorilor canceroase ale păsărilor. Dar pînă a se ajunge aici, cită trudă științifică, cite cărări neumblate

substanțe destinate să deceleze prompt o afecțiune în probele de singe prelevate din vena axilară a păsărilor se obțin tot pe culturi celulare sau din embrioni, urmînd un flux la fel de complex. În domeniile de vîrf ale fabricării vaccinurilor și diagnosticului serologic rapid, țara noastră a devenit deținătoare de procedee originale”.

Ani de zile, medicii veterinari și biologi de la Institutul Pasteur au circulat în cercetarea lor doar în viteza a patra. Boala canceroasă făcea ravagii în lumea puilor. Lucrau zi-lumină. Ba și mai mult. „Momentul optim de recoltare a celulei embrionare inoculate cu virus e

decisiv. Trebuie să prinzi faza cînd ea își schimbă geometria din forma alungită într-una sferică. O întîrziere de câteva ore poate fie să distrugă celula gazda prin escaladarea infecției, fie să ducă la moartea virusului de curcă, foarte sensibil în afara suportului. Rămîneam și noaptea cu ochii la microscop ca să «înghețăm» la timp procesul biologic”.

Pasiunea pentru această aventură științifică în lumea viului era însă o vitamină care înzecea puterile. A urmat perioada cînd vaccinul a închis ușa laboratorului și a păsii în marile crescătorii. Cercetătorii și-au pus pe umăr „sacoșele” etanșe la minus 200 de grade pline de fiole și au început să colinde 3-4 județe într-o săptămînă. Vaccinai cu mina lor 50 000 de pui în 7 zile, o mie pe oră. Oboseală? „Nici gînd. Așteptam cu sufletul la gură testul la scară mare. Și apoi, boala își vedea de lucrarea ei. Fiecare oră cîștigată însemna sute de păsări salvate. Prima notă bună am obținut-o de la un electrician dintr-o hală de crescătorii care ne-a spus: cu ce minune faceți injecții puilor că n-au mai murit de cancer. I-am convins pe toți de eficacitatea profilaxiei cu virus de curcă și apoi ne-au bătut pe umăr a mulțumire”.

Acum, campaniile de vaccinare s-au generalizat. Producția institutului a crescut cu multe zerouri: de la 400 de mii de doze la 40 de milioane. Cercetătorii se puteau așeza comod în fotoliul succesului. Dar ei au continuat drumul pentru a mai scădea cu cîteva procente numărul de imbolnăviri. Investițiează posibilitatea obținerii unor vaccinuri bivalente, adăugînd la virusul de curcă chiar unul specific galinaceelor, dar cu virulență atenuată printr-o rețetă ingenioasă. Gama de produse de vaccinare a crescut în progresie geometrică, prevenindu-se și alte boli ale păsărilor și animalelor mici. Se întreprind cercetări pentru obținerea unor linii genetice de vierni de mătase cu rezistență crescută la boala poliedrie. În institut s-au omologat zeci de produse biologice noi care le înlocuiesc cu succes pe cele din import și se fabrică toate vaccinurile și seturile de diagnostic pentru crescătorii din țară. Oameni cu viața permanent de gardă lingă sănătatea păsărilor.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

În vremea independenței

Prezentăm, în continuare, informații privitoare la știința și tehnica românească în anii cuceririi independenței de stat a României, culese mai ales din presa vremii. Cronica a ajuns în luna mai 1877...

— 22 mai 1877. „O nouă revistă, „Mint și inimă”, apărută la Arad, publică un articol de fond care este un îndemn spre cultură și mai ales spre luminarea poporului prin știință, arătînd că și pînă acum multe genii ieșite din sinul națiunii române „au strălucit pe diferite terene”.

— Tot la Arad apare un articol de Teodor Ceantea, adevărat apel iluminist, care cere să se deschidă „cîmp liber spiritului omenesc” și ia în deridere geocentrismul, susținînd pluralitatea lumilor locuite. Curios, dar articolul a fost publicat în „Biserica și școala” (nr. 19/5 iunie).

— „Revista științifică” nr. 10/1 iulie publică un studiu, de mare actualitate, privind locurile „pe unde trecerea Dunării s-ar putea face cu mai puține greutăți”, prin „aruncarea de poduri”. Într-adevăr, în iulie și august 1877 Armata Română a trecut, în mai multe etape, mările fluviu, trecerea în masă efectuîndu-se la 20 august, la Corabia.

— Constantin Căpităneanu, întemeietorul astronomiei de observație la noi, determină

cu precizie, în iulie 1877, coordonatele geografice ale unor orașe (București, Iași, Galați etc.), vitale pentru sistemul comunicațiilor militare.

— Sumar bogat al „Revistei științifice” nr. 11/15 iulie: o amplă pledoarie pentru introducerea largă a electricității la iluminat (care va înlocui toate mijloacele de iluminat existente), apoi articole și note despre pelagră, despre un mare cutremur de pămînt din Peru, despre grindina devastatoare ce a căzut la Dealu Mare etc.

La o zi după data înscrisă pe revistă, la 16 iulie, primele trupe românești trec Dunărea.

— Revista „Transilvania” (nr. 16/15 august) despre rolul ASTREI: „...existența și înflorirea acestui institut transilvan nu se poate cumpăni cu tot aurul ce se scoate într-un an din sinul său cel bogat”. (cu o lună în urmă, în sinul ASTREI se înființase secțiunea științifică sub conducerea doctorului Pavel Varici).

— Din relatarea sedinței Societății Academice Române din 16 august 1877 (conf. „Analele...”, tom X, Sect. I, 1877) rezultă că Biblioteca, adausă și înăvuită, numără peste tot 3422 volume”; Al. Odobescu a donat 84 volume, iar I. Ghica — 99, altele au provenit de la autori, editori și tipografi, că-

rora Societatea Academică Română (viitoarea Academie Română) le mulțumește.

— În lucrarea **Partea luată de Armata Română în războiul din 1877/1878** (București, 1926), construcția podului de pontoane de peste Dunăre de la Corabia — operă a inginerilor români —, pe care armata noastră a trecut în masă la 20 august pe cîmpul de luptă din Bulgaria, este astfel descrisă: „Podul, început la 14 august, a fost terminat la 19 august, ora 22. Pentru construcția podului, s-au întrebuințat 98 pontoane, dispuse la 8 m din ax în ax (...) Lungimea totală a podului era de 1036 m...”. La zece zile după trecerea Dunării, Armata Română dobîndește o victorie istorică prin cucerirea puternicei redute Grivița.

— „Columna lui Traian” nr. 8—9 din august-septembrie 1877 salută inițiativa Societății Academice Române de a trimite pe Grigore Tocilescu la Moscova, pentru studiu și copierea unor manuscrise ale lui Dimitrie Cantemir. Noul birou al Societății are ca președinte pe Ion Ghica, iar ca vicepreședinte pe George Barițiu.

— Un articol foarte documentat din „Revista științifică” (nr. 16/1 oct.) combate pe scepticii care se îndoiesc că știința „va putea ajunge vreodată să găsească legile ce cîrmuiesc schimbările timpului”.

— Ziarul „Telegraful” nr. 1665/30 octombrie salută ultima scriere a Dorei d'Istria, consacrată culturii otomane; deși ne aflăm în plin război cu Poarta, ziarul își dovedește obiectivitatea, apreciînd eforturile neobosite ale acestei scriitoare, dăruită probleme-

lor orientalistice, de apropiere a Occidentului de valorile Orientului.

— Se publică, în „Revista științifică” nr. 18 din 1 noiembrie, studiul fundamental al chimistului Petru Poni despre apele minerale de la Neamț — prim jalon al operei sale mineralogice. În nr. 19/15 nov., aceeași revistă publică un articol care constituie o pledoarie pentru promovarea „științei pozitive”. „Orice amîinare în înzestrarea statului român cu stabilimente științifice de toate gradele este o pierdere din cele mai simțitoare. Progresul nu așteaptă pe cei care rămîn înapoi; cu puterea aburului și a electricității, trece înainte”.

Iată deci cum gindeau savanții români în luna care a adus armatei noastre marile izbînzii de la Rahova și Plevna!

— Deși războiul e în plină desfășurare, românii din Dobrogea „se îngrijesc de școli, în spatele armatei învingătoare” — constată cu bucurie revista „Mint și inimă” din Arad (nr. 7/1 dec.). Și același număr își exprimă adeviziunea față de lupta pentru cultură a negrilor din America, de curînd eliberați din sclavie, care plănuiesc să organizeze mai multe școli și o Universitate cu diferite facultăți științifice: „Neagră vă e fața, dar curată vi-e mintea și mare vi-e inima (...) Negrilor, fiți salutați!”

— „Cronica științifică” din „Revista științifică” nr. 21/15 dec. cere să se ia măsuri de urgență împotriva epizotiei care, începînd din septembrie, seceră vitele satelor românești.

— Ziarul „Observatorul” din Sibiu publică o circulară

emisă de episcopul român Ioan Popas, din Caransebeș, la 30 decembrie 1877, care cere să se înființeze, pe lângă fiecare „școală populară” românească, cite o bibliotecă „pentru lățirea culturii”.

— Din programul de conferințe urmînd a se ține la Ate-neul Român publicat de ziarele din 11 ianuarie 1878 reținem: **Despre calendar** de Ion Ghica și **Despre numismatica românească** de D.A. Sturdza.

— La 18/30 ianuarie 1878, Spiru Haret își susține la Paris teza de doctorat, aducînd o nouă viziune în problema stabilității sistemului solar. „D-sa va fi primul nostru doctor în matematici de la Universitatea din Paris” scrie „Dorobanțul” nr. 75 din 30 ianuarie.

— „Revista științifică” (nr. 24 din 1 feb.) relatează despre experiențele făcute de Edison cu „mașina care vorbește” (fonograful)...

— Dezvoltarea industriei prelucrătoare românești se află în atenția ziarului „Telegraful” (nr. 1743/5 feb.). Postavul necesar armatei de pildă va fi produs de acum înainte în țară. „Este dar în interesul națiunii române a încurajia tot felul de industrii în țară, pentru a ne susține de la acel tribut de sute de milioane, ce plătim anual străinilor și a deschide noi izvoare de muncă și prosperare claselor puțin avute”. Cîteva zile mai tîrziu, la 12 februarie, Armata Română intră în Vîdin...

Am consemnat doar cîteva gînduri și evenimente răzlețe, exprimînd cronica științifico-tehnică a anilor 1877—1878, în împletirea ei firească cu hronicul eroic al istoriei.

I. M. ȘTEFAN ■

Omul nou, măsura marilor noastre idealuri

Este limpede pentru oricine examinează cu luciditate și bună credință experiența României socialiste, și în mod special perioada ultimilor 24 de ani, că un indice major al superiorității noii orînduiri îl constituie, așa cum se subliniază și în documentele pentru cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român, folosirea cu randament înalt al potențialului material, cel și a celui uman al țării noastre. Este, de altfel, o legitate a dezvoltării societății noastre că asigurarea unui curs ascendent operei de construcție socialistă este posibilă numai prin accentuarea caracterului ei de proces istoric conștient, iar în aceste condiții, dezvoltarea conștiinței revoluționare a maselor devine implicit un factor esențial al accelerării progresului economico-social. „În întreaga activitate de construcție socialistă — a lăsat să arate din nou tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuprinsul magistralei cuvîntări roșite la recenta Plenară a Comitetului Central al partidului nostru — un rol important a avut întotdeauna activitatea ideologică, politico-educativă, de formare a omului nou, constructor conștient al noii orînduiri sociale”. Și în aceeași ordine de idei, secretarul general al partidului nostru a mai ținut să precizeze următoarele: „Cu cît activitatea ideologică, politico-educativă de formare a conștiinței socialiste, revoluționare a întregului popor va fi mai bună, cu aît vom obține rezultate superioare în toate domeniile de activitate”.

Cînd spunem că socialismul reprezintă o societate mai dreaptă și mai umană, aceasta nu este o simplă formulă propagandistică, ci un adevăr științific ale cărui premise se află în acea transformare revoluționară posibilă numai prin lichidarea exploatații și a claselor exploatare. Dar în același timp, trebuie să avem în vedere și un alt adevăr fundamental. În baza noilor condiții economice și politice create, socialismul este în același timp și singura orînduire care beneficiază de toate premisele de a fi, în cadrul unui proces istoric conștient, o societate caracterizată printr-un umanism profund, prin noi atitudini față de muncă și viață, în care fiecare cetățean poate ajunge la înalta demnitate de erou-civilizator. „În esență, noi, comunistii, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul educației politice și al culturii socialiste, ne propunem, de fapt, să venim — dacă se poate spune astfel — în sprijinul naturii, care a sin-

tetizat în om forma superioară de organizare a materiei, acționînd prin toate mijloacele pentru stimularea însușirilor celor mai nobile ale acestuia, pentru dezvoltarea sensibilității sale, a dorinței și voinței de autodepășire, pentru amplificarea continuă a cunoașterii sale, pentru împlinirea visurilor sale celor mai cuceritoare de progres, dreptate și fericire... Noi ne propunem acum să perfecționăm produsul cel mai înalt al naturii — omul, creatorul a tot ce există în societate”.

Formulînd o viziune clară asupra locului și menirii conștiinței sociale socialiste, Partidul Comunist Român a impulsat o activitate politico-educativă privind afirmarea principiilor de viață comuniste, a moralei socialiste. În concepția partidului nostru, educația socialistă, dezvoltarea conștiinței socialiste implică alături de ridicarea nivelului general de cunoaștere, stăpînirea deplină a profesiunii, cît și însușirea concepției științifice despre lume și societate, formarea unor atitudini cetățenești înaintate.

În acest larg context, se specifică în Tezele pentru cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român, activitatea politico-ideologică trebuie să aducă o mai stăruitoare contribuție la înțelegerea mai exactă, mai profundă a unor concepte ale partidului nostru. Este necesar, astfel, ca propaganda să sublinieze cu toată tăria că victoria socialismului constituie o necesitate obiectivă, că mai devreme sau mai tîrziu orînduirea capitalistă, imperialistă trebuie să facă loc noii orînduiri, socialiste și comuniste. Necesară se dovedește deopotrivă sublinierea cu toată forța a importanței întăririi și dezvoltării proprietății socialiste, a apărării acesteia, cerințe vitale pentru dezvoltarea viitoare a patriei noastre, proprietatea socialistă fiind singura capabilă de a asigura ridicarea României pe noi culmi de progres și civilizație.

Activității ideologice — se mai arată în cuprinsul documentului de partid amintit — îi mai revine deopotrivă îndatorirea evidențierii contradicțiilor ireductibile și tarelor grave care macină orînduirea capitalistă, contradicții pentru lichidarea cărora nu se află decît o singură cale, iar aceasta nu poate fi decît cea a revoluției și construcției socialiste, a făuririi unei societăți la care fiecare țară poate

(Continuare în pag. 15)

LIVIU TIMBUS ■

Patria și privighetoarea

Frumos își ridică privighetoarea
Umbratul în miezul de cer
O stea de griu i-a otrăvit somnul
Vie e inima ei.

Lăcăt uns cu chei felurite
Cîntecul și istoria — drumul ales
Iubește-o cu o piine făcută
De minile tale
Cum ai ține o minune sub respirație.

Fîntîrni și ciobitori
Și crescători de albine: stînta noastră
Coloană comună: os domnesc
La curte domnească — se vede
Forma de dor a păsării.
Iubește-o cum îți iubești singele
A fost și pe umărul tău.

CORNELIU ANTONIU ■

Toamna

Fotografie de PAUL AGĂRICI ■

Carmen Maria Strujac:

„Sufletul
teatrului, fără
vibrația
sensibilității
publicului,
s-ar frînge”

— Stîmătă Carmen Maria Strujac, care sînt începuturile teatrului în orașul de la Danăre?

— Dintr-un excelent documentar întocmit de Aurelia Căzacu, secretar literar la Teatrul dramatic din Galați, rezultă cu claritate că primele preocupări pentru construirea unui teatru în acest oraș — ce devenise o

adevărată metropolă a comerțului pe la 1850 —, coincid cu perioada de avînt patriotic datorat unor spirite luminate cum au fost Costache Negri sau Al. I. Cuza. Legitima dorință a locuitorilor de aici și a celor ce au susținut vie flacăra conștiinței de s'ne a neamului, prin cultură, s-a împlinit prin clădirea Teatrului dramatic în anul 1955,

deci, în urmă cu doar 34 de ani. Iar primul spectacol al stagiunii inaugurale a însemnat și primul premiu I într-o competiție națională de prestigiu.

— Vreți să reconstituim fie și câteva file scrise (ori nescrise) din tinăru dar încărcatul destin al teatrului gălățean...

— Relese cît se poate de clar din același documentar la care făceam referire că tendința acestei instituții a fost — și a rămas — de a aborda un reper-toriu de valoare, în care piesa românească să fie statuată în drepturile sale firești. Pe scena din Galați au văzut pentru prima oară lumina rampei Rugăciune pentru disc-jockey, Hoțul de vulturi, Rezervația de pelicanii de D.R. Popescu, Taina zidarului de Dan Tărcăluș, precum și alte versiuni scenice originale cu lucrările: Groapa de Eugen Barbu, Avram Iancu de Lucian Blaga, Anchetă asupra unui tinăr care nu a făcut nimic de A. Dobolaru, Scene din viața unui bădăran și Fata morgana de D. Solomon.

— Să facem o secțiune este-tică, dacă pot spune așa, într-o stagiune ceva mai recentă...

(Continuare în pag. 15)

DORIN SALAJAN ■

Iubirea de frumos

Cu trenul de dimineață, printre holdele date-n spate dens și floarea-soarelui, pe un drum însoțit, un drum la Tîrgoviște este o sîrbătoare. Invitat la Liceul cel vechi de petrol, într-o clădire cît o universitate, unde astăzi învață două mii de elevi, să vorbească despre Mihai Eminescu, am avut bucuria să întîlnesc tineri profesori și elevi absolvenți de facultate în diferite domenii, cu adînci și fericite preocupări intelectuale.

Dintr-o sală mai mică devenită neîncăpătoare ne-am mutat într-o altă mai spațioasă, unde cu elevi roată în picioare l-am putut evoca într-o liniste cuvioasă, cerută de textele marelui poet, pe strănutatul la eternitate de acum un veac.

Pe culoarele liceului erau înșiruite cărți ale altor colegi scriitori ce urmează să sosească aici să-l celebreze pe Eminescu.

Spre seară am ajuns la Dealul, unde doarme capul neadormit al voleybolului mîntir Mihai Viteazul. S-a întimplat să fiu aici, lîngă mormîntul său, într-o zi ca aceea cînd, la Iași, la 1800, s-a emis documentul ce-l consfințește ca domn peste toate cele trei provincii românești reunite sub sceptrul său.

Drum la Tîrgoviște

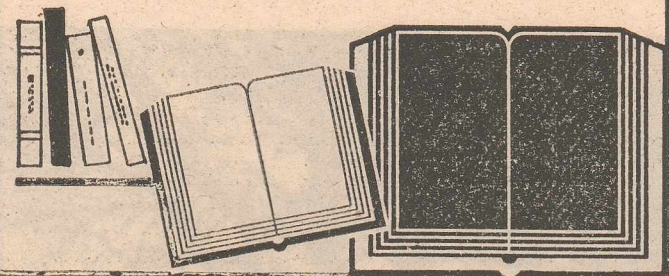
De pe terasa celei dintîi tipografii românești se vede această Umbră românească înecată în verdele grădinilor și semănăturilor.

Descifrez pietre de morminte, această lespede cea dintîi într-o sacră limbă română, așternută peste creștetul doborît lîngă cheile Turzii și adus aici de către frații Buzzești. Ascult măturile unui bătrîn călător al locului, de aproape nouăzeci de ani, Corvin, ce a văzut cu ochii săi procesiunea de la gara Tîrgoviștii din 1919 condusă de Iorga în urma acestui așezămint sfînt ce fusese și el dus în exil în anii războiului și acum se întorcea acasă.

Clătoria în sine, refăcută după cutremur, zugrăvită de o înzestrare superioară, cea a zugravului Sofian, este una dintre cele mai pure în formă și vechime din tot trecutul nostru; mai veche decît Curtea de Argeș, ea, cea dintîi, smulge admirația totală a străinilor. Încă o dată ne vin în minte cuvintele lui Eminescu despre iubirea de Patrie: a-ți iubi Patria înseamnă a păstra vie ființa jertfitoare a trecutului. Cu un braț de flori dăruite poetului pe care îl celebrăm, Eminescu, ne-am întors în faptul serii acasă.

IOAN ALEXANDRU ■

VITRINA CARTILOR

Vorbiți și scrieți românește

Greșeală deghezată

Dintre greșelile de exprimare, cea mai frecventă și, adăugăm numaidecât, cea mai perfidă ne pare a fi PLEONASMUL.

În adevăr, ea se bucură — dacă putem spune astfel — de o circulație neistovită și se insinuează, cu o uimitoare viclenie, unde nici nu te aștepti, dacă nu scapi din vedere faptul că o înfiltează pînă și în textele unor autori cu pretenții.

Cum se întâmplă aceasta, cum este posibil ca o asemenea greșeală să atîină calea atîtor și a atîtor formulări, fără a i se bara drumul — iată ce ne propunem a arăta într-o suită de comentarii.

Vom înfățișa, rînd pe rînd, formele multiole și variate sub care pleonasmul se maschează, spre a înșela mai lesne și mai sigur, vigilența celor care nu-l observă pînda.

1

„PROBABILITĂȚI care... SE POT”...

Propunem ca, înainte de a încerca înțelegerea fragmentului reproduc mai jos, specific domeniului teoriei cunoașterii, să parcurgeți împreună cu noi analiza semantică a citorva secvențe lingvistice, care se repetă :

În noul context, nici o stare reală nu mai este caracterizată printr-o probabilitate de 100% intrucît suportă continuu presiunea existențială nenuță a stărilor potențial-possibile compatibile cu împrejurările date. Prin modificarea corespunzătoare a acestor împrejurări (adică a ambianței) orice stare potențial-possibilă [...] poate fi actualizată, după cum orice stare actualizată poate fi trecută în potențialitate. Straniul (sau „aventura”) reprezintă așadar o stare potențial-possibilă, căreia i se atașează, la un moment dat, o probabilitate infimă.

În text, întâlnim vocabula POTENȚIAL(-Ă, POTENȚIALI,-E), adjectiv, cu sensul „care are în sine toate condițiile esențiale pentru realizare, care există ca posibilitate, care există în mod virtual”, sinonimă cu POSIBIL(-Ă, POSIBILI,-E), adjectiv, „care se poate întîmpla sau realiza, care este cu putință, care este potențial; virtual; probabil”.

Atunci, cărei noțiuni (concept sau categorii filozofice) îi corespunde „potențial-possibilă” și ce înțeles să aibă „o stare potențial-possibilă [...] căreia i se atașează [...] o probabilitate”, cînd toate aceste cuvinte exprimă același sens ?

Avem a face, în acest caz, cu pleonasmul indiscutabil.

De asemenea, trebuie să subliniem faptul că dintre toate formatele cu sufixe, cele mai frecvente pleonasmuri se întîlnesc la adjectivele derivate cu -BIL (care exprimă „posibilitatea”) și la substantivele abstracte în -BILITATE, derivate de la ele, în construcții sintactice cu verbul A PUTEA.

Deci, orice stare „potențial-possibilă [...] poate” și „poate [...] în potențialitate” sînt pleonasmuri în mod cert.

DORIN N. URÎTESCU ■

SEMNAL

„De pe unele frunzi și muștele pleacă dezamăgite”. Cu acest aforism de un haz amar se deschide volumul de reflecții al

lui Vasile Ghica al cărui nume cititorii revistei noastre l-au înțeles desori la rubrica Racul. Surisuri migdalate (Ed. „Junimea”) este o carte de o nespusă savoare și ne propune o imagine cînd sugubează, cînd în apă, a condiției umane.

După o suită de romane din actualitatea cea mai fierbinte, bine primite de cititori și de critici, Dumitru Popescu revine la poezie publicînd o carte de poeme, *Insomnia dragonului* (Editura Eminescu). Cităm începutul unuia dintre ele : „În pîrlău tău zăpada s-a mineralizat. / Vestigiul unei necunoscu-

te catastrofe hibernale. / Melancolia ninsorii / o topeai pe paștile puerile, / dar eu cădeam mereu / sub paloșul de gheață / dornic să mă-ngrop, pentru ve-

cie, în nămeti. / Apoi, client de rînd al toamnelor modeste / — bistrouri comode, liniștite, / Pectulit de-o falsă tinerețe / rămas-am manechinul de servici / al unei case mari de modă.”

Zece dintre cele mai izbutite piese ale lui Aurel Baranga — *Bulevardul împăcării*, *Mielul turbat*, *Rețeta fericirii*, *Siciliana*, *Fii cuminte*, *Cristofor*, *Sfîntul Mitică Blajinu*, *Opinia publică*, *Travesti*, *Interesul general*, *Viața unei femei* — vîd lumina tiparului la Editura Eminescu, în apreciată colecție *Teatru comentat*. Marelui comediograf, plecat prea devreme dintre noi, care spunea mualt : „Scrișul meu n-are decît un singur secret : spun cu voce tare ceea ce alții

„Poezia este cadența timpului”... (I)

Cronica literară

de Romul Munteanu

Pentru mine poezia lui Radu Boureanu nu face parte din acel inventar personal și vital de opere pe care să simt nevoia să le citesc în mod repetat, în fiecare zi sau în orice anotimp, așa cum am făcut multă vreme cu versurile lui L. Blaga, T. Arghezi sau G. Bacovia.

Dar „vizorul” acesta pur subiectiv al cititorului fericit rămîne întotdeauna mult mai strîmt decît necesitățile de tip informațional, determinate sau chiar impuse de spiritul critic. De altfel, întotdeauna am fost convins de faptul că atunci cînd un critic (nu numai istoricul literar) rămîne prizonierul stărilor proprii de intropatie nu mai poate răspunde exigențelor pe care și le-a asumat în mod public.

Am citit sau recitat, așadar, poeziile lui Radu Boureanu (n. 1906) „ocazional”, prin aceasta înțelegînd publicarea unei ample ediții de *Poezii* (1972) sau apariția unor culegeri izolate de versuri. Necesitățile au fost astfel de factură pur profesională. *Dulce uragan* (Cartea Românească, 1989) reprezintă o nouă invitație la lectură. Ea se cere a fi însoțită și de o privire retrospectivă asupra creației sale lirice, menită să fortifice sau să modifice unele impresii mai vechi, formulate în tăcere.

Intellectual rafinat, cu vaste disponibilități spirituale, solicitat de practici diferite în artă (teatru, pictură, poezie, roman), Radu Boureanu a venit înspre poezie cu o dicție bine făcută a versului și, totodată, cu o viziune colorată, proiectată multă vreme asupra universului real sau imaginar. Debutul poetului cu *Zbor alb* (1933) este atît de îndepărtat, încît cele aproape șase decade de poezie ce ne duc pînă la *Dulce uragan* (1989) constituie un amplu capitol de istorie literară. În acest lung și fertil traseu se înscriu *Golful singelui* (1936), *Cai de apocalips* (1940), *Singele popoarelor* (1948), *Umbra steluțelor* (1957), *Cîntare cetății lui Bucur* (1959), *Moartea morilor de vînt* (1961), *Înima desenată* (1963), *Cocoși de vînt* (1967), *Cheile somnului*, *Piramidele frigului* (1970), *Mîinile orelor* (1971). La toate acestea, pînă la *Dulce uragan* s-au mai adăugat încă șase plachete de versuri.

Și totuși, rezonanța poeziei lui Radu Boureanu în cultura contemporană a fost întotdeauna moderată. Ca poet, Radu Boureanu nu este absorbit de o conștiință publică largă, nu reprezintă o pagină de istorie literară de strictă necesitate. Scriitor longeviv ca și E. Jebeleanu sau Ion Sofia Manolescu, autorul *Dulcelui uragan* nu se ridică nici pe planul expresivității, nici al profunzimii de reprezentare a unor stări existențiale, mai sus de *Ultima pălărie* (1984), de Ion Sofia Manolescu, operă luată

ca etalon din cauza apartenenței la aceeași generație literară.

În *Confesiunea* ce însoțește volumele de *Scrieri* (1972, Ed. Minerva) găsim cîteva fragmente de o mare sinceritate și elocvență. „Se spune că debutul este o permanență, de fapt fiecare vers își are debutul său, fiecare poem înseamnă o confruntare, un examen, chiar dacă poetul a căpătat un timbru propriu, un profil distinct în concertul unei literaturi naționale.”

Cu asemenea sentimente încercăm să ne apropiem de poezia lui Radu Boureanu. Resituarea unui scriitor în timp este o absolută necesitate. Ea este determinată și de presiunea unor valori anterioare, elasicizate, dar și de apăsarea produsă asupra destinului literar individual de valoarea operelor scriitorilor mai tineri. În *Confesiune*, Radu Boureanu intuiește cu multă finețe această bursă neliniștită ce operează asupra artei cuvîntului. „Poezia este un limbaj absolut. Este cronica uriașă a sensibilității umane. Poezia este cadența a timpului, a destinului, a destinelor, a ireversibilului. Este marelui eșichier imaterial pe care se mișcă, se joacă valorile timpului; mîini nevăzute — mută pionii cuvintelor fatidice sau revelatoare.” Școlit, după propria mărturisire, la estetica filozofică a lui John Ruskin, admirator al unor poeți cu voci diferite ca Maeterlinck și Paul Valéry încrezător, în același timp, în direcția aristotelică a artei, poetul îi cere criticii în primul rînd *sinceritate*, acel tip de sinceritate intuitivă și validată prin argumente, ce poate să scoată în relief *autenticul* și *timbrul valoric* al poeziei.

Chiar dacă *autenticul* nu se identifică întotdeauna cu marea artă, ne vom strădui să ținem seama de îndemnurile scriitorului. Pornim de la o întrebare fundamentală, suscitată de cele aproape șase decenii de poezie, traversate de autorul *Dulcelui uragan*. A devenit oare Radu Boureanu un scriitor clasic al secolului douăzeci sau ne găsim doar în fața unei opere definitiv clasate, adică statornicită în practica unor tipare stilistice și tematice definitive. Testarea unor poezii din perioade diferite ne poate duce spre un răspuns argumentat, cu micile zone de incertitudine ale actului critic. Alegem un fragment din volumul de debut (*Zbor alb*, 1933) : „Acestă așezare arămie a serii / peste lanurile verzi, / către nici un liman curgînd, / e o tristețe în inima verii. / Au lunecat ațîția nori albi / pentru schimbarea la față a cerului / Fata morgana pe stepă horea / cu fata morgana din gînd” / (Acestă așezare). Viziunea colorată a peisajului exterior și interior se risipește în locuri comune : *ășezare arămie*, *lanuri verzi*, *nori albi*, *inima verii*, *inima mea* etc.

gîndesc în taină” este evocat într-un cântec „cuvînt înainte” de Traian Selmaru și de Valeriu Răpeanu care creionează un „Portret al dramaturgului”.

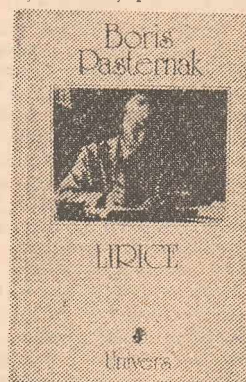
La „Cartea Românească”, Teodora Popa-Mazilu semnează o traducere a unei cărți care se va bucura, cu siguranță, de un

mare succes de librărie : *Ludovic al XV-lea și curtea sa*, de Alexandre Dumas.

O ediție revăzută și adăugită a unui volum de *Lirice* de Boris Pasternak apărut în tălmăcirea și cu prefața lui Marin Sorescu în urmă cu aproximativ 20 de ani ne oferă Editura

Univers. Traducătorul își motivează astfel pasiunea pentru creația acestui scriitor : „Ediția de față, revăzută și purcată atent, un pic adăugită chiar, poate fi pentru mulți prima ediție. Pentru mine, constituită, oricum, proba unei pa-

siuni constante : recitit și restudiat după atîta vreme, perioada în care eu însumi am cotrobăit prin multe emoții și m-am freecat de multe universuri lirice, acest mare poet a fost din nou capabil să mă miște profund. Și dacă nu l-aș fi tradus atunci, l-aș fi tradus, cu siguranță, acum.”

Recenta apariție a romanului „ASCENSIUNEA” de Ștefan Dorgoșan în prestigioasa Editură Eminescu, continuă o frumoasă și bogată temă de tradiție a literaturii noastre despre viața țărănului și a satului românesc, cu accentele lor specifice de modernitate din epoca contemporană. Pe coordonatele acestui subiect de permanență actualitate în perimetrul existenței noastre materiale și spi-

rituale, care tutelează valentele narațiunii, romanul „Ascensiunea” surprinde cu acuratețe evoluția morală, socială, politică și, nu în ultimul plan profesională a unei largi și generoase scene de personaje, care se vor nu numai reprezentative dar și desprins direct din realitatea clocoțitoare a satului, aflat într-un expresiv și eficient proces de transformări multidimensionale. Parcurgerea unor etape istorice, trecute dar și prezente care au influențat și influențează dinamic structuri din starea tradițională a țărănului și vieții satului se face nu numai prin consemnare strict documentară — delimitată în timp — ci mai ales prin impactul asupra destinului, a comportamentului uman. Aflat, după cum o recunoaște, „în cumpăna tainelor”, Ștefan Dorgoșan se vrea, în romanul său de debut „Ascensiunea”, un cit mai fidel purtător de cuvînt al acestui extraordinar personaj — țărănul — un univers care ne-a permanentizat în istorie. Deschizîndu-ne cu înaltă frumusețe morală mereu drumul spre viitor.

Eminescu în circuitul universal (VII)

Traduceri și referințe critice apar în toate țările socialiste europene. La cele menționate anterior adăugăm Albania cu trei ediții separate, însoțite de numeroase studii, semnate de Mitrush Kuteli, Rexhep Izmaili, Vehbi Bala și alții, acesta din urmă apreciind, pe marginea activității sale de poet traducător și comentator, că „Eminescu nu aparține numai națiunii sale, ci tezaurului comun al umanității. De aceea am vrut să redăm poporului meu acele poezii care sînt esențiale pentru cunoașterea lui... **Împărat și prolețar** și **Scrisoarea III** au intrat în manualele școlare, iar opera lui Eminescu este studiată la cursurile universitare... Eminescu servește cauza prieteniei între popoare”. Traduceri și comentarii în limba albaneză mai apar și în Iugoslavia (în anul din urmă la Prishtine, două ediții separate cu traduceri și două studii), de asemenea, în România (primele traduceri, la Constanta, o ediție în 1939 și într-o revistă din 1939 și 1934). Peste 2.000 de versiuni atestă în limba maghiară, incluse în 47 culegeri antologice și 5 ediții separate, precum și peste 30 articole și studii în Ungaria și România. Un caz aparte îl reprezintă U.R.S.S., în care apar masiv traduceri și referințe critice în mai multe limbi, pe lângă cele prezentate (rusa și ucrainiana) adăugînd: armeană (două ediții la Erevan, datorate poetului Gurghen Borian, precum și tălmăciri și ecouri în presă), estona (cinci culegeri antologice și cinci ediții separate), gruzina (două volume datorate poetului Grigol Abasidze și alte contribuții în presă), idis (o culegere antologică la Chișinău), letona (traducerile și ecourile din presă în-cununate de două antologii și o ediție separată la Riga).

Opera lui Eminescu a fost receptată cu multă solicitudine și în țările din Orientul îndepărtat și apropiat. Mențione în ordinea alfabetică a limbilor, realizări cunoaștem în: arabă (ediii separate ale **Lucaferului** apar în traducere diferită în

Irak la Bagdad și în Siria la Damasc, tot aici figurînd și într-o recentă culegere antologică, comentarii și traduceri mai publicînd periodice ca „El Moudjahid” și „Revolution Africaine” din Alger, „Al Goum-huria” și „Al Ahram” din Cairo etc.), bahasa (Împărat și prolețar și alte poezii publică 4 reviste din Indonezia), chineza (la Beijing, apar traduceri într-o antologie și în câteva reviste, iar la Shianhai o ediție separată, principalul traducător, scriitorul Xu Wende apreciind în Eminescu „drept unul dintre cele mai mari genii ale poeziei universale. Universalitatea poeziei eminesciene se datorează și faptului că opera poetului român este astăzi binecunoscută în China, alături de celebritățile poeziei universale”), coreeană (traduceri, articole, conferințe în presă, la radio), japoneză (la Tokio, traduceri incluse trei antologii și două reviste), urdu (în limba națională din Pakistan, ca eveniment editorial apare un volum cu cele 69 poezii realizate după versiunea engleză de la București a tinărului traducător român de excepție, Corneliu M. Popescu), între acestea remarcăm versiunile apărute în 8 limbi din India: bengali (un volum separat apare la Calcutta, studii și o teză de doctorat, apărută și în România, toate datorate Amitel Bhosse, despre traducerea cărții scriitorului Parimal Goswami scriind: „Traducerea este cursivă și este realizată într-un limbaj nuanțat, încît nu pare o traducere. Prin acest volum de poezie dintr-o țară îndepărtată, traducătoarea a edificat o punte între două culturi, fapt pentru care literatura și cultura noastră îi vor fi recunoscătoare”), sanscrita (o ediție a **Lucaferului** la Delhi), de asemenea, o ediție separată a **Scrisorii I**, apărută în 1979 la Delhi în 8 limbi (hindi, malayalam, pumjabli, sanscrita, tamil, engleza și româna).

Nu putem omite specificarea că Eminescu este tradus și comentat în toate literaturile balcanice, la cele menționate a-

dăugînd limba turcă (traduceri și comentarii inserînd o antologie și reviste din Istanbul, între care se remarcă publicația „Varlik”).

Un loc important între acestea ocupă edițiile multilingve, între care pe lângă cele menționate din India și S.U.A., adăugăm o ediție separată a poeziei **Sara pe deal** apărută în Brazilia în 9 limbi (engleza, franceza, germana, idis, italiana, maghiara, româna, portugheza, spaniola), mai ales în România (3 ediții ale **Lucaferului** și două volume, **Dozina** și **Poezii** în limbile de largă circulație, de asemenea, unele lucrări de mare prestigiu, cum este monografia despre Eminescu de G. Călinescu, tradusă în bulgară, germană, maghiară, polonă etc. La cunoașterea și consacrarea internațională a operei și personalității artistice și umane l-au avut, pe de o parte, enciclopediile din aproape toate țările lumii, iar pe de altă traduceri și ecourile acestora, realizate în România (peste 3.000 versiuni, incluse în aproape 200 volume de traduceri și critici), apărute în 27 limbi (albaneză, arabă, armeană, aromână, bulgară, cehă, chineză, engleză, franceză, germană, greacă, gruzină, idis, italiană, japoneză, latină, maghiară, olandeză, polonă, rusă, sîrbocroată, slovacă, spaniolă, suedeză, tătară, turcă, ucrainiană).

În loc de încheiere, aducem o mărturie venită în România de pe continentul australian, unde ne cunoaștem ediții eminesciene autohtone, decît cele existente în limba engleză, prin urmare avînd audiență și în Australia, așa cum ne putem da seama din cuvintele scriitorului Clement Cristensen: „Cîstînd memoria lui Eminescu, noi astăzi cîntîm pe tot ceea ce au luptat pentru marea artă și pentru pace în România, o națiune demnă și mîndră, o națiune demnă de cele mai înalte aspirații ale gînditorilor și ale poetilor ei cei mai de seamă”.

D. COPILU ■

Interviurile lui Enescu

Cu franchețea și spiritul de severă autocritică ce l-a caracterizat, George Enescu a mărturisit că nu are talent epistolar și deci alcătuiește cu dificultate o scrisoare, că nu este un meșter al cuvîntului, de aceea evită să vorbească în fața publicului și că nu-i place să dea interviuri, ceea ce a făcut ca să nu se organizeze în jurul său o rețea publicitară și să nu împingă presa cu mărturisiri și destăinui. Aceste trăsături ale ființei sale nu simula modestia și nici nu urmăreau să ascundă o anumită trufie, ci exprimau luciditatea și rigoarea omului ce nu-și permitea nici un fel de cochetărie, nici o atitudine complexă. Trăia în lumea muzicii, pentru muzică și în numele ei.

Deși pentru a alcătui câteva rînduri îi trebuia un timp îndelungat, scrisorile lui de o extremă concizie, cele mai multe într-un stil de-a dreptul telegrafic, constituie după opinia mea expresia nobilei sale sufletești, a politetei sale exemplare, mărturisind în formule tranșante dorința de a rămîne numai în sferele frumosului, de a nu se abate de la împlinirea drumului său: a sluji cu demnitate și maximum de conștiință morală și artistică muzica, de a „interveni fără sovrăire” pentru a înlesni afirmarea unui talent sau pentru a curma o nedreptate.

Scrisorile lui George Enescu s-au publicat în două volume, în anii 1974 și 1981, memoriile sub forma unor discuții radiofonice cu muzicologul francez Bernard Gavoty, au văzut, și ele, lumina tiparului în traducere românească.

În urmă cu câteva luni, Editura Muzicală a desăvîrșit acest triptic al manifestării personalității sale dincolo de aria compoziției și a artei interpretării tipărind primul volum din **Interviuri din presa românească** aparținînd lui George Enescu, apărute între anii 1898—1936. Alcătuirea acestei ediții, studiul introductiv, notele și comentariile aparțin Laurei Manolache și trebuie să spunem că din toate punctele de vedere culegerea întrunește admirația noastră prin spiritul de seriozitate științifică, rigoarea care a stat la baza alcătuirii ei, prin încadrare în epocă și identificarea fiecărui interviu, a fiecărui nume și situație citate de Enescu și de cei ce au convorbit cu el. Ca unul din cei ce trudește pe tărîmul cercetării istoriei culturii românești de peste treizeci de ani îmi dau seama de toate dificultățile pe care un tînr le întîmpină în momentul în care pornește la alcătuirea unei asemenea ediții. Laura Manolache ne-a dat prin acest volum o ediție critică, o contribuție definitorie în procesul cunoașterii lui George Enescu în toată complexitatea ființei sale.

Trebuiau strînse în volum interviurile lui George Enescu, reprezentînd o atare ediție numai un gest de pietate față de memoria acestui pisc neîntrecut al muzicii noastre, interesul lor se restrînge doar la sfera muzicologică? După lectura acestor interviuri cunoașterea lui George Enescu sporește nu în direcții colaterale, anecdotice, legate de micile și măruntele întîmplări ale „vieții de artist”, ci dimpotrivă se îmbogățește în profunzime atît în ceea ce privește substanța psihologică și morală a omului cît mai ales în ceea ce privește definirea concepției sale despre artă, a crezului estetic, a modului de a înțelege relația dintre folclorul românesc și muzica simfonică. Opiniile sale se înscriu în efortul pe care în acel timp reprezentanții de seamă ai gîndirii, literaturii și ai tuturor domeniilor filosofiei și culturii românești din țara noastră le-au făcut pentru a căuta și a defini specificul artei noastre. Nu numai faptul că mulți din cei ce i-au solicitat convorbiri lui George Enescu erau scriitori, critici literari și muzicali, compozitori, ziariști de aleasă înzestrare și de lung orizont precum Alexandru Philippide, Petru Comarnescu, Stan Golestan, Romulus Dianu, Constantin Banu, N. D. Cocea, Aurel Broșteanu, Miron Grindea, Emil Riegler-Dinu, Ioan

Massoff — dealtfel acestea sînt și cele mai substanțiale pagini ale volumului — conferă interviurilor sale un interes ce depășește sfera limitată a unui domeniu. La întrebările acestora și nu numai ale lor George Enescu răspundea în maniera sa specifică: dînd gîndului valoarea definitivă, printr-o maximă concentrare a expresiei și o esențializare a opiniei. Cînd spunea că nu este un meșter al cuvîntului George Enescu mărturisea fără să vrea o calitate și nu un defect: faptul că își exprima în foarte puține vorbe, fără dezvoltări retorice și desfășurări patetice păreri, frazele sale avînd adeseori valori de maxime.

Era intrutotul firesc ca interviurile luate lui George Enescu, cel ce dăduse prin **Poema Român**, prin cele două **Rapsodii** și în anul 1927 **Sonata a treia pentru pian și vioară în caracter popular românesc** să fie în cea mai mare parte sau chiar exclusiv dedicate relației dintre folclor și arta cultă. Dezbatările, căutările, împlinirile în opere de artă și în lucrări de estetică priveau în acel timp definirea specificului național. Enescu îl intruchipa în operele sale care, și acest fapt este esențial, cuceriseră la cumpăna dintre cele două secole notorietate europeană, intraseră în circuitul valorilor universale pe „poarta cea mare” nu numai a unei consacrarîi personale ci a revelației unui tezaur spiritual pînă la el pur și simplu ignorat în afara hotarelor țării. Enescu nu cunoștea, n-avea cum să cunoască disputele filosofice, confruntările literare, de aceea atunci cînd spunea, în 1912, că **stilul național este opera artiștilor** nu emitea numai un adevăr ci definea propriul său drum artistic, făcea o profesiune de credință. Pentru că George Enescu nu a plecat de la programe, el nu a ilustrat ideologia unui curent cum ar fi cel semănătorist prin **Rapsodiile** sale așa cum s-a spus cu ani în urmă din neștiință și cu o evidentă rea credință, ci a creat un reper artistic deoarece a vibrat sincer în fața mediului românesc, a înțeles că muzica populară este în primul rînd sentiment, parîm, culoare, că ceea ce caracterizează această muzică „este instinctul proporțiilor”, că prin imprumuturile făcute ea nu și-a pierdut personalitatea, că „nostalgia este inerentă specificului românesc”, că „folclorul și-a atins perfecțiunea în sine”, muzica populară „cizelîndu-se ea singură ca pietrele de riu”. S-a vorbit despre anume contradicții ale lui George Enescu în legătură cu relația folclor — artă cultă. Acum, cînd avem în față toate interviurile sale pînă în 1936, vedem că adevărul este altul. Cu onestitatea care l-a caracterizat George Enescu a nuanțat și a îmbogățit aceste idei pe măsura revelațiilor avute în urma cercetărilor științifice românești de folclor de după primul război mondial. Și pînă atunci el depășise înțelegerea acestei relații, și pînă atunci el trecuse dincolo de nivelul estetic și ideatic al timpului său, dar din momentul în care, cum chiar el avea să spună, a cunoscut folclorul în diversitatea și varietatea lui, cînd l-a situat în context universal, în procesul înțelegător reciproc desfășurate în secole și milenii, n-a rămas pietrificat în credințele sale. De aceea, în Desigur, numai acest capitol ar putea da naștere unor discuții pe cît de vii, pe atît de actuale care ne-ar releva profunzimea gîndirii eminesciene, faptul că deși n-a avut nici un fel de veleități de teoretician, ideile lui rostite fără emfază, dar cu franchețe în interviuri aduceau perspective noi care și-au dovedit perenitatea pentru înțelegerea specificului național. Uimirea stîrnită în acel timp de unele din afirmațiile sale proveneau de la cei ce priveau relația folclor — artă cultă din perspectiva primului deceniu al secolului situîndu-le într-o ecuație directă, lipsită de profunzime și de anvergură estetică. George Enescu conferă acestui raport o perspectivă universală, modernă.

VALERIU RĂPEANU ■

A apărut Magazin istoric nr. 6/1989

Din sumar: Semnificația istorică a democrației muncitorești-revoluționare • Cultura populară — mărturie de vechime și civilizație românească • Mihail Gheazul, un simbol al unității naționale • Sofia — al VI-lea Congres internațional de studii sud-est europene • Ajutor și ospitalitate românească victimelor agresiunii naziste •

Victor Slăvescu — note zilnice inedite din 1940 • Sedinta Cabinetului britanic din 18 martie 1939 • Pe urmele strămosilor • Statueta neolitică de la Liubcova-Ornița • Constantin Stere — pagini dintr-o biografie • Pucioasa — Vulcanii Bii, repere în timp • În București, acum 50 ani • 1941—1942. Comandourile desertului • „Madame Tussaud” — o istorie turnată în ceară • Pe cînd Sahara era locuită • Yamamoto nu a fost original • Concursul Magazin Istoric, ediția 1989.

Gluma

La debutul său Gluma — suplimment al Caietului-program al Teatrului de comedie este, în ciuda aspectului său grafic stil „retro”, plină de vervă și de o tineretă cuceritoare. Semnatații ei — dintre care îi amintim pe Radu Cosasu, Victor Bibicicou, Ovidiu Ioanitoaia, Magda Mihăilescu, Dan Birlă-

deanu, Ioan Chirilă, Victor Niță, Dan Mucenic, Andrei Bantas, Alecu Popovici, Dan Verona, Marin Traian, Lucian Avramescu, Vasile Băran, Nuni Anestin, ca dealtfel toți ceilalți prezenți în aceste pagini i-au asigurat un continuu bo-

gat și divers, imbinînd cu dezvoltură seriosul cu hazul. Iată câteva dintre titlurile care ne-au atras cu deosebire atenția: **Un măscărici de geniu** — Salvador Dali, Dalida — un nume dat singurătății, Si-lueta lui Charlot, Platini Story, Goe, Gigă și Nicolai, Din amintirile lui Ioniță Bogdan, zis Berilă, contemporan cu Grigore Vasiliu, zis Birlie, Văcanta la Athena. Nu ne mai rămîne decît să-i dorim Glumei un cit mai mare număr de apariții.

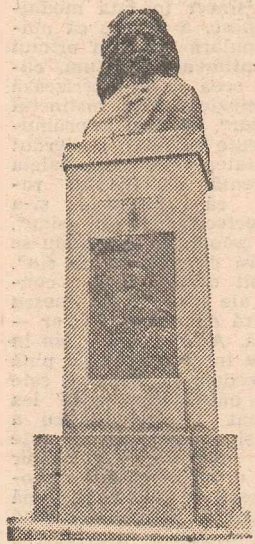
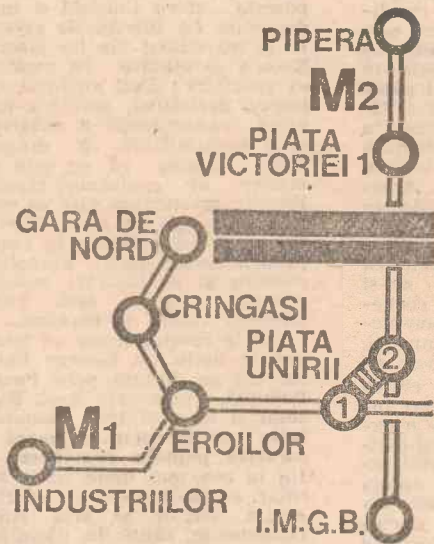
Jocuri de-a vacanța

Jocuri de-a vacanța, suplimment la Caietului-program al Teatrului Național a stîrnit interesul cititorilor încă de la prima sa apariție. În vara care a trecut, prestigiosul colectiv artistic și colaboratorii lui ne-au oferit un nou număr atractiv din această publicație. Printre cei care semnează în paginile sale — Margareta Bărbuță, Tania Radu, Arkadie Percek, Marica Beligan, Cristian Topescu, Ion Bălescu, Bedros Horasangian. Sînt prezenți actori vestiți de altădată — Ion Brezeanu, Tony Bulandra, Maria Filotti, Ion Manolescu etc. precum și alții de azi — Coca Andronescu, Matei Alexandru, Magdalena Cernat, Eugen Cris-

tea, Florina Cercel. Sînt, de asemenea, incluse câteva portrete consacrate unor cunoscute nume din lumea teatrului, filmului și a muzicii ușoare, cuvinte încrucișate, anecdote. În ansamblul său, **Jocuri de-a vacanța** reprezintă o reușită și de data aceasta și-i așteptăm cu aceeași curiozitate viitoare ieșiri la rampă.

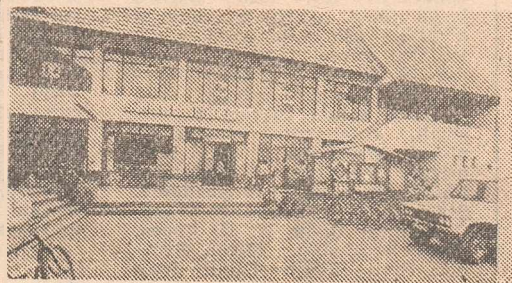
Călătorie de plăcere

Aceste imagini au rostul să întregesc toate cuvintele despre noul oraș Avrighi. Ele sint mărturia faptelor de azi !

ORAȘUL A ÎNCEPUT CU O STATUIE

Se numește Avrighi.

Intr-o dimineață, țărani ai acestei foste comune s-au trezit la oraș ! De fapt, această stare de orășeni o trăiau de mult ; Avrighi, cea mai mare comună a județului Sibiu, compusă din Bradu, Glimboaca, Mirșa și Săcădate, a devenit oraș, consecință firească a dezvoltării sale, a grijii deosebite pentru viitorul acestor străvechi pământuri dintre culmile Făgărașului și Olt.

Orașul Avrighi, cel de astăzi, de acum, numără 16 000 de locuitori. Ce fac oamenii acestui oraș, cum își valorifică ei cinstea de a fi printre cei mai „proaspeți” orășeni ai țării ?

Mai întâi, Avrighi înseamnă Mirșa, colonia muncitorească integrată în noul oraș. „Mirșa înseamnă aproximativ 4 000 de locuitori stabili”, ne spune Aurel Băcanu, directorul marii întreprinderi mecanice unde muncesc 7 000 de oameni. Aici se fabrică autobasculante de 55 și 110 tone, trailere de pînă la 425 t, automacarale de 40—80—125 tone.

Mirșa adună oamenii de pe valea Oltului ; în umbra uzinei cresc blocuri, un stadion, un club muncitoresc cu 250 de locuri, o școală nouă, un dispensar. Mirșa este, de fapt, un oraș în oraș !

În drumul său spre oraș, Avrighi și-a construit o „Avicola”, întreprindere complexă pentru producerea și industrializarea cîrnilor de pasăre (7 000 t) și de iepuri (1 000 t), o fermă pentru creșterea vulpilor polare, o tăbăcărie.

Inginerul șef Viorel Popășan are toate motivele să fie mulțumit ! Crescătorii de iepuri este cea mai bună din țară, iar Avicola-Avrighi este o unitate de frunte. Cînd a devenit director la Avicola Sibiu, Sever Stroi, șef și peste secția de la Avrighi, le-a încurajat inițiativele, și inginerul șef de la Avicola-Avrighi s-a pus pe treabă ; a apărut o instalație electronică, produsă de I.M.A. Sibiu — unică în țară —, pentru numărarea puiilor pe faze de producție, o instalație pentru măsurarea temperaturii în spațiile de lucru, tunelele de congelare și depozite de produse finite, cu imprimare orală, pe bandă de hîrtie.

Orașul Avrighi își construiește viitorul. La cele 1 800 apartamente se vor adăuga în acest an încă 712 în blocuri cu șarpante. Se vor moderniza cele vechi, se va amenaja un parc,

se vor construi o casă de spectacole, un hotel. Statuia lui Gheorghe Lazăr, cărturarul, inginerul, consilierul de fortificații al lui Tudor Vladimirescu, născut și înmormîntat la Avrighi, va fi punctul de unde va începe noul centru civic al tînărului oraș.

Dacă Mirșa poate însemna forța Avrighiului, în cealaltă parte a orașului, Fabrica de sticlă reprezintă cu siguranță dragostea de frumos a avrigienilor. Întreprinderea a primit, acum cîteva zile, drapelul de frunză pe centrală. Tiberiu Iakab, directorul, și inginerul șef, Nicolae Frîncu sînt ca într-un cuptor ; producția trebuie urmărită pe faze, direct fa locul de muncă. Așa se creează prestigiul, așa se menține o firmă.

Aici se produce cea mai albă și transparentă sticlă, centrala de profil vrea să introducă „rețeta Avrighi” în toate fabricile din țară, iar gama de sticlărie fină de menaj, în proporție de 90%, duce simbolul Avrighiului peste hotare. Se exportă inteligență, talent, fantezie.

În curînd, Avrighi va produce cristal ! Elena Manta Graure și Ion Tămilianu, artiști sticlari din secția „creație”, absolvenți ai unei facultăți de... frumos (Arte plastice !). Își organizează gîndurile și fantezia pentru a le îmbrăca în viitorul cristal alb, strălucitor, făcut de mîini harnice. Toată sticla de Avrighi se face manual ; aceasta este certificatul de calitate absolută !

La Avrighi mai există „Stațiunea de Cercetare și Producție pentru Creșterea Porcinelor”, filială a I.C.P.C.P.-Periș, și „Academia de Științe Agricole și Silvicultură”. Cercetătorii Valer Sasu, Ioan Vulcu și Ioan Miron, împreună cu 150 de colegi, îmbrăcați în halate albe, au în grijă viitoarea producție de carne a țării. Aici se crește fondul genetic pentru rasele Landrace, Marele Alb și Duroc, are loc ameliorarea reproducătorilor, metisarea și selecționarea celor mai buni reproducători — femele, masculi.

Avrighi mai înseamnă un S.M.A. puternic, condus de Ștefan Lucăci, care își trimite cele 170 de tractoare, 50 de combine și alte mașini celor 9 unități C.A.P. pe care le deservește. Pămîntul este aspru, piatră. Se consumă multă energie pentru recoltă ! În 10 ani s-a dublat producția !

La C.A.P. Săcădate-Avrighi, președintele Ioan Dinu a în-

ceput să-și numere munca ; au recoltat furajele, au treierat grîul. Este anul lor de vîrf ! / o fermă vegetală, mixtă, centru republican de selecție pentru oaia țurcană. Zice : „Acum sîntem la oraș. Oamenii pleacă din sat. Acum au început să vină înapoi. Avem un pod peste Olt care scurtează drumul pînă la Avrighi cu 2 km. Tot pe Olt se va construi și o hidrocentrală”.

În Avrighi ne așteaptă Aurica Ranga, primărița. Femeie energică ! E de lîngă Rîmnicu Vîlcea. S-a căsătorit și a rămas în Avrighi. Harnică, pricepută. Oamenii au pus-o primar. „Mulți o socotesc norocul orașului ; gospodină și destoinică”, spune însoțitorul meu, Viorel Grancea.

Întîrzie mereu la Primărie față de care are casa la 5 minute ! Dimineața o opresc oamenii pe drum să-i dea bineț sau să mai schimbe o vorbă. O ajută mulți : Iacob Tuță, Gheorghe Chealdea, Cornel Codescu, Olimpia Chirtoapă, Dorin Grigorescu, Dan Gheorghe, Ioan Dinu, deputați din cele 25 circumscripții. Zice : „Acum punem borduri la trotuare. Vom alinia străzile, vom moderniza gara. Vom avea un contur peste 3 ani. Oamenii vor să muncească. Se întorc mulți înapoi. Au plecat țărani și îi vom primi ca orășeni”.

Undeva, pe unul din cîmpurile orașului agroindustrial Avrighi, trei oameni cu o căruță cu un cal munceau de zor la adunatul finului. Le fac o fotografie. Mai îndrăzneț, Petru Copandi intră în vorbă cu mine : „o să mă văd la televizor ?” Îl întreb : cum e la oraș ? Zice : „cum să fie ? Io sînt din Săcădate, țăran de la orașul Avrighi și sănătat” !

Noaptea se aud fluierînd trenurile. În zori, pe la ora 5, se văd turme de bivolițe. Pe la prînz, în miezul cald al zilei, geamurile caselor de lîngă drumul național duduie din cauza giganților Mirșei — autobasculantele grele. Mai pe înserat, înainte ca soarele să-și caute liniștea în spatele Făgărașului, se aud pașii celor care se plimbă pe aleile Sanatoriului de Post Cîră pentru tratarea bolilor profesionale (în special, mineri). Apoi, șuvoiul celor care se întorc de la muncă. În orașul numit Avrighi.

Fotoreportaj de
PAUL AGARICI

Magistrala a treia

LOCURI MICI CU MARE FAIMĂ

Băi sau strand?

La marginea satului Persani din județul Brașov, pe șoseaua națională, cam la jumătatea drumului dintre Brașov și Făgăraș, țâșnesc din pământ câteva izvoare de apă sărată. În jurul lor au fost construite trei bazine: unul de baie, unul de rezervă, în care se acumulează apă pentru compensare când se golește cel principal și unul pentru copii. Bazinul de baie este unul obișnuit, nu mai mare decât un bazin olimpic, ba chiar mai mic decât apreciem bine. Cel pentru copii are mărimea unei sufragerii de bloc. Alături de bazine se găsesc niște bălți naturale cu stufărișul de rigoare. În bălți se găsește de ani și ani un nămol având virtuți terapeutice cunoscute nu chiar de pe vremea romanilor, dar de foarte multă vreme. Copil fiind prin părțile Făgărașului, îmi aduc aminte că bunicul, cind intrase în vîrstă durerilor reumatice, își tot propunea să inhame cailă la căruță și să se ducă la Băi la Persani să se dea cu nămol, dar luindu-se cu fel de fel de treburile n-a mai apucat s-o facă. Băile Persani erau, cu alte cuvinte, cunoscute în împrejurimi. Lă se spunea „băi” pentru că lumea era mai puțin pretentioasă pe atunci? În orice caz, cuvîntul strand era mai puțin cunoscut decât astăzi. Denumirea contează mai puțin. Să vedem despre ce e vorba. Ne lămurește Elena Cotea, șefa unității „Cabana Persani”. (Deci nici băi, nici strand. Corect este Cabană.)

Unitatea ține de UJECOOP Brașov, Depozitul cu ridicata Făgăraș (I). Cabana are 22 locuri de cazare, 30 locuri la căsuțe și 120 locuri la masă. Se mai află în incintă strandul, bufetul (berărie), o mică tefasă cu 6 umbrele și un mic salon cu 40 de locuri. Pentru a intra la strand adulții plătesc 6 lei, iar copiii 3. Sume modice, să fim de acord, mai ales că ungerea cu nămol nu se taxează. Cei care vor să se dezbrace la cabine au posibilitatea s-o facă pentru cîțiva lei în plus. Nămolul dă rezultate certe, altfel nu s-ar explica asiduitatea cu care e căutat. Tovarășă Cotea povestește că sotul dumneaei a făcut o cură în urmă cu trei ani și de atunci nu mai simte nici o durere în zona lombară (adică la șale). Vin oameni din împrejurimi, Brașov, Făgăraș și chiar din București. Duminica sînt chiar și 300 de amatori. Mulți vor să stea sau, mai

corect, ar vrea să stea cîteva zile pentru ceea ce ei cred că ar însemna o cură. Restaurantul cabanei, bine dotat, oferă 3 mese pe zi. Locuri la cazare nu sînt. Acum, în campanie agricolă, sînt cazați la căsuțe 30 de tractoriști. În sezon gradul de ocupare este de 100 la sută. Dacă ar mai fi 20-30 de căsuțe totul ar fi bine. Iarna nu se cazează nimeni aici. Locul este mai mult un popas-parcare, unde șoferii amatori sau profesioniști pot lua masa. În urmă cu zece ani au fost construite bazinele. De trei ani nu s-a mai făcut nici o investiție, dar unitatea este rentabilă. Șefa de unitate a acceptat să cazeze tractoriștii gîndindu-se la plan. În primăvară, cineva, nu se știe cine și de unde, a venit și a luat niște probe de nămol și de apă, dar rezultatele n-au fost anunțate. Oricum la tovarășă Cotea n-au ajuns.

Cam acestea au fost datele culese. Să încercăm să le comentăm în cîteva cuvinte. Într-o zonă în care nu te-ai fi așteptat, țîșnește din pământ apă sărată și la naștere un nămol cu certe virtuți terapeutice. Altfel, cum spuneam, oamenii nu s-ar fi încăpățînat zeci de ani să se ungă cu el. Ca el să-și facă efectul, este nevoie de o oarecare ritmicitate în folosire, trebuie făcută totuși o cură. Asta după ce se clarifică, desigur, toate aspectele medicale adiacente: pentru ce boli e bun nămolul, cît să țină cura etc. Cazarea este insuficientă. Ea ar putea fi completată cu eforturi minime. Sînt băile bune, comparabile, să zicem, cu cele de la Eforie? Asta trebuie s-o decidă niște specialiști. Dacă da, să încercăm să oferim cetățenilor din împrejurimi posibilitatea să le folosească. De ce să se ducă cu trenul în partea cealaltă a țării cînd le au la doi pași. Este evident că nu pot încăpea toți reumaticii la Eforie sau la Amara. Dacă băile sînt benefice, unitatea trebuie preluată de O.J.T. Brașov și — în spiritul autogospodăririi și rentabilizării locale — făcute investiții care să permită exploatarea ei în permanentă; oportunitate ar fi să existe aici un cadru medical de specialitate. Nu este exclusă, s-ar putea chiar impune posibilitatea extinderii actualei unități. Nu vrem să dăm lecții nimănui de exploatare a unei posibile viitoare stațiuni; vrem doar să sugerăm că, așa cum se pare, există un potențial care ar merita cel puțin studiat.

Am intervenit în această problemă pentru simplul motiv că cererea cetățenilor este mai mare, mult mai mare, decît li se poate oferi în actualele condiții de organizare.

Să-ți țîșnească în curte niște izvoare sărate și să ai alături și

nămolul binefăcător ni se pare un noroc. Că la Cabana Persani se organizează nunți e foarte bine. Că dorm tractoriști în căsuțe iarăși e bine. E bine și că șoferii găsesc aici o ciorbită bine gătită, dar asta nu împiedică pe nimeni să organizeze alături o stațiune (iată că am ajuns să-i spunem și stațiune) de care să profite cît mai mulți oameni.

Așteptăm cu plăcere un răspuns cît de firav la cele cîteva aspecte pe care le-am sugerat în rîndurile de față.

OPREA GEORGESCU ■

Surpriza de la Curtici

La Curtici, surpriza sezonului de vară (dar și de iarnă!) o constituie apa termală. Faptul a cucerit din prima clipă și rezultatele au căpătat putere de exemplu.

De mai bine de opt ani, strandul a devenit pentru cei peste 10.000 de locuitori ai tinărului oraș din vecinătatea municipiului Arad cea mai iubită zonă de agrement și tratament, el atrăgînd din ce în ce mai mulți vizitatori din toată țara. Cea mai nouă bogăție a regiunii o reprezintă apa termală, punerea ei în evidență de forajele ce alcătuiesc rețeaua prospecțiunii geologice generînd o sumedenie de întrebări: ce fel de apă e? la ce e bună? cum poate fi utilizată cu maxim folos? Oameni harnici și ambițioși, curticienii s-au străduit să dea răspunsuri cît mai bune, eforturile lor oglîndindu-se azi în modul de utilizare concretă a acestei ape ce valorează milioane.

Analizată în mai multe laboratoare din țară, apa de la Curtici s-a dovedit a fi leșioasă, pH-ul ei fiind de 8,15 și puternic mineralizată, în compoziția ei chimică predominînd bicarbonatul de calciu, alături de cel de sodiu și magneziu, de clorurile de sodiu și oxizii de fier. Compoziția fiind identică cu cea a apelor de la Felix, apa de Curtici este indicată în tratarea afecțiunilor reumatismale. Dar o cercetare competentă a efectelor ei și elaborarea unor concluzii întărite de parafă specialiștilor ar fi mai mult decît binevenite.

La început, strandul se rezuma la o cadă din lemn ceva mai mare, astăzi el cuprinde patru bazine betonate — două pentru adulți și două pentru

copii, zilnic primenite cu apă caldă sau rece, temperatura celei termale ajungînd la 53°C.

Reținînd cuvintele celei ce s-a nimerit să ne fie gazdă, contabilă Sanda Bodea, strandul e frecventat anual de peste 82.000 de vizitatori, numărul celor veniți într-o zi de sfîrșit de săptămînă ridicîndu-se la 3.000. Beneficiile obținute se ridică anual la aproape un sfert de milion de lei, o bună parte a lor fiind utilizată pentru extindere și modernizare. Tot ce se vede aici a fost construit prin contribuția în muncă a cetățenilor, inclusiv popicării, corpul de cabine și terenurile de sport, toate acestea urmînd să devină noutățile viitorului sezon. Un farmec deosebit îl dau cele 9 căsuțe din lemn, construite la C.P.L. Arad, frumoase precum le e numele: Margareta, Narcisa, Panseluța, Lăcrimioara... Lucretia Oleser este încadrată ca muncitor necalificat dar se ocupă de administrarea și îngrijirea lor cu profesionalismul marilor amfitrioni, sufrageria, dormitorul și bucătăria fiecărei căsuțe ridicîndu-se la eleganța și confortul celor din marile hoteluri.

Numărul acestor căsuțe va spori în curînd, programarea lor făcîndu-se de pe acum pentru vara viitoare, solicitările fiind de la an la an tot mai mari. Iar după impresiile consemnate de cei veniți din toate părțile țării, putem spune că se infiripă deja tradiția băilor de la Curtici.

Dar înainte de toate, rămîne exemplul celor ce au dovedit la modul concret că apa termală izvorînd din pămînturile lor nu este numai o sursă de sănătate, ci și o resursă energetică și ieftină și îndestulătoare, cu multiple întrebări. Pe lîngă folosirea ei în gospodăriile particulare, apa caldă este utilizată la încălzirea serelor, a școlii, a trei blocuri de locuințe, a bibliotecii și a atelierelor SMA-ului. Nu e de mirare că iarna, la școala din Curtici, orele de curs se desfășoară cu ferestrele deschise.

E mult? E puțin? E numai un început. Pentru că apa termală e o bogăție încă insuficient exploatată, prea adesea ea fîrîndu-se în aburii delăsării. La Curtici, șansa a făcut ca ea să curgă sub ochii unor oameni întreprinzători care, cu eforturi mari și investiții minime, au dat un simplu exemplu de cum poate fi folosită această sursă miraculoasă. Un exemplu ce trebuie preluat și dezvoltat de toți cei care beneficiază de această incommensurabilă bogăție a subsolului.

EUGEN NEGREA ■

Vitrina artelor

Atelierul unui vrăjitor

Sac cu flori

În anul întâi de studenție, când tot orașul mi se părea o enormă bibliotecă risipită prin clădirile vechi, am ajuns mai mult din întâmplare la o expoziție de proporții a pictorilor din Cluj-Napoca. Aerul de oppidum regal al zonei centrale mă fascina ca un muzeu medieval. Expoziția de atunci mi-a lăsat un sentiment ciudat. Că toate drumurile mari ale culturii trec pe la cel care și le taie singur. Și în expoziția clujenilor, cu lucrări de Lădea, Lucia Piso, Ana Lupas, Aurel Ciupe și Gheorghe Apos-

reprezentând o scenă sobră, în stilul vechilor sezători culturale ale Astrei, în mijlocul grupului șocind portretul artistei Ana Lupas, citeva vase cu flori cum-părate dimineața din piață despre care pictorul nu știe nimic, nici numele, nici dacă sint cultivate sau sălbatice, alese doar pentru culoare, o sumedenie de rame și citeva suluri enorme, impachetate. Mă gindeam la pinze. Nu erau decit lucrările Anei Lupas, aduse aici din cauza unei chestiuni de spațiu. Ana Lupas își zugrăvea atelierul. De fapt, mai toate discuțiile despre artiști clujeni reluau cu ritmicitate numele celor doi plasticieni. Ana Lupas și Mircea Spătaru, foști colegi ai pictorului la Institutul de Arte Plastice „Ion Andreescu”. Pe pereți nici un tablou cu flori. Doar rame, ca într-un atelier de tâmplărie, șevaletul gol, vasele pline și grele sub povara petalelor, și un tablou enorm reprezentându-l pe Traian Vuia. „Am avut totdeauna o atracție inexplicabilă spre zbor, deși o frică teribilă mă cuprinde cind trebuie să ating scara avionului”. Tabloul cu Vuia, aflat la Muzeul de artă din Zalău, fusese împrumutat pentru citeva săptămâni și aștepta întoarcerea în Sălaj, partea de țară în care Corneliu

Portret

pânzele. Totdeauna l-am învidiat pe cei care au făcut-o ca niște meseriași compleți. În stilul lui Horia Bernea sau al lui Sorin Dumitrescu. Am încercat, am făcut citeva dar am renunțat. Prefer să rămân doar la bucuria de a picta. Dar ramele? De cind lucrează a folosit ramele unui singur om, cunoscut între toți plasticienii orașului. La un moment dat l-a rugat pe bătrînul timplar să-l pozeze. A pictat un portret. La puțină vreme, bătrînul a murit. Meseria a rămas pe miinile fiului.

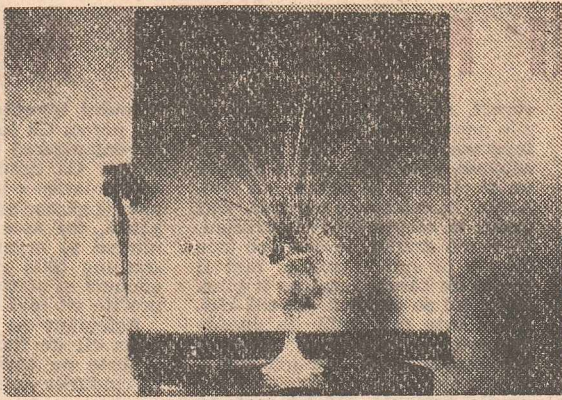

Compoziție

tu am rămas mai multă vreme în fața unui tablou de dimensiuni medii, panotat aproape de fereastra care dădea în strada zgometoasă și potopită de lume. Lumina soarelui filtrată cădea pe tablou și aprindea buchetul de flori din mijlocul lui, nereușind să trezească fondul întunecat. Era un buchet de flori pe un perete de întuneric, o nuanță de negru spre indigo în mijlocul căruia ardeau florile ca un triumf al culorii asupra neantului. Atunci am reținut numele lui Corneliu Brudașcu și vreme de douăzeci de ani am încercat să-i regăsesc tablourile prin expoziții, muzee de artă, albume și de fiecare dată am trăit sentimentul unei dispariții ciudate, un fel de ofilire cu citeva clipe înaintea întîlnirii cu privirea. Am cunoscut mulți iubitori de pictură care, ca un făcut, vorbeau tot despre florile lui Brudașcu și toate strădaniile mele de a vedea o expoziție a pictorului s-au stins în așteptare. Abia cind am descins în atelierul de pe strada Alexandru Vlașu, 62 din Cluj-Napoca, am aflat că Brudașcu n-a organizat decit o expoziție personală, în 1978, la Arad, și atunci, mai mult dintr-un orgoliu nedecarat față de fratele său, sculptorul Valer Brudașcu, retras în orașul din vestul țării după ce ani la rind contase ca o mare speranță în mutația formelor. O singură expoziție, nici un album, nici un premiu, nici o ambiție declarată public în stilul pariurilor estetice. Și după douăzeci de ani de la prima întîlnire cu florile, această descindere în atelierul din cartierul Nicolae Grigorescu.

O curte inundată de verdeață, cu arbuști și pomi fructiferi, cu citeva statui care se văd peste gardul scund. Cind am întrebât de atelierul pictorilor, un bătrîn mi-a spus, mergeți pînă la colț și faceți dreapta pînă vedeți femeile dezbrăcate din piață. În atelierul pictorului Corneliu Brudașcu nu sînt lucruri spectaculoase. O trompetă veche, citeva albume, un portret al sculptorului Mircea Spătaru, un tablou enorm în alb negru,

Brudașcu a desenat pentru prima oară. L-am rugat să-mi arate un peisaj din Tusa, satul său natal. Nu avea. Cele citeva tablouri pictate cu gindul acasă călătoreau prin țară sau prin străinătate. Aș fi vrut să văd un portret al tatălui. Nu l-a pictat niciodată. Teama că imaginea fixată pe pînză deschide porțile neantului pentru model l-a împiedicat să o facă. Nu și-a pictat niciodată părinții. N-a avut nici curajul să revină în locul întîlnirii lor cu neantul. A rămas la flori, celebrele flori de Brudașcu, de care vrea să scape ca un florar admirat pentru ce are și nefericit pentru că ele îi acoperă fața, în cele din urmă să nu fie decit materializarea acesteia. Reținut de întrebări chinuitoare, de subiecte grave, pictorul se întoarce mereu la flori pe care le pictază ca un vrăjitor. Flori exotice, flori de cîmp, trandafiri și corole incendiare, o revoltă și un triumf al culorii asupra întinericului revenite în tablourile lui Corneliu Brudașcu ca o obsesie sublimă într-un joc. „Mi-am amintat mereu subiectele grave, deși totdeauna am fost aproape de pictura cu sensuri adînci. Mi-au plăcut tonurile întunecate ale lui Rembrandt, Leonardo, Goya sau ale maestrului Baba. L-am privit pînă la oboseală pe Grigorescu, un geniu care n-a avut șansa unui context pentru a cuceri lumea”. Am privit mulțimea de rame și de pinze. Corneliu Brudașcu pregătește o expoziție la Amann. Se va deschide în august sau în primele zile ale toamnei. „Desertul m-a fascinat. Să vezi lumina, zeul tuturor pictorilor, cum distruge materia, să privești întinderea de nisip ca o scenă a neantului. Și nici o floare. M-a cuprins o stare de derută interioară. Am realizat că trebuie să schimb gama cromatică. Acolo am simțit mai acut ca niciodată întoarcerea la pictura-pictură. Oricite experimente am încercat, pînă la urmă tot la chipul omului ne întoarcem, la flori, la întrebările și îndoilele cu care am venit pe lume”. L-am întrebât din nou de rame și de pinze. „Nu sînt în stare să îmi pregătesc

Natură statică

Răsfoind albume, cronici plastice și reclame de uleiuri și culori, am povestit despre începuturile pictorului, despre anii studenției trăiți sub ochiul discret dar impunător al dascălului și pictorului Aurel Ciupe, despre un tablou în alb negru, reprezentînd un portret al unui prieten, lucrare pierdută la un concurs de la Cagnes-sur-Mer (Franța), despre lucrările de inspirație socială, despre portretele lucrate în Iordania, despre dorința tatălui său de a-l vedea inginer sau medic, speriat de gindul că amîndoi fii se joacă la porțile infinitului, modelînd forme și inventînd culori. L-am întrebât pe Corneliu Brudașcu ce nu se poate picta? „Nu poți picta ceea ce urăști, ceea ce disprețuiești, după cum nu poți picta neantul. N-am avut niciodată puterea de a ajunge la mare. Mă sperie spațiul infinit, în care emoția nu mai contează, chiar dacă numai ea poate învinge inerția materiei”. Poate așa se explică numărul mic de peisaje semnate de Corneliu Brudașcu, faptul că toată existența omului se concentrează în atelier, în fața șevaletului sau printre cărți și discuri, pictînd mereu pe un șevalet curat și zvelt, la picioarele căruia se află un borcan pe care scrie otravă. Nu era decit o glumă sau o substată veritabilă. N-am avut curajul să întreb. Dar artistul spunea „mereu am sentimentul că trebuie să mă grăbesc, să mă întorc la desen, să pectez lucruri grave, să spun limpede adevărul meu și al generației mele”. Am privit încă o dată trompetă veche. Alama avea reflexe ciudate, de oboseală și scîlbiri de frunză uscată, înviorată de ploaie. Cind mi-am apropiat urechea de ea o vibrație discretă aluneca din pîlnie. Neantul sau infinitul, ceea ce în pictură însemna întinericul sau culoarea? Și pe șevalet, în vasele de flori, în mulțimea de rame, în sumedenia de albume și discuri, în tuburile de culoare și în pensulele subțiri ca niște fire de iarbă se afla deja un răspuns.

CORNEL NISTORESCU

Obiecte frumoase

Scrierile despre arta colajului izbutesc adeseori, datorită indeosebi stereotipiei materialului ilustrativ, să acrediteze ideea că, de fapt, este exagerat să vorbim despre o artă a colajului. Mai ales că, pentru o mulțime de moderni, colajul n-a reprezentat decit o etapă într-o operă cu caracter indeobște speculativ. Un Joseph Cornell, în S.U.A., un Jiri Kollar, în Europa, colajele din tinerețe ale lui Max Ernst (și revenirile periodice la o tehnică devenită, prin forța personalității sale, metodă și filozofie), în fine, autoritatea cu care o seamă de graficieni de prim rang folosesc tehnicile combinate au făcut mai mult pentru prestigiul operei bazat pe montaj de imagini, decit toate scrierile dedicate genului. La noi, Corneliu Petrescu a creat un tip de tablou în care inserțiunile de textile, tipărituri felurite — de preferință vechi și străvechi — timbre ori inscripții de epocă vin să pună în valoare suprafața pictată în tehnici tradiționale. Operele sale nu sînt în întregime colaje ci picturi, cum singur le definește, în „tehnicile mixte”. Dealtfel, e nevoie de o anumită finețe a percepției și chiar de o cultură a colajului ca să deosebești nepictatul de pictat. Corneliu Petrescu a ajuns la o adevărată măiestrie în această privință, iar explicația o aflăm într-un talent susținut de dragoste stăruitoare pentru obiectul perfect integrat și, deopotrivă, în felul metodic prin care epuizează posibilitățile unei tehnici. Atelierul lui Corneliu Petrescu îți deschide ochii asupra ciudatelor și stimulatoarelor funcții pe care le pot căpăta într-un tablou cele mai banale aplicații: un petec colorat, un fragment dintr-o reproducere, un capăt de fotografie. Se petrece o scurtcircuitare a sensurilor și impresia se îmbogățește, fără să-ți poți explica prea bine ce a declanșat pasionanta modificare. În chimie, acest rol îl joacă materiile catalizatoare. La Corneliu Petrescu intervențiile de tip colaj

au rol catalitic.

În expoziția pe care a deschis-o la „Simeza” cunoaștem, totuși, extrem de puțin din întregul creației lui Corneliu Petrescu. Selecția reține cincizeci și trei de piese, veritabile capete de serii ori, mai bine zis, esanțioane de problemă. Iată un „Autoportret” realizat cu un minimum de mijloace și care, parcă spre a ilustra butada că arta adevărată înseamnă minimum de mijloace și maximum de sens, favorizează considerații bogate, cu dense trimiteri la istoria autoportretului. Or, Corneliu Petrescu este autorul celei mai complete galerii de „portrete ale artistului” făcute de el însuși din toată arta noastră: zeci și sute de imagini într-un efort continuu întru realizarea tuturor premiselor plastice. Corneliu Petrescu ar fi putut deschide la „Simeza” o expoziție de autoportrete sau una de „compoziții bizantine”. tot așa cum vederile inspirate din lumea teatrului i-ar fi îngăduit să onoreze o sală întreagă. Artistul e harnic, minat din urmă de timp și de dorința de a înfățișa publicului obiecte cu statut de orfevrerie. Termenul expresiv tînde de regulă să discrediteze termenul frumos. E drept că frumosul e atît de greu de definit încît e preferabil să apelezi la nuanțe și perifraze. Frumusețea însă nu se produce în afara expresivității. Corneliu Petrescu lasă publicului libertatea de a reformula, cu amintirea înfățișării tablourilor de gen din muzee, ideea de frumos în felul în care se pricepe fiecare. El își conduce însă publicul în cuorinsul unei idei de expresivitate inconfundabilă ca un scris de personalitate accentuată. Încheie elogiînd din nou ambizia pictorului de a clădi tabloul astfel încît să fie limpede că opera de artă e o sumă de măiestrii, unele care se învață și altele care se nascocesc și rămîn înimitabile.

TUDOR OCTAVIAN

Muzică

Bănătean de origine, după absolvirea în 1959 a Conservatorului „Ciprian Porumbescu”, studiile și cercetările sale — multe dintre ele reflectate în cărți („Repertoriul muzicii simfonice românești”, „Vodevilul și opera clasică universală”, „Gîndirea istorică a lui Constantin Brăiloiu”, „Bazele modale ale cromatismului diatonic” etc.) și atîtea articole și recenzii, toate vîndînd o seriozitate exemplară precum și o deosebită minuțiozitate în documentare, după toate acestea, deci, lui Gheorghe Firca i s-a conferit o bursă la celebra fundatie germană „Alexander von Humboldt”, urmînd un stagiu de specializare la Saarbrücken — avînd ca mentor pe cunoscutul dr. Walter Wiora și devenind, în final, membru al Societății de Muzicologie din Kassel. Între timp, neobosit a activitate, marcată, mai ales prin comunicări științifice de o deosebită importanță, susținute pe plan național și internațional, începînd cu Ohrid și Bydgoszcz și ajungînd la Istanbul, i-a adus numeroase distincții, în frunte situîndu-se Premiul „Ciprian Porumbescu” al Academiei Române, precum și — de două ori — Premiul Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din R.S.R. În final, în 1979, muzicologul nostru și-a susținut și teza de doctorat.

Cunoscînd aceste date, puțin

Revenire

versuri de Clément Marot”, „Al doisprezecelea pesrev” (palimpsest cantemirian) — cu alte cuvinte, citeva însemnări ale domnitorului D. Cantemir, folosite într-o formă muzicală specifică timpului, păstrîndu-se pentru o cit mai deplină autenticitate chiar și denumirile originale! — scris tot pentru cvintet de suflători, o sumedenie de lieder și coruri completează această, să recunoaștem, prolifică creație care, plasată într-un interval scurt de timp, în aproape toate genurile muzicale de bază: simfonic, de cameră, coral, nu se află la îndemîna oricui; iar dacă mai adăugăm și indicele calitativ, există certitudinea prezenței unei personalități componistice distincte; eveniment care marchează revenirea, după aproape 30 de ani, în rîndurile creatorilor, Gheorghe Firca încercînd astăzi acel sentiment profund al împlinirii unei duble personalități, axată pe creație și muzicologie!

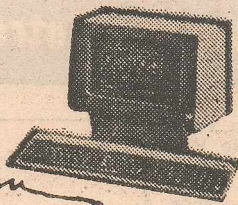
Cunoașterea amănunțită a muzicii populare românești, a fenomenului istoric muzical, a modalismului, a stilisticii diferitelor etape din dezvoltarea artei noastre naționale, se poate observa lesne în creația lui Firca. Astfel, forma abordată este respectată riguros; discursul său sonor se situează între tradițional și încercarea posibilităților unor moduri — mai vechi sau mai noi — cu alte cuvinte o accesibilitate remarcabilă; melodia este de esență românească (Rapsodia) sau cu influențe orientale (Palimpsestul) ce se află încă, din belșug, în folclorul dobrogean; finețea scriiturii, ca și afinitatea cu stilul polifonic (Preludiile pentru orgă), precum și palela coloristică instrumentală, toate la un loc, evidențiază un nou slujitor, cu o aleasă dăruire, pe drumul tot mai ascendent, al școlii naționale muzicale românești!

CLAUDIU NEGULESCU

atelier literar

Dan Novăceanu

E timpul, odată cu apropierea toamnei, să facem puțină ordine în Atelier. Nu neapărat din cauza aglomerației, ci, în primul rând, din cea a înclinației prea multor participanți pentru versul alb, atât de alb, încât pare un desert de cretă stropit cu cerneala alăturilor gingave și răscolite continuu de tot felul de calemgii care bat în hirtie ca într-o toabă recuperată de la deșeurii.

Nu simțim, să ne înțelegem de la început, împotriva acestui vers, căruia i-am acordat suficiență, poate prea multă atenție în Atelier. Sintem numai împotriva poemelor proaste. Faptul că marea lor majoritate aparține versului alb nu face decât să ne pună în stare de alarmă, confirmând prezența celor fără chemare pentru poezie sau, în cel mai fericit caz, neștiința minurii lui chiar și de cei care au o astfel de chemare.

Explicabilă pînă la un punct, această opțiune a începătorilor întru poezie pentru versul alb nu se justifică mai niciodată. Căci invocarea exigențelor impuse de timp și de celelate domenii de manifestare ale spiritului, cel puțin deocamdată, e mai mult o perdea de fum greu, la adăpostul căreia se petrec fenomene care

nu au aproape nici o legătură cu adevărata poezie. Iar necesitatea confesiunii lirice, atât de imperioasă la cei mai tineri, nu înfruptătește graba și superficialitatea; în nici un caz, nu justifică neglijența în rostire și disprețul față de rigorile gramatice. Pentru că nimic nu-i mai ușor decât să aliniezi cuvintele unele lângă altele și unele sub altele, suprimind orice ortografie și spunind după aceea că așa ai simțit și că aceasta este poezia viitorului. Se poate. Dar, cu drept egal la opinie, să ni se îngăduie să observăm că e mai mult o gingăveală lirică, înaptă pentru emoție și fior poetic, un discurs fals care stinge lumina sentimentelor și anulează claritatea ideii.

Există, recunoaștem, foarte multe avantaje pe care i le poate oferi unui poet autentic versul alb. Eliberat de toate canoanele cunoscute și cerute de versul clasic și chiar de versul liber, unde aceste canoane se impunează și își pierd din exigență, versul alb deschide spațiul poetic în toate direcțiile, permițând orice înaintare, cu condiția ca discursul să rămână coerent și frumos încercat de emoție și substanță, adică de sentimente și idei.

Că pînă acum, cu puține excepții (extrem de puține dacă ne referim la poezia română), nu s-au realizat capodopere poetice în vers alb, e o dovadă clară a dificultății minurii lui. Iar faptul că autorii lor au fost, mai întâi, minutori ai versului clasic și ai celui liber, îndreptătește opinia că fără exersarea formelor fixe, apelul direct la versul alb este plin de riscuri.

Oricît de desconsiderat, versul clasic, chiar dacă nu mai exprimă epoca, așa cum fără temei începe să se susțină, are darul de a stăvili impostura poetică, atât de la largul ei sub amintita perdea de fum. El cere cultură poetică, nu după ureche și televizor, ci în bibliotecă. Mai cere însușirea și respectarea gramaticii. Și, dincolo de talent, mai cere multe alte lucruri, amintite mereu în cadrul Atelierului, dar, se pare, neluate în seamă de o bună parte dintre participanți.

Instalăm, așadar, starea de alarmă pentru acești participanți. Ceea ce nu înseamnă că nu așteptăm să primim poeme în vers alb. Cu condiția să fie bune. Mai bune, dacă se poate, decît cele elaborate sub rigorile dintotdeauna.

DARIE NOVĂCEANU ■

Curind

Cu degete sfioase ating tăcerea nopții,
Te cau printre soapte și muguri înfloriți,
Ca o moriscă albă ne poartă roata vieții
Prin care se perindă săraci și fericți.

Rănite, lingă mine, rămin mereu cuvinte.
Fluturi de var tîniți în iarba serii
Mă amăgesc cu gura care minte,
Rupind urzeala din mătasea serii.

Curind, iubitul meu, va piergi de ziuă,
Se vor desface muguri sub geamul ferecat,
Nu te alung, dar nici nu-ți spun adio,
Rămii, să cred că încă n-ai plecat.

Destin

Rupt-am din mine un petec de cer
Și norii tipă la marginea pădurii,
Mă invadează lăncile de ger,
Răbindu-mi cerbii și lăstunii.

Sub frageda aripă — desprinsă din lumini
Cuvîntul din cuvînt prindea culoare
Îmi înfloare în palme crenguțe de măslin
În prelungirea miinii tale.

Intrare în toamnă

Se-anunță ploi torențiale
Pe strada ultimului cînt
Și-n arabescuri nuptiale
Se sinucide vara-n gînd.

Ninge pe ultima ursită.
Trec călăreții sîngerind
Sub Carul Mare ce agită
Păsări de ceară fumegînd.

Și alergînd în disperare
S-alunge norul zdrențuit,
Răsare soarele, răsare
Cuib de speranțe aurit !

Elegia florii

Floare de cais
Floare de trifoi
Floare de arîmîndeni
Floare de noi doi.

Te ridici spre soare
Sărutînd ușor,

Roua diminetii
Timpla ploilor.

Si cînd cred în tine
Orb și absolut.
Te dezbraci de vise
Și renasci prin fruct.

Cine să-nteleagă
Plînsul tău tăcut,
Floare a iubirii
Spulberată-n vînt ?

Amiaza vieții

Visez un cîmp imens cu flori
Scăldat în purpură și rouă,
Unde fișii se rup de dor
De lună grea și lună nouă.

Ploi de lumină visătoare
M-or săruta cu geana lor
Albastră, aripă ce doare
Amiaza vieții, tristul dor.

Voi adormi printre mireisme
Fără dorințe fără gînd
Și nimeni n-o să mă viseze
O altă decît astăzi sint.

Floare de colț

Rezemată cu templele
de pragul nopții
astept...
Cad fulgere otrăvite
și norii tipă la marginea cerului ;
pierdut-am urma pașilor
sub florile de nea.
Doar numele tău a rămas pe buze
floare de colț.

Dor de viață

Alerg descultă
prin nisipul clepsidrei
să deschid o fereastră albastră.
Te caut în fiecare anotimp.
te veghez prin iarba cuvintelor
ca tu să fii vesnic,
pentru că tu,
cuvînt din cuvînt,
răscolești în gîndul meu
dorul de viață.

MARIANA RENGIUOC

Omul nou, măsura marilor noastre idealuri

(Urmare din pag. 9)

ajunge urmînd un drum propriu, prin aplicarea la condițiile concrete a principiilor și legităților general-valabile. Trebuie să se înțeleagă totodată că nu se poate concepe dezvoltarea socialistă prin renunțarea sau diminuarea, într-un fel sau altul, a luptei de clasă. Lupta dintre vechi și nou, dintre asupriți și asupritori a fost și a rămas motorul și miezul dialectic al întregii devenirii. Existența capitalismului, politica sa reacționară, tendința sau acțiunile de amestec în treburile interne ale altor state constituie un pericol permanent. Adiacerea și perfecționarea democrației socialiste nu înseamnă deloc renunțarea la lupta împotriva concepțiilor reacționare, nu înseamnă în nici un fel adoptarea unor atitudini conciliatorii față de forțele imperialismului. Oricine manifestă asemenea atitudini, indiferent de motivările sau justificările prezentate, este pînă la urmă un dușman al socialismului.

În fapt, orice om care, la locul lui de muncă, și potrivit pregătirii sale și gradului de cultură, ia parte activă la construcția societății socialiste multilateral dezvoltate, este un cetățean integrat acestui demers revoluționar și de aceea, sub raport cognitiv sau sentimental, nu poate fi decît legat organic de interesele și dezideratele întregii noastre națiuni. Dar omul, un asemenea om, nu trăiește izolat ci în strînsă interdependență cu semenii săi și tocmai de aceea nu poate fi indiferent la ceea ce se petrece în jurul său. Iar Tezele pentru cel de-al XIV-lea Congres al partidului fac o referire expresă la acest aspect al activității politico-educative, atunci cînd se subliniază necesita-

tea luării unei atitudini ferme față de tot ceea ce este străin concepției noastre despre lume și viață, eticii și echității socialiste. Este necesar, se arată în textul documentului „Să fie combătute lipsa de răspundere în gospodărirea avuției socialiste, manifestările de indisciplină, delăsare și neglijență în muncă, care dăunează grav intereselor generale ale societății. Să se ia atitudine hotărîtă față de concepțiile retrograde cum sînt misticismul, obscurantismul, naționalismul, șovinismul și alte manifestări care înjosesc și degradează ființa umană”.

Procedînd în acest mod, activitatea politico-educativă, învățămîntul, comitetele și organizațiile de partid, organizațiile de masă, alți factori educaționali își propun să facă din fiecare individualitate sau colectivitate umană un nucleu nu numai de receptare și asimilare a valorilor, dar și de iradiere spirituală, astfel încît existența oamenilor să devină tot mai încărcată de valori și semnificații.

Dar în primă și ultimă instanță, omul nou își relevă condiția sa socială de erou civilizator în activitatea curentă, în modul în care înțelege rolul muncii sociale, menirea acesteia în cadrul comunității de interese, importanța ei crucială în opera de edificare a noii societăți. Concepția marxistă potrivit căreia prin muncă omul își clădește propria sa existență, construind totodată universul valorilor, structurile materiale și spirituale ale civilizației, se află la baza revoluționării esenței umane privite în istoricitatea și devenirea sa. Între omul muncitor, eroul civilizator și omul de cultură există o unitate deplină. Sînt ipostaze complementare ale omului socialist.

Sufletul teatrului

(Urmare din pagina 9)

— O stagiune recentă a fost structurată mai cu seamă pe piese românești, cu tematică diversă, majoră și adînc implicată în realitățile contemporane, prin mesaj și putere emoțională. **Hanul de la răsăruce** de Horia Lovinescu, **Io, Mircea Voievod** de Dan Tărbilă, **Operațiunea „Delta”** de Mircea Lărian (premieră pe țară), **Moricea** de Ion Luca, **Dulcele amare bucurii** de Dina Cocea, sînt doar cîteva. Un alt aspect demn de relevat ar fi acela că varietatea problematică a dramaturgiei abordate, demersul istoric, social și moral, evidențiate prin opere dense în semnificații, se constituie într-o adevărată profesiune de credință a acestui ambicios colectiv. Un fapt artistic meritoriu îl atestă longevitatea unor spectacole cu piese românești de valoare: **Chirița în provincie** de V. Alecsandri, **Rugăciune pentru un disc-jockey**, **Scene din viața unui bădăran**, **Groapa** etc, ultimele două definind chiar recordul, pentru că de unsprezece, respectiv, treisprezece ani se joacă întocmai ca la premieră, cu același succes. Prezența activă a publicului, spiritul de echipă și plăcerea jocului — atribute specifice colectivului nostru de actori — prelungește continuu viața scenică a acestor valoroase spectacole.

— Tocmai vroiam să vă întreb despre colegii dumneavoastră.

— Colectivul nostru este animat de ideea unei comuniuni artistice generoase, mobilizatoare. Pasiunea tinerească, dorința continuă de a comunica pe scenă i-a reunit mai multă vreme pe actori. Mihai Mihail, Mitică Iancu, Gheorghe V. Gheorghe, Eugen Popescu Cosmin, Stela Popescu Temelie, Marga Georgescu, Grig Dristaru, Radu Jipa, Marcel Hirjoghe, Lucian Temelie, Al. Năstase, Leonard Calea, cărora li s-au alăturat de-a lungul anilor Liliana Lupan, Ioana Citta Băciu, Vlad Vasiliu, Romeo Pop, George Serbina, iar mai recent Florica Dinicu, Maria Eremia-Baboi și Claudiu Stănescu.

— N-ați pomenit nimic despre regizori.

— Este momentul din viața teatrului cînd un tînar regizor, Victor Ion Frunză, prin spectacolele montate în ultimii ani: **Cetea invizibilă**, după Ilf și Petrov, de Dumitru Solomon, **Noaptea încurcăturilor** de O. Goldsmith, **Mobilă și durere** de T. Mazilu și **Turandot** de C. Gozzi, vădește nu numai orientare spre texte majore, dar și puterea de a redescoperi metafora în teatru, de a institui un stil nou de interpretare, reunind generații diferite de actori, într-o stare de emulație și tinerete spirituală.

— S-a înregistrat, la Galați, o adevărată explozie demografică în ultimii 15-20 de ani. Acest aspect a determinat cumva și mutații în structura repertoriului, impuse cu precădere de structura actuală a publicului ?

— Firese și necesar. Luptînd cu tentațiile de orice fel, teatrul a recurs la puterea de fascinare a comediei pentru a soluționa în mod favorabil impactul cu publicul. Astfel a luat ființă la Galați o manifestare de interes republican dedicată comediei: „Gala Arta Comediei”, care reunește periodic cele mai reprezentative spectacole ale genului. Evoluînd alături de alte prestigioase trupe din țară, colectivul nostru s-a angajat într-o palpitantă competiție a valorilor, avînd posibilitatea să-și afirme cu vigoare certe particularități teatrale. Gala este tot mai viu susținută de asaltul publicului, care a consfințit și de data asta că dimensiunile comediei actuale fac parte integrantă din viața sa spirituală. Participarea teatrului nostru la ultima ediție a fost încununată cu importante premii de spectacol (**Femeia îndărătnică** de W. Shakespeare ; regia Gh. Jora, scenografia Nadia Scriba), cit și individuale (Mihai Mihail, Liliana Lupan, Gheorghe V. Gheorghe, Eugen Popescu Cosmin, Claudiu Stănescu).

— Este îmbucurător, Carmen Maria Strujac, că vorbiți atât de generos, despre colectivul de actori din care faceți parte. Și totuși, pînă la acest punct n-ați vorbit nimic despre dvs.

— Așa cum vă spuneam la începutul convorbirii noastre, am

avut prilejul să dobîndesc o adevărată perspectivă integratoare, o privire de istorie teatrală, de palmares și actualitate, datorită excelentului documentar de care am amintit. Nu văd însă ce anume v-ar interesa despre persoana mea.

— Bunăoară, că ați jucat în cîteva filme de excepție... Putem să le trecem în revistă ?

— Cu plăcere. Notați-le : **Zestrea domniței Ralu** ; **Săptămîna nebunilor** (în ambele rolul Caliopei) ; **Aventuri la Marea Neagră** (Lola) ; **August în flăcări** (serial T.V. în care am interpretat-o pe Marie-Jeanne Pantazi) ; **Concert de muzică de Bach** (serial T.V. în care am evoluat în rolul Ada Razu) ; **B.D. în alertă** ; **Ciprian Porumbescu** (rolul Ilincăi) ; **Iancu Jianu** (am fost Domnița Ralu) ; **Apasii** (film realizat de Deia Berlin) ; **Fiul munților**, **Dumbrava minunată**, **Tatăl risipitor** etc. etc.

— Fiindcă sinteți atât de zgîrciți cu propria dvs. persoană, îngăduiți-mi să amintesc aprecierile pentru „Rezervația de pelicani”.

— Pentru rolul Gabrielei am fost încununată cu un premiu de interpretare la un festival național de tînet. Adevărul este însă că în unele împrejurări artistice, fie pentru film, fie pentru teatru, cronicarii au fost cel mai adesea generoși în aprecieri.

— În această stagiune sau, mă rog, într-o stagiune viitoare, ce rol v-ar plăcea să interpretați ?

— Conducerea teatrului intenționează să pună în scenă **Antoniu și Cleopatra** de W. Shakespeare. Căreia dintre actrițe, vă întreb, nu i-ar face plăcere să interpreteze rolul Cleopatrei ?

— Ce ați dori să spuneți în finalul discuției noastre ?

— Teatrul are nevoie să respire odată cu publicul. Strădania muncii noastre, a actorilor, a regizorilor, scenografilor, secretarilor literari, a forurilor diriguitoare a destinelor culturale, trebuie să converge, zi de zi, seară de seară, ceas de ceas, pe scenă și înspre scenă. Acolo actorul „arde” în spectacol, iar sufletul acestuia, fără vibrația sensibilității publicului, s-ar stinge literalmente.

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ **Consiliul popular al județului Teleorman** îi face cunoscut cetățeanului Gheorghe Călin din comuna Piatra, satul Vișoara, județul Teleorman că Biroul executiv al Consiliului popular al comunei Piatra a hotărât să-l scutească de la plata contribuției în bani, având în vedere că nici el și nici soția nu sînt apti de muncă.

■ „Nu e un secret, toată lumea știe că orice lucru îndelung folosit, trebuie schimbat. Și mă refer la unelte agricole manuale — sapă, cazma, coasă și altele și mai ales la cozile lor care, fiind din lemn, sînt expuse mai ușor uzurii. La magazinul sătesc Luptătorii și la toate celelalte ce aparțin de cooperatia de consum Frășinet nu se găsesc asemenea unelte pentru înlocuirea celor deteriorate”. **Marin Dișoiu** din comuna Frășinet, satul Luptătorii, crede că necazul lui se poate rezolva util și eficient. Dorim să fie în consens cu petentul și cei vizati.

■ **Chiriachița Bărbulescu** din Craiova ne arată în scrisoarea trimisă redacției că apartamentul ce i-a fost repartizat a fost ocupat abuziv de o altă persoană, fiind fără putință mutarea în el. Solicită sprijin pentru repartizarea a unui spațiu locativ. **Consiliul popular al municipiului Craiova** confirmă situația creată și-i atribuie o nouă locuință, compusă din trei camere, în cartierul 1 Mai, bl. V-29, sc. 1, ap. 2.

■ **Asociația de locatari din blocul 130, Șos. Bercei nr. 53, sectorul 4**, ne atașază la scrisoarea expediată și copia adresei primite din partea D.G.D.A.L., pe care o transmitem cuvinț cu cuvînt, inclusiv parantezele care aparțin sus-numitei semnatare. Astfel: „I.F.M.A. va termina montajul ascensorului și îl va pune în funcțiune pînă la data de 15 iulie 1989”; (de un an și jumătate montarea liftului se află în stare incipientă, cu toate că blocul are zece etaje); „A.C.M. 5 va finaliza lucrările de finisaje la magazinele de la parterul blocului pînă la data de 30 septembrie 1989, iar I.A.T.B. le va echipa cu obiecte sanitare și aparate electrice pînă la 15 octombrie 1989”; (e adevărat, termenele nu sînt depășite dar cele două magazine, ce vor să fie, unul de confecții și altul de încălziminte, la ora actuală au geamurile sparte, iar incintele arată jalnic); „I.A.C.E.D.B. va executa platforma din spatele blocului pînă la 30 august 1989”; (platforma nu este betonată și atunci cînd ploaia devine un e-leșteu). Toate aceste dispoziții au fost emise și parafate în luna iunie a.c. Nu se face nici-o referire la macarana unită de constructor pe acoperișul blocului. S-ar părea că tergiversarea punerii în funcțiune a liftului este legată de reprofilarea acesteia, mizîndu-se pe nota de închiriere în urcarea și coborîrea celor zece nivele cu ajutorul ... macaralei !.

■ O neplăcută coincidență face ca o altă scrisoare, semnată tot de o Asociație de locatari, de astă dată din str. Sg. Mj. Bejan Florea nr. 3, sectorul 5, să aducă în discuție același constructor: A.C.M. 5. Toate sesizările făcute s-au soldat cu constatări la fața locului, cu emiterea unor minute, cu elaborarea unor termene de execuție, ca în final să existe același rezultat: nerozolvat. Sore deosebire de locatari din Bercei, aici starea de lucruri dăinuie de doi ani. Lista deficiențelor întocmită de cetățeni ar lua prea mult spațiu, și nu știm în ce măsură ar interesa, atîta timp cît cei în cauză rămîn imuni.

■ **M.T.Tc. — Intreprinderea de exploatare a Metroului București** îi face cunoscut Tudorinei Gheorghe din comuna Leleasca, satul Tufari, județul Olț, că pentru a înflința o poprire pe veniturile fostului soț, reprezentînd pensii de întreținere pentru minorii Vasile Valentin și Matei, trebuie să înainteze de urgență hotărîrea judecătorească în baza căreia ea se poate face. De asemenea, să specifice într-o cerere separată, ce sume de bani și pe ce perioadă a primit în contul pensiei de întreținere, de la pronunțarea hotărîrii judecătorești și pînă în prezent. Nu-

mai în acest mod se pot efectua reținerile pe viitor; nici-o poprire nu se poate face de către unitățile socialiste fără titlu executoriu. Odată ce ați trimis actele sus-menționate, popririle pot ajunge pînă la 1/2 din retribuție, pentru a fi la zi cu restanțele ce vi le datorează fostul soț.

■ Spicium citeva din răspunsurile primite la redacție, privind sprijinul acordat unor petenți la încadrarea lor în muncă: Nicoleta Dumitrescu are deja întocmită formele de încadrare, ca lăcătuș practicant la Intreprinderea „1 Mai” din Ploiești, conform prevederilor legale (**Consiliul popular al județului Prahova**); Adriana Toth din Cluj-Napoca este absolventă a Scolii profesionale, promoția 1989, în meseria de confecționar îmbrăcăminte, avînd contract de scolarizare cu Intreprinderea de tricotație „Somesul”, care ne confirmă că petenta este o nă muncii în acest colectiv (**DPMOS Cluj**); Filofteia Călugărașu din Oțelea Mari, județul Vilcea, a primit dispoziția de repartizare, pentru încadrare și calificare în meseria de țesătoare la Intreprinderea „Progresul” Orlat — Sibiu (**DPMOS Vilcea**); Mariana Vișeanu din comuna Sărata-Monteoru este absolventă a 10 clase și, începînd din această toamnă, va urma cursurile serale organizate la liceul din comuna Sărata-Monteoru. Totodată se va prezenta la conducerea C.A.P. „Izvoru Dulce”, pentru a lua în primire un loc de muncă într-unul din sectoarele unității. (**Consiliul popular al județului Buzău**).

■ **Procuratura Generală** a R.S.R. comunică petiționarului Ion Mirza-Iancu din București, str. Giurgiului nr. 72-86, bl. B, sc. 3, ap. 73, că faptele sesizate au fost examinate și, constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare. De asemenea, același for face cunoscut petentului Dumitru Surugiu din București, str. Dreptății nr. 6, bl. O4, sc. B, et. 1, ap. 62, că Procuratura județeană Prahova, prin ordonanța din 2 iunie 1989, a înfirmat soluția de neîncepere a urmăririi penale adoptată de Procuratura locală Ploiești, în cauza la care se referea semnatarul și a luat măsurile necesare pentru completarea urmăririi penale și soluționarea temeinică a dosarului.

■ La apariția acestor rînduri va fi trecut un an — 1 septembrie 1988 — de cînd Nicolae Vlad din Constanța, Aleea Argeșului nr. 2, bl. T6, ap. 30, încearcă să-și recupereze bagajele, predate în aerogara Constanța. Dispariția lor s-a produs într-un timp record, aproape două coasuri, cît au durat zborul și formalitățile de îmbarcare. Să existe un „triunghi al Bermudeilor” pe ruta Constanța — Baia Mare ?

■ **Paraschiva Lieă** din Craiova, str. N. Titulescu, bl. 18, sc. 1, ap. 18, a cumpărat o mașină de cusut Emilia, de la unul din magazinele de specialitate din oraș. Produsă de I.J.P.P. Maramures, Atelierul bunuri de larg consum, ea s-a dovedit a fi defectă. „Oare indicațiile specificate în instrucțiuni să fie o glumă, ca atunci cînd apar defecțiuni să se trimită la unitatea respectivă, pentru reparații ? Am făcut-o pachet și am expediat-o pe adresa întreprinderii, fără să primesc în schimb o altă bună sau cel puțin mașina mea reparată”.

■ Consemnăm cele două răspunsuri de la Uniunea Centrală a Cooperativelor Mesteșugărești. Primul se referă la scrisoarea cetățeanului Constantin Vechiu din București, Șos. Ștefan cel Mare nr. 50, privind felul în care i-a fost reparat autoturismul, aflat la cooperativa Automecanica din str. Baicului nr. 50. Astfel, se arată că defecțiunile semnalate au fost remediate, mașina fiind recepționată și ridicată de petent, conform notei scrise date de acesta. Tinichigiu Ion Ruseanu a fost arestat de organele de miliție, iar cazul a fost prelucrat cu

întregul personal. Al doilea, confirmă aspectele sesizate de Vasile Oprea din București, referitoare la unitatea nr. 180 a Coop. „Igiene”, motiv pentru care cooperativorul Mircea Constantin și casiera Lili Rădulescu au fost sancționați, cazul lor fiind prelucrat cu tot colectivul, precum și cu responsabili celorlalte unități de pe raza Capitalei. E mult prea general acest răspuns, și poate de aceea n-a putut ajunge pînă acum la autorul sesizării. Sperăm ca, cel puțin acum, acesta să ia notă de soluția dată.

■ „Anul trecut am participat la un concurs de saș, cumpăriind și completînd mai multe buletine de concurs, pe care le-am expediat, asemenea altor colegi de serviciu, la București, la Federație, maestrului de saș Ioan Opris. Nu după mult timp am fost înștiințat că atît eu, cît și colega mea, Silvia Bordea, am cîștigat 1600 lei, respectiv 1000 lei. Ca să ne convingem, am scris Federației române de saș, care, într-adevăr, ne-a confirmat succesul. Adresa însă era fără ștampilă și număr de înregistrare. De atunci și pînă acum n-am primit nimic. Avem sau nu dreptul de a intra în posesia banilor ? Intrebare firească pe care la rîndu-ne o adresăm Federației române de saș, cu precizarea că răspunsul să fie parafat și ștampilat, așa cum se cuvine. Semnatarul, **Gheorghe Urdea**, locuiește în Cluj-Napoca pe str. Fîntînele la nr. 59, bl. B8, sc. 2, et. 2, ap. 56.

■ Procedînd la cercetarea și rezolvarea celor sesizate de Ana Mitescu din Cluj-Napoca, **Consiliul județean al sindicatelor Cluj** ne răspunde următoarele: Din discuțiile purtate cu directorul unității și președintele comiteului sindicatului, rezultă că semnatară, deși a fost încadrată la T.A.C.C.M.M. București, Antrepriza generală Cluj, în anul 1986, nu a lucrat nici o zi pe șantier. Momentan nu există posibilitatea ocupării unui loc de muncă în Valea Jiului, la lucrările antreprizei, deoarece nu are calificare într-o meserie de specialitate. Referitor la acordarea unei locuințe în municipiul Cluj-Napoca de către Antrepriza, aceasta nu a putut să-i aprobe, deoarece nici unul din membrii familiei nu are domiciliu stabil în Cluj-Napoca. Spațiul locativ i-a fost acordat de către Consiliul popular municipal. În vederea soluționării problemelor familiale, unitatea acceptă transferul soțului într-o întreprindere economică din municipiul unde deține în prezent locuința.

■ „Vă trimitem alăturat telegrama prin care soții mei erau anunțați despre moartea unui frate din Baia-Mare. Expediată de aici în 11 august a.c., aflăm tristă veste abia în ziua de 14 august, după ce înmormintarea avusese loc cu o zi înainte. Din datele înscrise reiese că telegrama a ajuns la oficiul postal din Urmenis, județul Bistrița-Năsăud, în cîteva ore. Însă, de aici și pînă la destinatar, care locuiește în satul Coșeriu, la 5-6 km de centrul comunei, a parcurs trei zile. Deși acum nu se mai poate face nimic, ne întrebăm cum e posibil ca la acest oficiu să lipsească nu numai obligația de serviciu, dar și acel dram de omenie și bun simț în asemenea situații. E drept, viața ne rezervă și bune și rele, astăzi bucuria sau tristețea care ne încearcă ne grăbim să o spunem celor apropiați. Din fericire sau nu, vestile triste, ca și cele bune, trebuie să ajungă, indiferent de situație, la timp. Amînarea lor nu servește nimănui”. Epistola lui **Alexandru Greab** din Tirgu Mures, str. G. Coșbuc nr. 4, ap. 6, e un exemplu.

Pagină realizată de
MARIA BOGDAN RADU

● „Flacăra” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11-14.

Scrisoare necomentată

Replică la o „lecție deschisă”

„Cu cîva timp în urmă, am citit în revistă un articol intitulat sugestiv „Lecție deschisă”, care oferea o „lecție de viață”, așa cum ea nu mai trebuie să se repete în realitate. Subiectul „lecției” era autentic: un tînr uimea și indigna un autobuz întreg, prin comportarea sa insolentă, refuzînd, la insistențele celorlalți, să ofere unei femei în vîrstă unicul loc rămas liber, bruscînd-o verbal: „Să stea acasă, dacă e bătrînă”. Ochii săi, protejați de ochelarii opaci ai indifferenței și egoismului, n-au avut puterea s-o recunoască, în bătrîna cu năframă cernită, pe cea care ar trebui să rămînă ca o amintire vie a sufletului său — învățătoarea.

Aflată la antipodul celei relatate în paginile publicației, „lecția deschisă” despre care vreau să vă vorbesc este tot cu un elev, **Adrian Cosma**, și tot cu o învățătoare, **Maria Aramescu**, mama mea. Acesta și-a iubit dascălul așa cum numai copiii știu să o facă în primii ani de școală. Numai că pentru el „tovarășă” a rămas și mai tîrziu „cea mat...” — dintre toți cei pe care i-a cunoscut de-a lungul anilor. Ani ce s-au scurs ușori și luminoși pentru fostul elev și din ce în ce mai împovărați pentru fosta învățătoare. În momente de mari izbînzii și frumoase reușite, **Adrian** venea să-și trăiască bucuria alături de dînsa, iar nelipsitul buchet de flori mărturisea tacit tandra și caldă lui afecțiune. Întotdeauna, în momentul acestor duioase întrevederi, și după aceea, în colțul ochilor femeii se furia o lacrimă pe care o ștergea discret și care reapărea iar și iar, mărturie tainică a bucuriei ce-i învăluia sufletul și inima.

Și așa, „tovarășă” a fost mereu alături de fostul elen, în drumul însoțit ce și-l alesese: liceul, apoi Facultatea de medicină și, în sfîrșit, spitalul, în frumoasa și nobila meserie de medic.

S-au mai scurs niște ani și din nou cei doi s-au întîlnit. De data aceasta, în alte împrejurări și cu totul întîmplător într-un salon din Secția de reanimare a Spitalului județean Galați: învățătoarea — mai bătrînă și bolnavă, **Adrian** — medic stagiar. Din păcate, ochii „tovarășei” au rămas fără culoare și strălucire în clipa revederii, luptînd cu puteri slabe să supraviețuiască și întînzînd mîini nevăzute după ajutor. Pentru grija și sollicitudinea cu care tînrul medic a îngrijit-o, pentru lacrima apărută în colțul ochilor în momentul recunoașterii ei, „tovarășă” n-a mai reușit să-i ofere florile mulțumirii și ale recunoștinței. O fac eu, **Marilena Panamerciu**, în numele învățătoarei sale.

Poșta redacției

Glodeanu Mihai — Tg. Neamț: Hidroizolația blocului B 14 este în planul de reparații, trimestrul III. ● **Tufts Gheorghe** — Timișoara: Pot primi aprobare pentru stabilirea domiciliului în orașe mari numai persoanele care lucrează fără întrerupere într-o unitate socialistă dinainte de 1.01.1975 sau în limita locurilor atribuite (art. 13 Decret 68/1976). ● **Cocoș Adrian** — Orșova: În fiecare an oameinii muncii au dreptul la un concediu de odihnă plătit de 15-24 zile lucrătoare, în funcție de vechimea în muncă. Tinerii pînă la 18 ani au 18 zile lucrătoare (Legea 26/1967). Pentru personalul care lucrează în subteran, în întreprinderile miniere, se acordă un concediu suplimentar de 9 zile anual (H.C.M. 1149/1968). ● **Gogan Nicolae** — com. Florești (Mehedinți): La 65 de ani, dacă dovedești o vechime în C.A.P. de minimum 4 ani, poți obține — la cerere — în condițiile art. 63 din Legea 3/1977 pensie pentru limită de vîrstă (6 ani stat + 4 ani C.A.P.). ● **Palade Verginia** — Husi, **Leam-pâr Anica** — com. Topraisar (Constanța): Nu îndeplinesc condițiile art. 2,2 și 39/2 din Legea 3/1977, deoarece la data decesului susținătorul nu era încadrat în muncă și nici nu era pensionar. ● **Diță Maria** — Constanța: Avînd în vedere situația deosebită a familiei dv., cererea urmează să fie analizată de către Comitetul executiv al Consiliului popular județean. ● **Karalyos Ale-**

xandru, Szakacs Iléana — Oradea: Ne bucurăm și vă dorim sănătate și fericire în casă nouă. ● **Sacagiu Ion** — București: Aveți dreptul. ● **Chifu Georgeta** — com. Gîrleni (Bacău): Frumoașă dorința dv. de comunicare, de prietenie. „Scintila tineretului” are o rubrică în care veți găsi adresele altor tineri cu care puteți coresponda. ● **Sali Deniss Haldanch** — Constanța: Circuit „București”, Aleea Circuitului nr. 15, sector 2, 72138. ● **Titire Titina** — Bacău: Trimiteți urgent copii de pe acte. ● **Stanciu Florica** — Lipova: Suma consemnată în carnetul de proprietar al părților sociale va fi virată la cererea unității unde lucrați. Pînă atunci vi se acordă dobînda aferentă anuală (Legea 3/1982). ● **Tudor Al. Dumitru** — Tîrgoviște: Pînă la sfîrșitul anului vi se va repartiza un spațiu de locuit corespunzător nevoilor familiei. ● **Istrate Nicolae** — com. Tămădău (Călărași): 1) Perioada lucrată ca maestru instructor nu constituie vechime pentru promovarea în categorie. 2) Aveți dreptul la concediu de odihnă conform Legii 26/1967 corespunzător vechimii în muncă și nu ca personal didactic. În vacanțele școlare trebuia să prestați activitate în cadrul S.M.A. Fundulea. ● **Istrate Ștefania** — com. Păulești (Prahova): Puteți beneficia de tratament cu Boicil la Timișoara. Biletul de frimtere, aprobat de Direcția sanitară a județului de domiciliu, poate fi expediat și prin poștă pentru programare pe adresa Secția Boicil, Bd. Victoriei 49, 1900 Timișoara. În aceste condiții veți primi concediu medical pe perioada internării. **REGHINA VARVICI**

Cel mai mare magazin pentru cei mici

Prima uniformă...

Orice construcție începe de la un scop. Era necesar în București încă un magazin exclusiv pentru copii și tineret.

Orice construcție începe cu un plan, care trebuie să reprezinte gândirea novatoare a arhitectului și să slujească scopului propus.

Orice construcție începe cu studierea terenului, cu amplasarea într-un ansamblu arhitectonic.

Cele trei deziderate (sînt încă multe care intră în calcul, dar nu le enumerăm) se regăsesc acum la Magazinul pentru Copii și Tineret, care de câteva zile lucrează „cu toate pinzele sus”.

Peste un milion lei încasări la sfîrșitul celor 8 ore de program, lată primul bilanț comercial.

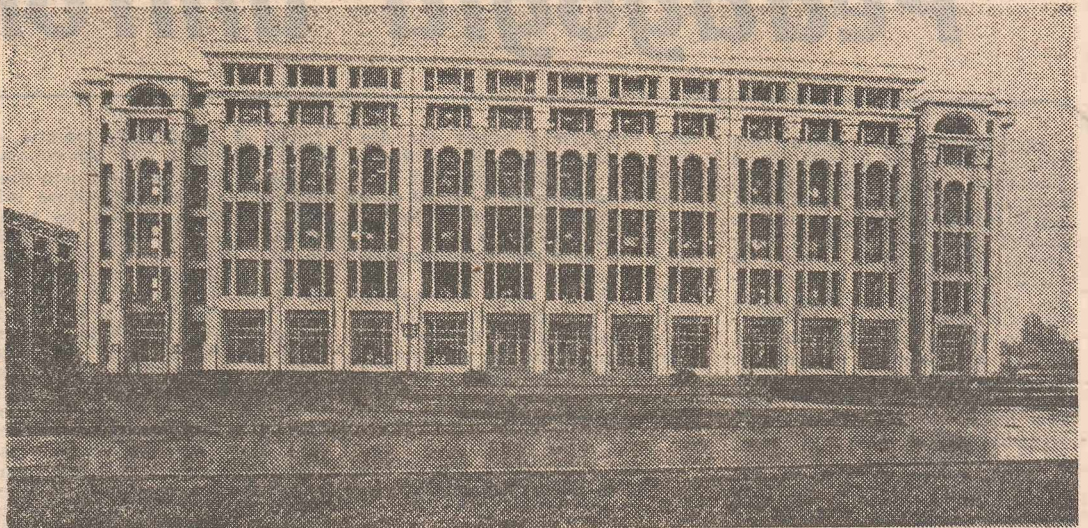
Arhitectul Radu Bașca, șeful de proiect al construcției, este lîngă mine dar nu intervine, deocamdată. Mă lasă să mă plimb de colo pînă colo, cum fac toți care intră și abia după aceea devin cumpărători.

În primul rînd, remarc așezarea. Magazinul se privește, „ochi în ochi”, cu Biblioteca Națională cu schele încă, dar de pe acum, evident, o altă frumusețe a Bucureștiului. Elementul cel mai spectaculos este fără îndoială acoperișul, care, mobil, se deschide la... cerere și se vede direct seninul cerului. Este o construcție care primește multă lumină naturală, pentru că jur-împrejur sînt numai pereți de sticlă. Cele cinci etaje sînt o ingenioasă îmbinare de spații, dispuse în jurul u-

nui hol central, încît în acest magazin se vede totul... deodată.

Oglinzile dispuse concentric, cu efect artistic și cu bine cunoscuta lor întrebuințare, vitrinele în care sînt expuse mărfurile, repartizarea florilor și a fîntînilor arteziene după un plan rafinat, scările mochetate, lambriurile, și cîte alte elemente, care scapă la prima vedere, dau nota personală și absolut deosebită a acestui nou magazin bucureștean.

Transcriu, fără menajamente, primul meu gînd: unii cumpărători vor fi în stare să-și stăpînească „elanurile” și să nu lase urmele trecerii lor prin magazin, prin atîtea forme cunoscute, reprobabile?! Cei doi directori adjuncți ai Întreprinderii de Stat București, Georgeta Ștefănescu și Adrian Dragomir, cu întregul personal al marelui magazin, care ocupă 6 suprafață de 30 000 mp., sînt fermi hotărîți să curme orice pornire care ar aduce cu negojul din piață. Marfa se alege din privire, cu atît mai mult interioarele elegante ale acestui magazin trebuie respectate în integritatea mobilei, a luciului lucrului nou, a strălucirii oglinzilor, ce mai, a păstrării intacte a ansamblului. Personalul magazinului este îmbrăcat, într-o culoare foarte la modă — fucsia. La etajul 5 o cofetărie-patiserie, răcoritoare în varianta de iarnă și vară, spațiu închis și terasă, servește continuu. Sus este raiul copiilor. Cu multe pachete cu jucării, uniforme

Un palat pentru un magazin

O intîlnire cu poveștile

școlare, penare și creioane, unii chiar cu ghiozdanul pe spate, sînt cu nasul în farfuria cu prăjitura dulce, iar la balustradele etajului 5, părinții admiră Bucureștiul de dată recentă.

Peste un milion lei pe zi, realizați și din vânzarea creioanelor și a gumelor, înseamnă multă mișcare, transportul mărfurilor din fabrici pînă în rafturile magazinului. Deocamdată se suride mult și plăcut. Vînzătoarele vorbesc melodios, întreabă politicos, dau explicații fără să fie plictisite, oferă chiar cînd nu ceri, mulțumesc, odată cu înmînarea bonului, și ne invită să revenim.

Furnizorii din țară sînt prompti și se prezintă cu marfă de calitate variată, pentru toate gusturile. Apropiata deschidere a școlilor și venirea toamnei sînt preocupările centrale ale magazinului. Să nu căutați ceea ce am văzut eu pentru că sigur nu veți mai găsi. Dar sosește mereu altceva, poate, mai tentant. Ieri erau jachete de toamnă și taioare, după ultima modă, produse de ICTB, pantofi de piele de la Aria-Oradea, tricouri, tip bumbac, de la Tîndăra Gardă și Crinul, pulovere marca Singeorz-Băi, cu trei pisicuțe care se alintă pe un tricou negru, verde, gri. Astăzi dumneavoastră găsiți altceva, pentru că așa e bine, să nu semănăm unul cu altul la îmbrăcăminte.

Fiecare etaj are specificul său. Uniformele, caietele, ghiozdanele sînt la parter; jucăriile, biberoanele,

scutecele, îmbrăcăminte pentru preșcolari la etajul 1; 2 și 3 sînt rezervate pentru tinere și tineri; etajul 4 este specializat în articole de sport, turism și electronică.

Am văzut, cit poate vedea oricine, într-un prim contact, acum să descoperim și fața nevăzută, fostul șantier care a durat 18 luni și s-a terminat cu mult înainte de termen.

— Tovarășe arhitect Bașca, vă rog să preluați dumneavoastră descrierea unor luni trecute, cînd de la temelie ați ridicat, împreună cu colegii dumneavoastră, acest magazin-bijuterie.

— Ideea magazinului este să se rezolve spațiul comercial într-un hol central, luminat permanent de soare. Luminatorul, care v-a plăcut și dumneavoastră, este decorat cu vitralii. Această dispunere radială permite cumpărătorului, dar îndeosebi vînzătorului, să poată privi întregul în ansamblu. Nu este puțin lucru cu atîta marfă, expusă liber, și cu încă destule nărvuri ale unor cetățeni. Luminatorul glisant acționează la o simplă comandă. Se apasă pe un buton și centrul se retrage. Revin asupra rolului oglinzilor din magazin. Fără îndoială, în calculul meu a intrat esteticul și funcționalul, dar, mi-am propus ca ele să fie și un permanent supraveghetor. Orice mișcare se reflectă în ele. Am folosit 3 000 mp. de sticlă pentru ferestre și pentru luminator 450 mp. Am colaborat cu foarte multe întreprinderi bucureștene, cărora pe această cale le mulțu-

mim călduros. Ideile arhitecților au fost finalizate, într-o formă de care sîntem deplin satisfăcuți, de Antrepriza de construcții montaj numărul 7, al cărei director, inginerul Paul Dragomirescu, ne-a înțeles intențiile pînă la cea mai mică nuanță. Am fost deosebit de atent cu optimizarea fluxului pentru lucrătorii comerciali încît să aibă gardero-be, vestiare, camere pentru aranjarea tinutei înainte de a intra în magazin. Cantina este în curs de mobilare și poate oferi deodată masa de prînz la 150 de persoane. În toate aceste 18 luni de șantier am trăit cu speranța că Magazinul pentru Copii și Tineret trebuie să fie unicat, să reprezinte cu înalt profesionalism Institutul de Studii și Proiectări pentru Comerț al M.C.I.

Lîngă noi, un puști, vrăjit de deschiderea luminatorului, întreabă mama, îl trage de mînă pe tata, o descoase pe bunică.

— Cum se mișcă? Cine-l mișcă?

La fel de uimiți, mama, tata, bunică ar întreba și ei la rîndul lor. În spate, discret, arhitectul ne lămurește pe toți.

— E o instalație care a fost făcută la noi în țară. Ca să mă înțelegeți mai bine, acolo sus, la ultimul etaj, acționează un motor.

— Mamă, roagă-l pe nenea, să mai închidă și să mai deschidă o dată acoperișul!

— Pușor, asta nu-l o joacă!

CARMEN DUMITRESCU ■

Pedagogia uniformei școlare

Septembrie are pentru noi culoarea albastră. Inundă, de la jumătatea lunii, orașele, satele, cătunele spațiului românesc, odată cu chipul sutelor de mii de școlari reînforși în bănci. Universul învățării în „haine de lucru” rotunjește, ca dintotdeauna, metafore și sedimentează amintiri. Copilaria și adolescența, ce rămân perpetuu în noi, nu se pot despărți de anii de școală, iar în decorul acesteia, uniformă este un personaj drag. Mai mult, ea și costumul în teatru, caracterizează un timp, un loc, o atmosferă.

Cine poate uita emoția îmbrăcării primei uniforme de elev, cine poate uita haina de licean ca o emblemă a vârstei și, mai cu seamă a școlii unde a învățat? Uniforma fetelor de la „Normală”, din mătase neagră cu alb — la marile festivități, gri-perlat cu gulere, manșete și nasturi albi — de toată ziua, era de departe recunoscută și respectată de toată lumea în vremea adolescenței mele. Purtătoarele ei, imediat după admitere deveneau foarte mindre de ea, dar și conștiente de rigorile impuse, de obligațiile pe care le încumbă în atitudine, în comportament, în disciplină. Onoarea uniformei era onoarea școlii, ca și onoarea personală. Aveau „în concurență” fetele de la „Julia Hasdeu” sau de la Școala centrală din Grădina Icoanei, a căror ținută vestimentară impunea aceeași eleganță în purtări, în mișcări și un rar prestigiu individual. Prin câteva detalii, prin siglele brodate la pălărie, pe berete, pe șepci se știa precis în ce școală înveți, fiecare avându-și însemnul ei, reprezentându-i tradiția ori profilul. Băieții de la „Spiru Haret”, de pildă, se distingeau, de asemenea, prin emblema de pe corozorul șepcii, de cei de la „Dimitrie Cantemir” sau de la „Arte și meserii”...

Nu de nostalgie este vorba

aici, încercăm a evoca una din frumoasele tradiții ale școlii românești — crearea unei pedagogii interesante — și pe care le-am putea continua. Valoarea uniformei școlare, o știm prea bine, nu este pur sentimentală, nu reprezintă o simplă recuzită pentru viața memoriei, funcțiile ei fiind complexe, de natură pedagogică, estetică și, cum arătam, morală, deci socială. Cu atât mai mult azi, când

faptul că, în ultimele toamne, — ca și în aceasta, cum am constatat în urma unui raid prin magazine — ea nu mai apare atât de frumoasă și atât de completă, cum a fost în anii dinții, după ce a fost concepută și aprobată de ministerul de resort. Dă semne de monotonie și oboseală, producătorii „trag chiulul” ba de la un element, ba de la altul din setul inițial. Altele nici nu au fost gândite de proiectanți, cum ar fi, de pildă, accesoriile pentru acoperirea capului în sezonul rece, mai ales pentru fete, de la clasa I la pînă la clasa a XII-a. Pălărioare, berete, căciulițe, cu sigle-lembele ale fiecărei școli, brodate cu gust, în fire de mătase, ar conferi un plus de eleganță și personalitate uniformelor copiilor noștri. Pentru clasele mici, imi spunea o experimentată învățătoare din Bacău, s-ar putea crea, atât pentru fete cit și pentru băieți, o vestimentație mai adecvată în sezonul de iarnă, salopete matlasate, ingenioase și moderne, călduroase și comode, oferindu-le confortul necesar pentru orele de clasă.

Inițial, erau admiși — pentru toate vîrstele — ciorapii în culori alb și albastru marin, la care s-a renunțat cam demult. Magazinele nu le asigură producătorii și astfel, de la un detaliu la altul, complezul vestimentar școlar sărăcește și abdică de la normele lui. Ceea ce, să nu uităm, aduce și o abdicare de la rolul său educativ. Obisnuim copiii cu comportamente duble, în clasă — pe stradă, la școală — dincolo de zidurile ei. Arsenalul instructiv al uniformei este mai amplu decît poate părea la prima vedere, așa încît e datorită noastră, a tuturor adulților, să reflectăm mai mult și mai cu folos asupra lui.

CICI IORDACHE ADAM ■

Prestigiul școlii, în ținuta hainei

toți copiii țării, de la 6 la 18 ani, învață și cînd uniforma nu mai desemnează o „elită” a tineretului, se cuvine a-i regîndi în profunzime și a-i revitaliza, în detaliu, valențele formativ-educative. Rolul ei de cultivare a ordinii exterioare ce se implică în ordinea interioară a gândirii, de cultivare a simțului estetic, a gustului pentru frumos și armonie, a simțului măsurii, de conștientizare a apartenenței la o mare colectivitate al cărei prestigiu se menține și se crează prin aportul fiecăruia, e bine cunoscut. Nu credem că ar mai fi cazul să teoretizăm importanța uniformei în perioada școlară; ce ne îndeamnă, totuși, s-o readucem în dezbatere este

Gata de livrare

Pe unul dintre producători l-am aflat la Carei, în județul Satu Mare. Cele 2 ateliere de croitorie (serie mică) ale cooperativei locale de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor execută, de cîțiva ani, — în funcție de comenzi — „și uniforme școlare”, după cum ne informează președintele acesteia, Mircea Crișan. Într-un fel, chiar s-au specializat în costume și cămăși pentru băieți, de la clasa I la a VIII-a. Anul acesta au fost solicitate doar de către întreprinderea comerțului cu ridicata textile-incălțăminte — ICRTI — Argeș și întreprinderea comercială de stat a municipiului Satu Mare. „Pe 18 august eram gata de livrare cu toată comanda. În valoare de peste 100.000 lei”. Cu cele 30 de lucrătoare, precizează președintele, calificate corespunzător, majoritatea au absolvit liceul de profil MIU, din reședința de județ, am putea confecționa, în condiții foarte bune de calitate și operativitate, numeroase alte piese ale uniformei școlare — sarafanele pentru fete, bluzele etc. Firește, dacă am avea comenzi și ni s-ar asigura materia primă corespunzătoare. ICRTI Argeș ne-a furnizat și țesăturile „dar nu toate întreprinderile comerciale au aceste posibilități”.

Cît privește grupele de măsuri și talii, uniforme sînt confecționate după tiparele standard. Pentru vîrsta de 6 ani, de pildă, se fac doar două talii, deși părinții solicită în magazine cel puțin cinci. Mulți copii sînt mai înalți față de media vîrstei lor și foarte subțiri, longilini, alții sînt înalți și plinuți, unii sînt atît de greutăți cît și ca măsura sub medie... unii au 6 ani și jumătate, alții 7 sau și 10 luni, ceea ce la ei contează, îl diferențiază fizic. Serviciul de „retus” nu poate rezolva în totalitate varietatea de situații ce apare, a-baterile de la cele două talii. Uneori, cămașa ori pantalonul trebuie desfăcute în întregime. Nu există stabilite prețuri pentru o asemenea categorie de manoperă și apoi, este o muncă făcută de două ori pentru același lucru.

După discuția cu producătorul din Carei, am efectuat un sondaj prin cîteva magazine cu sectoare de desfacere a uniformelor școlare din Satu Mare, stînd de vorbă cu gestionare, vinzătoare, părinți, elevi. Situația se confirmă. Pentru reporter este, totuși, surprinzătoare. Nu o dată am scris despre (și am salutat) inițiativa și acțiunea Centralei industriei confecțiilor din București de efectuare a unor noi măsurători antropometrice asupra întregii populații din țara noastră, tocmai în vederea punerii de acord a mărimii confecțiilor cu date-

le reale, cu schimbările survenite, în timp, în tipodimensiunile fizice ale oamenilor de toate vîrstele și, mai ales, a generațiilor tinere. În consecință, urmează să se fabrice în industria confecțiilor un registru mai larg de grupe, talii și mărimi de haine. Știm sigur că există aceste măsurători și studii dar, de la o vreme, în magazine, taliiile III și IV, de pildă, pentru aproape toate mărimile și categoriile de vîrstă, pentru bărbați și femei, pentru copii și tineret, nu se prea mai întîlnesc. Iată că și grupa uniformelor suferă de această omisiune. „Dacă am primi șabloanele și tiparele corespunzătoare, n-ar fi nici un impediment să executăm chiar și 7-8 talii pentru o singură mărime”, precizează, în bun temei, președintele Mircea Crișan.

Ceea ce, în principal, am dori să se înțeleagă din acest articol este faptul că se pot găsi, pot exista mulți producători de uniforme școlare. Pe lângă marea industrie a confecțiilor, se dezvoltă așa cum reiese foarte limpede din documentele pentru Congresul al XIV-lea, mica industrie, capabilă să rezolve, de pildă, seriile medii și seriile mici, precum și lucrări de mare complexitate. Să le execute, așadar, cine poate mai bine, cine respectă în totalitate cerințele și normele acestui tip de îmbrăcăminte. Ne pregătim ca, începînd cu anul viitor, să generalizăm învățămîntul de 12 clase, prin urmare vom avea și mai mulți școlari, practic toți copiii țării, de la 6 la 18 ani, vom avea deci foarte mulți liceeni. Apar, în acest caz, și mai pregnant, ideea și posibilitatea diversificării uniformelor, măcar pentru aceste categorii de elevi putînd fi create, cu însemnele lor distinctive, uniforme pe tipuri de licee, reluînd și continuînd o bună tradiție a școlii noastre, ce s-a dovedit totdeauna capabilă de înnoiri în toate compartimentele ei. Susținem aceasta, deoarece uniformă în vigoare a cam obosit, ori îi lipsesc acele elemente menite să-i sporească aportul educativ și personalizator al școlii. Fiecare tip de liceu, a-cum sînt, de exemplu, liceele C.F.R., miniere, silvice, militare..., își poate afla, își poate crea modelele proprii, culorile sau măcar un minimum de detalii semnificative, după profilul său, după specificul ministerelor patronatoare. Astfel, înnoibilă estetic — cu broderii, sigle, nasturi, manșete..., cu accesorii individualizate — pălării, berete, ciorapi, jachete, mantouri, fundițe, șosete etc. etc., — uniforme școlare își pot reconsidera valoarea formativ-educativă.

C. ADAM ■

Pregătiți pentru noul val

În tot timpul discuției ai sentimentul că stai de vorbă, nu atît cu un director, cît cu un bunic. Înțelegi că nepotul are, deja, noua uniformă școlară în dulap, iar pantalonasilor li s-au și dat drumul la talie, pentru că posesorul lor, Bogdan, e mai plînut.

Privită din acest punct de vedere, problema uniformelor școlare nu pare a lua o amploare mai mare decît în orice familie care începe să se gîndească la ziua de 15 septembrie. Și totuși, în biroul directorului „Direcției Comerciale pentru Mărfuri Textile-Incălțăminte” din cadrul Ministerului Comerțului Interior, nu se poate să nu realizezi extraordinara desfășurare de forțe pe care o presupune îmbrăcarea tuturor celor ce așteaptă primul sunet al clopoțelului, într-un nou an de studii.

Datele din planul de scarificare al Ministerului Educației și Învățămîntului sînt impresionante. Peste puțin timp, vor păși pragul clasei I 326 000 de copii, iar totalul elevilor din clasele I-IV este de aproximativ 1 400 000. Au trecut în clasa a V-a aproape 370 000, numărul celor școlarizați în clasele V-VIII fiind de 1 493 000. Pentru prima treaptă a liceului sînt pregătiți 365 000 elevi, în timp ce treapta a II-a de liceu și școlile profesionale vor primi 315 000 tineri.

Pe directorul Nicolae Gănciulescu, toate aceste cifre îl fac să zîmbească. Le cunoaște demult, pentru că între Ministerul Educației și Învățămîntului și Ministerul Comerțului Interior s-a statornicit — și nu de azi, de ieri — o strînsă colaborare.

— În fundamentarea necesarului de marfă stă evidentă M.E.I. Nu lucrăm întîmplător, pentru că nu vrem să facem greutăți copiilor și nici n-avem interes să rămînem cu stocuri mari. Dumneavoastră vă interesați de uniforme școlare acum, pe noi ne preocupă din

lunile septembrie-octombrie ale anului precedent, cînd s-au făcut contractările. Cît despre părinți și copii, din experiență v-o spun, majoritatea încep să intre în magazine abia pe la 15 august — 1 septembrie, cînd se întorc din concedii și vacanțe. E un adevărat val, pe care ne-am obișnuit să-l preîntîmpinăm pregătindu-ne cu mult timp înainte”.

Cîteva date oferite de Victor Ionilă, șeful Serviciului Confecțiilor, te duc cu gîndul la o adevărată cavalcadă de probleme ce se succed și trebuie rezolvate. Anul acesta sînt nu mai puțin de 72 de producători de uniforme școlare, printre care se numără, nu doar Săvineștiul, cu firele sale, dar și Monetăria Statului, ce pregătește insigne și pafale, „Tricodava”, „Argeseana” — Pitești. „Adesgo”, firme de renume, ca și zeci de unități ale UCECOM-ului, precum și industria mică din toate județele, care lucrează de zor de-un timp bun, pentru că cifra totală de piese ce vor fi oferite pe piață — incluzînd și accesoriile — este de 7 milioane și jumătate. Vor fi de ajuns?

— Înțelegem perfect sensul întrebării dumneavoastră, imi dă replica directorul N. Gănciulescu. N-am uitat că anul trecut au existat dificultăți în aprovizionarea populației, datorate unor greutăți cu care s-au confruntat producătorii. Tocmai de aceea, problema a fost preluată și urmărită pînă la nivelele de sinteză. Din luna mai avem și un program special, stabilit de guvern, cu defalcări pe luni, în scopul asigurării din timp a întregului fond de marfă la uniforme școlare și accesoriile acestora. Pînă la data de 7 iulie s-au livrat 4 186 700 bucăți uniforme, ceea ce înseamnă 98,3 la sută din programul stabilit pentru această etapă, iar pînă la 15 septembrie urmează să se livreze întregul fond de marfă contractat cu întreprinderile producătoare. Avem con-

vingerea că anul acesta nu se vor mai ivi probleme.

— Nici în ceea ce privește măsurile?

— Credem că ne-am gîndit la toate. Prima preocupare a fost constituirea fondului de marfă pe măriri și grupe de copii. 99 la sută corespund. Pentru restul — lungirea sau scurtarea unui pantalon, strîmtarea sau lărgirea taliei, etc., — am organizat la toate magazinele ateliere de retus, unde treaba se face pe loc. Ne-am gîndit și la ciclul de reînnoire, așa că s-au confecționat pantalonii în plus. Mulți băieți au nevoie de două perechi pe an — și aici sînt cerințele mari. Au fost pregătite cu 37 la sută mai multe perechi de pantalonii față de anul trecut. Costume sînt în jur de 1 200 000, sarafane — 500 000 (o să vă pară curios, dar fetele nu schimbă uniformă în fiecare an), șorțulețe pentru preșcolari — 300 000, peste 1 300 000 de cămăși și bluze. Iniția noastră grijă a fost pentru cei din clasa I. Uniformele lor au fost confecționate înainte de toate. Primul contact cu școala copiii îl iau prin uniformă, impresia dinții rămîne. Sperăm să fie bună, pentru că a fost în atenția tuturor.

— Cam cîți oameni mari se ocupă de uniforme cele mici?

— Este o problemă pe care nu ne-am pus-o niciodată. Cu siguranță, trebuie să fie cîteva sute de mii. Și toți o fac cu dragoste, majoritatea dintre ei fiind părinți sau chiar și bunici. Ceea ce v-a putem spune cu certitudine este faptul că, în timp ce producătorii gîndesc permanent la calitatea lucrului ce ies din mina lor, lucrătorii comerțului se străduiesc să le pună în valoare realizările. Toate, pentru micul nostru client — elevul. S-au creat standuri speciale, ne-am ocupat de reclama. Ne-am pregătit pentru acest moment, cînd începe valul cumpărătorilor. Sperăm ca toți să fie mulțumiți.

LIANA MOLNAR ■

Zile fierbinți în magazine

Niște ochi mari, mari și albaștri-albaștri privesc cu toată seriozitatea, atîta cîtă încapă într-un omuleț de 6 ani. „Mă cheamă Petrina Mihaela Gheorghe. Am fost la grădiniță, acum o să mă duc la școală”. Îți place uniforma? „Da”. Pe care o vrei? „Pe asta”. Fără ezitare, fetița exprimă prima opțiune adevărată a vieții ei și îmbrățișează cu amîndouă minile o rochiță bleu cu șorțuleț albastru.

„Ce să-ți dea tanti ție? Că tare ești lung!”. Adolescentul se mută, stînjinit, de pe un picior pe altul, sub privirile cercetătoare. Costumul îi vine turnat, iar vinzătoarea zîmbește mulțumită: nu se putea înșela în privința măsurii, doar n-a albit degeaba în meserie!

Asemenea scene, uneori înduioșătoare, alteori hazlii, sesi-

zezi cu zecile în aceste „zile fierbinți”, prin magazine. Capitala pare mai plină de copii ca niciodată, deși, se înțelege, e o iluzie. Atîta doar, că și-au părăsit locurile de joacă pentru a se revărsa pe străzile cu magazine pregătite pentru ei. Din toată țara fabricile continuă să trimită, zilnic, camioane întregi de uniforme școlare, onorîndu-și, astfel, ultimele contracte. Rafturile, abia umplute, se golesc spre a fi larăși umplute. Încercînd a se evita aglomerația, diferitele accesorii ale uniformei au fost împărțite între raioane. Dar, aglomerația există. E, deci, loc de mai bine și timp suficient pentru a se lua noi măsuri. Un unic exemplu, din cele constatate. Ceea ce îngreunează activitatea lucrătorilor de la magazinele „Unirea” și „Materna” din str. Bărăției nr. 31, este clasică vinzare la teighea. Două vinză-

toare nu prididesc să servească toți cumpărătorii, din ce în ce mai numeroși, în timp ce celelalte două sunt ocupate cu aprovizionarea permanentă a raionului. Nu prea înțeleg rostul unei astfel de organizări, mai ales că spațiul ambelor magazine permite folosirea sistemului de „autoservire”, ce se și practică, de altfel, pentru restul mărfurilor. Directoarea Smilona Chira de la I.C.S. „Materna”, căreia-i prezint nedumeririle mele, declară că au ajuns la această soluție după experiența anilor trecuți, în care autoservirea la vânzarea uniformelor școlare le-a creat o serie de probleme, izvorite din neglijența unor cumpărători. De parte de noi ideea de a contesta o experiență, de care nu ne îndoiim, dar, deși nu se mai produc încurcături, treaba merge, totuși, greoi. Aproape fiecărei solicitant trebuie să i se prezinte două-trei uniforme la probă, ceea ce este o mare pierdere de vreme. „De vină sunt mămicile, afirmă șefa de unitate de la „Materna”, Petruța Vilcu. Copilul este lăsat de-o parte, vânzătoarea nu-l vede și i se cere o uniformă pentru vârsta de 10 ani, să zicem. Or, copiii nu-s toți la fel. Noi dăm un costum care știm că, în general, corespunde la 10 ani, dar copilul poate fi mai mare, sau mai mic și, atunci, nu i se potrivește. După ce-l probează cere altul.”

Cuvintele Petruței Vilcu îmi întăresc convingerea că autoservirea ar înlătura toată această țevatură, după cum, privind obiectiv lucrurile, renunț la părerea inițială, că la atelierul de retuș de la „Materna” ar fi nevoie de mai mult decât o lucrătoare. Magazinul „Unirea” are șapte retușiere pe fiecare schimb, dar dacă ar trebui să se ocupe numai de uniforme, ar sta degeț. „Față de anii precedenți îmi spune retușiera Mariana Serdan, uniforme n-au necesitat aproape nici o modificare. Sunt lucrate cu mare îngrijire. În anii trecuți erau aici uniforme până-n tavan. Acum, vedeți, n-avem nici una, iar ieri a fost doar un pantalon de strimțat. Dacă n-ar fi bine croite și am fi solicitați, credeți că nu le-am retușat? Sintem și noi mame și nu putem să lăsăm un copil căruia nu-i cade uniforma bine.”

Mi se dau asigurări că în ceea ce privește sistemul de vânzare conducerea va mai reflecta și, în orice caz, în această perioadă se vor mai detașa niște lucrătoare de la raioanele mai puțin solicitate.

„Important este că anul acesta avem tot sortimentul de marfă cerut, iar dacă știți cum să-i vorbești cumpărătorului cum să-l îndrumi și să-l servești, nu se ivesc probleme”. Această din urmă afirmație a Petruței Vilcu mi s-a părut a fi de la sine înțeleasă, o și reamarcasem peste tot, părea o condiție „sine qua non” în ceea ce-i privește pe lucrătorii comerțului. Aveam să constat însă, că lucrurile nu stau tocmai așa, iar excepția o constituie, curios, un magazin cu firmă și renume. La I.C.L. „Cocorul”, în ziua de 29 august bătea vântul printre uniforme un vint al indolenței, al nepăsării, al sfidării elementarului simț de datorie față de cumpărător. În ra-

ionul „Confecții-băieți”, unde se practică sistemul de vânzare cu autoservire, nu erau mai mult de zece uniforme, ce spinzurau stingherite de vecinătatea umeraselor goale. Nu aveți marfă?, am întrebat. „Ba da, în spate e plin, îmi răspunde șeful de raion Gabriel Fifiș. Noi aprovizionăm dimineața. S-au vindut. N-are cine s-o aducă din magazin. Sint numai eu și fetele astea două. Ce să fac? Să închid?”. Trei oameni stau și păzesc un loc pustiu care, fără marfă la ora 11, e ca și cum ar fi închis.

Raionul „Confecții-fete” de la etajul II tinde să ajungă în aceeași stare de amorteală. Două mame se îndreaptă spre ieșire cu fetele dezolate. „Nu sint decit rochițele de la uniformă, dar fără șortulețe, nu le putem lua”, îmi spune Elena Vișan, telefonistă la D.P.T.C. București-Sud. Mă îndrept spre vânzătoarea Nicoleta Roșu, care asistă impasibilă la scenă. Abia catadicește să răspundă: „Așa le-am primit, șortulețele vin separat. Se string în stoc, pentru că părinții nu vor să le cumpe-re decit complete”. Și nu vrei să încercați să le ajutați pe cele două mame? Poate găsiți niște șortulețe. „Eu stau la ieșire, supraveghez raionul pentru că e aglomerat (?)”.

De aici, documentarea mi-a fost întreruptă. Cu o vigilență demnă de o cauză mai bună — aprovizionarea raioanelor, să zicem — sint acostată de două tovarășe în halat, ce mă trag pe un coridor. „Nu aici, nu aici...”, repetă-ntr-un glas. Nu aici, ce? mă nedumiresc, dar sint împinsă în biroul unei șefe. Șefa cu ce fel de probleme? Mi-e greu să precizez. De la înălțimea superiorității unui zimbet ironic, tovarășa Munteanu (aiut apuc să aflu) îmi spune că „nu am voie” în magazin. Rămân stupefiată. Nu-mi dă prin cap să comentez nici măcar dreptul meu de cetățean de a intra în orice magazin, de a întreba și, mai ales, de a primi răspunsul oricărui lucrător al comerțului. Sint poftită să ies din magazin. Pesemne tovarășa Munteanu, o fi vreo șefă „responsabilă” cu darea afară a oamenilor” ce intră în magazin: fie că li se spune direct să plece, fie că nu li se oferă ceea ce caută, cumpărătorii se pot considera tot dați pe ușă afară din faimosul magazin „Cocorul”, de la acest raion unde se uită că firma unității trebuie și păstrată.

La Ministerul Comerțului Interior, relatarea situației de mai sus stârnește nedumerire, supărare, comentarii despre „pădurea fără uscături...”. Se vor lua de urgență măsurile necesare — și le solicit în special pe cele privind aprovizionarea raioanelor și comportamentul față de cumpărători. Pentru a-mi trece gustul amar pricinuit de „uscături” sint invitată la noul și modernul magazin pentru copii și tineret din Bd. Victoria Socialismului. Eleganța, rafinamentul, bunul gust, solitudinea întregului personal în frunte cu proaspăta directoare Georgeta Ștefănescu, demonstrează că și în materie de comerț există adevărați artiști.

LIANA MOLNAR ■

Unde se găsesc!

La Timișoara, magazinul universal „Bega” vinde uniforme școlare la raionul de confecții pentru copii. Ana Păcurărescu, șefa de raion: „La ora actuală — 19 august n.n. — ne lipsește o singură mărime. Dar numai de două zile. O vom avea, și pe aceea, din nou, peste câteva zile. Numai în a doua parte a anului trecut, am dus lipsă de uniforme școlare. Până anul acesta, primeam doar de la Drobeta Turnu-Severin, Cluj-Napoca și Dorohoi. Acum primim și de la Reșița și de la Curtea de Argeș. În 1989 nu ne-au lipsit. Cumpărătorii au văzut că le găsesc oricând. Dacă, în alți ani, se vindeau, într-o aglomerație enormă, în pragul deschiderii anului școlar — fiindcă abia atunci primeam și noi destule — acum, avind suficiente uniforme în magazin, se cumpără de pe la începutul lui iunie pentru anul școlar viitor, nu se mai produce aglomerație, e mai bine și pentru noi, și pentru părinți, ca și pentru ceilalți cumpărători.”

Este limpede, că și fabricile și-au eșalonat mai bine producția, și că se poate să găsim în magazine uniforma școlară do-

rită, atunci cind are copilul nevoie de ea.

La Sibiu, marele magazin „Dumbrava” are raionul respectiv încărcat cu uniforme. Nu lipsește nici o mărime.

„Se vind — fără aglomerație — din iunie, ne asigură Maria Mureșan, șefa raionului. Din aprilie, sintem foarte bine aprovizionați. Atita doar că rochițele pentru fete de gimnaziu și de liceu au venit din material supraelastic și mulți părinți așteaptă să primim din stofă. Am mai primit ceva care nu place și se vind greu: pantaloni din material sintetic — Articolul „Merisani” — pentru elevi de clasele I—VIII. Șepci nu primim: se vind doar la ceaprazării. Le produce numai cooperația. La noi întrebă părinții de ele, dar n-avem”.

În ce privește croiala, linia și aspectul general, Maria Mureșan, ca și Georgeta Calciu, șefa întregului complex „Dumbrava”, spun, fără ezitare, că le plac, li se par frumoase și modelele pentru eleve, și acelea pentru băieți.

DORIN GHERGHINESCU ■

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Ghiozdanul

Inseparabil noțiunii de elev, indispensabil vieții de școlar, ghiozdanul are, e rațiunea lui să aibă, citeva însușiri elementare menite să-l facă apt destinației. Mai întâi, să fie funcțional, înțelegind prin asta să poată încăpea în el cărțile, caietele, penarul, compasul, rigla și echerul, lucrul manual, pachetul cu gustarea și călimara... fără ca ustensilele necesare școlarului să se amestece într-un talmeș-balmeș, de la o zi la alta. Fără să rezulte un geamantan, o ranită sau un sac de volaj.

El trebuie să rămână un ghiozdan. Ușor de purtat, ușor de manipulat. Mai ales pentru cei din ciclul primar fiind o condiție absolut obligatorie și medicală. Dus în spate, are și rolul de a preveni și chiar îndrepta viciile de postură, tendințe de scolioză ori deformări ale coloanei vertebrale, ale omoplaților, umerilor. Pe lângă toate acestea e necesar să fie, însă, frumos. Nu cred că există cineva să nu și dea seama de ce toate lucrurile și obiectele copilului trebuie să fie frumoase, să aibă o înaltă ținută estetică. Frumosul, desigur, implică ordine, gândire creatoare, inteligență, efort, care, la rândul lor, stimulează și dezvoltă ordinea, gândirea, voința și dorința de a fi creator, original, oferă informație și incită demersul cunoașterii...

Am intrat zilele acestea, cind ne pregătim de reîntinirea cu școala, într-o librărie — nr. 56 de pe Bd. 1 Mai 42—52 din Capitală — să cumpăr unei viitoare eleve de clasa I, un ghiozdan. Mina fetei vibra în palma mea de emoție, de nerăbdare, de curiozitate și-mi repeta că îl vrea „pe cel mai frumos”. La raionul specializat, nu pot să spun altfel, erau destule, dar am crezut că am nimerit într-o magazie de „solduri” ori de vechituri. O colecție — puteți s-o vedeți —, de cum nu ar trebui să fie un ghiozdan. Niște cutii (ca pentru depozitat scule), din carton îmbrăcat în pinză, mai

mari sau mai mici, greoaie, rigide, necompartimentate cum se cuvine. Ori niște așa-zise serviete boțite, sifonate, turtite, lăfite, fără formă, fără haz, în culori terne, exprimind negândire și lipsă de o elementară grijă față de destinația respectivelui obiect. Nici din partea celui care le-a proiectat, nici din partea celui care le-a avizat, nici din partea celui care le-a executat. Cu atât mai de neînțeles este faptul, cu cit, între producători, se află două dintre întreprinderile noastre de prestigiu în industria marochinăriei — „13 Decembrie” Sibiu și „Piele și marochinărie” Sebeș (Alba). Aceluiași „stil” s-au aliniat și cei mai noi, cooperativele meșteșugărești „Munca manuală” Brașov, „Munca manuală” Ploiești, „Unirea meșteșugarilor” Mizil — mărci trecute pe respectivele obiecte.

V-am întreba, pe dumnea-voastră, cadrele de conducere din aceste unități, copiii dumneavoastră se duc la școală cu asemenea ghiozdane? I-ați întrebat dacă le plac, le sint comode. Le sint utile? Atunci, vorba poetului, „de ce stricați lutul de oale?”, de ce stricați atitea materii prime — înlocuitorii din piele, pinzeturile, cartoanele, coloranții, vopselele? V-ați gândit la părinții care scot din buzunar între 106 lei (cel mai ieftin, dar și cel mai urit — mapa cu modelul nr. 1947, produs la Mizil) și 193 de lei (cutia cu un penibil Donald, prost desenat și oribil vopsit, pe capac, realizată la Sibiu), pe niște lucruri pe care copiii le resping?

Am plecat cu fetea plingind, n-a vrut în ruptul capului nici unul, și i-am promis că o să desenăm și o să confecționăm împreună unul (că în copilăria mea) dintr-un ștergar popular și am intrat alături, la magazinul de „Artizanat”.

În fine, ochii i s-au înseninat. Știa că va avea la 15 septembrie cel mai original ghiozdan.

CICI IORDACHE ADAM ■

Cine taie firul?

În ziua de 5 iulie a.c., Miluță Verdeș, om al muncii la Combinatul Siderurgic din Călărași s-a tăiat la o mină. Nu era cine știe ce, dar pentru că rana părea totuși adincă, s-a gândit să ia măsurile de rigoare. Nu și-a pierdut capul, nici n-a leșinat la vederea valului de singe. Și-a mai zis că n-are rost să deranjeze „Salvarea” pentru atita lucru. S-a strins cu șiretul de la adidas spre a diminua cantitatea singelui pierdut și a pornit-o spre Policlinica nr. 2 situată în apropierea căminului de nefamiliști. În loc de prim ajutor, însă, a primit un răspuns: „Nu este nimeni la o oră așa de nepotrivită”. (17,40 — n.n.) Miluță Verdeș n-a comentat în nici un fel și, scuzându-se pentru deranj, a plecat cu singele șiroind spre Spitalul județean. Aici, rana i-a fost dezinfectată, cusută și pansată, cum era normal. După ce i-au dat sfaturile de rigoare, medicul de gardă l-a atenționat că după 7 zile firul trebuie neapărat scos. Miluță Verdeș a primit pentru asta chiar o recomandare de la Dispensarul medical din incinta Combinatului Siderurgic. Cele 7 zile de la accident trecute, în 11 iulie pacientul s-a prezentat la Policlinica 2, spre care fusese îndrumat. Dar a fost iarăși refuzat. Și tot așa, încă 15 zile! O dată „domnul doctor” era plecat, altă dată „ocupat”, în următoarea zi trusa medicală nu era sterilizată, iar peste altele, ustensilele se găseau, pur și simplu, încuiate în nu se știe ce dulap.

„Trecuseră mai bine de două săptămîni, eu eram cu același fir legat la mină. Pe data de 21 iulie am îndrăznit să mă duc iar la chirurgia policlinicii, mai mult pentru faptul că mi se infectase mina. Am fost refuzat de aceeași tovarășă, pe care nu mi-am permis s-o întreb cum se numește și nici ecuson nu purta. A trebuit să ajung urgent la București”, ne scrie Miluță în încheiere.

Sintem convinși că aici medicii conștienți de minunata lor misiune — cum sint, de altfel marea majoritate a celor pe care-l avem — au tăiat firul cu pricina și au stopat maldia.

Dar firul celălalt, care leagă între ele lipsa de înțelegere, neglijența și sustragerea de la datoria lor firească, ale unor cadre medicale de la Policlinica nr. 2 Călărași, cine-l va tăia?

M. LIANA ■

Fără pardon!

La raionul de jucării din modernul magazin universal „Bega”, cel mai mare, din municipiul Timișoara, ajung după ce sint asigurat că Solomia Giurgiu, șefa complexului, este acasă — e ora 15, zi de miez de august — și după ce se oferă cineva să dea de urma sefei de etaj Cornelia Sucală. Până să vină aceasta, mă prezint și aflu de la vânzătoare, mai întâi, că Lidia Cotiră, șefa de raion, este în concediu, apoi că se găsesc, din belșug toate jocurile care se cer la școală și la grădiniță, dar lipsesc o multime de așa numite articole de sezon. Mi se însiruie spre exemplificare: cărucioare obișnuite, cărucioare sport, cărucioare pentru păpuși, biciclete, triciclete, mingi, garnituri de nisip, stropitori, unelte diferite pentru nisip, pe care le caută frecvent părinții, masinute cu pedale; pină și păpușile care se produc la Arad „Avem două bucați!”.

Dar apare Cornelia Sucală. Începe abrupt: „Trebuie să vă duceți la sediul I.C.S. Textile-Incaltăminte! Acolo sint evidente. Eu asa știu că se fac reportaje!”. Aruncă aceste cuvinte, încercind să nereusind să zimbească: un zimbet cam strîmb. Dar, fiind femeie, îi îi zic sârur’ mina și plec. Oricum, nu se poate discuta cu ea, acest lucru este în afara oricărui dubiu. Însă nu se găsește, oare, nimeni s-o invete să se comporte și s-o deprindă să se îngrijească mai bine de aprovizionarea acestui raion de care se cheamă că răspunde? Rafturile te dezamăgesc, sefa de etaj e gata să te alunge. Dacă asemenea situație le este indiferentă celor de la întreprindere, e cazul să afle că ea este și de nepermis. Dincolo de orice scuze!

G. DORIN ■

● Mesajul președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adresat celei de-a IX-a Conferințe la nivel înalt a țărilor nealiniate, deschisă luni, la Belgrad, a fost primit cu un deosebit interes, cu o înaltă apreciere de participanții la reuniune. În comunicarea făcută în cadrul ședinței plenare de luni s-a evidențiat că mesajul exprimă în mod pregnant principalele țeluri și obiective ale mișcării de nealinie. A trezit un deosebit ecou chemarea lansată de conducătorul României privind întărirea unității și solidarității țărilor nealiniate, a capacității de acțiune a mișcării.

Mesajul președintelui Nicolae Ceaușescu va fi difuzat ca document oficial al celei de-a IX-a Conferințe la

nivel înalt a țărilor nealiniate ● Ofensiva antidrog din Columbia continuă, autoritățile din această țară au confiscat anul acesta 23 000 kg de cocaină, 11 324 kg de pastă de coca și 425 324 kg de marijuana, a declarat la Bogota ministrul columbian al apărării, generalul Oscar Botero Retrepe. Totodată, au fost distruse plantații de coca și laboratoare clandestine pentru producerea de cocaină. Rezultatele ofensivei antidrog, inițiată la 18 august, după asasinarea de către narcotraficanti a senatorului Luis Carlos Galan s-au materializat de asemenea, în capturarea unei importante cantități de muniții și armament și confiscarea unui mare număr de mijloace de transport ● La Varșovia, Berlin și Bonn, au avut loc conferințe și alte acțiuni pentru

pace cu ocazia împlinirii a 50 de ani de la izbucnirea celui de-al doilea război mondial. Au fost examinate probleme actuale ale luptei pentru pace și dezarmare, participanții adresând tuturor popoarelor și parlamentelor apeluri de a continua eforturile în numele păcii, destinderii și întăririi securității în Europa și în întreaga lume ● Aflăm că la Leipzig, în R. D. Germană, și-a deschis porțile tradiționalul Tîrg de toamnă. Pavilionul României a fost vizitat de Willi Stoph, președintele Consiliului de Miniștri, de alți conducători de partid și de stat. Oaspeții au dat o înaltă apreciere produselor românești expuse ● Primul-ministru al Greciei, Tzannis Tzanneiakis, a declarat că incendiile de pădure înregistrate în ultimul timp în Grecia au atins dimen-

siunile unei adevărate catastrofe naționale. La o ședință specială, el a arătat că, în ultimii ani, incendiile au mistuit peste 50 000 hectare de păduri și terenuri agricole. Premierul a cerut întărirea ordinii și o supraveghere mai atentă a zonelor împădurite ale țării. ● Într-o scrisoare adresată președintelui S.U.A., John May, președintele Conferinței naționale a episcopilor catolici, își exprimă îngrijorarea în legătură cu programul de modernizare a armelor nucleare, care ar deschide o nouă etapă a cursei înarmărilor. El cere Administrației să renunțe la programul „războiului stelelor” și la experiențele nucleare, pronunțându-se pentru reducerea și, în cele din urmă, eliminarea tuturor armelor nucleare strategice ●

Comentariul săptămânii

Nealinierea, azi

Două treimi dintre statele lumii și-au trimis reprezentanții la Belgrad la o reuniune pe a cărei agendă s-au aflat probleme stricte ale actualității internaționale: Conferința la nivel înalt a țărilor nealiniate. Începând de luni, 172 de delegații, reprezentând cele 102 state membre, precum și țări, mișcări de eliberare națională și organizații internaționale cu statut de observator sau de invitat, au trecut în revistă situația internațională actuală și au abordat probleme privind rolul mișcării țărilor nealiniate în domeniul realizării dezarmării, consolidării păcii și securității, în transformarea destinderii într-un proces durabil și global. De asemenea, au fost examinate aspecte ale situației economice ale lumii în vederea promovării progresului țărilor în curs de dezvoltare, a creșterii și stabilizării economiei mondiale, ale extinderii cooperării economice, sociale și culturale între țările în curs de dezvoltare.

România, care participă la mișcarea de nealinie cu statut de invitat permanent, a fost reprezentată de o delegație condusă de Ioan Totu, ministrul afacerilor externe.

Participanții la această importantă reuniune au primit cu un deosebit interes și au dat o înaltă apreciere Mesajului președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, adresat celei de-a IX-a Conferințe la nivel înalt a țărilor nealiniate. Mesajul, așa cum s-a subliniat și în comunicarea făcută în cadrul ședinței plenare de luni, exprimă în mod pregnant principalele țeluri și obiective ale mișcării de nealinie. Un amplu ecou a trezit chemarea lansată de președintele României la întărirea unității și solidarității țărilor nealiniate, a capacității de acțiune a mișcării.

După cum se relevă în Mesaj, conferința nealiniaților are loc într-o perioadă când, deși s-a ajuns la un anumit echilibru de forțe pe plan mondial, ceea ce a favorizat realizarea unor pași importanți pe calea destinderii și soluționării prin tratative a unor probleme internaționale, situația mondială continuă să se mențină, totuși, deosebit de complexă, contradictorie și gravă. În primul rând, datorită faptului că, nesocotind realitățile lumii de azi, cercurile imperialiste și neocolonialiste promovează tot mai activ o politică de amestec în treburile interne și de destabilizare a situației din unele state își intensifică acțiunile împotriva independenței și dezvoltării libere a popoarelor. „Totodată — evidențiază președintele României — criza economică mondială se manifestă cu tot mai multă putere, afectând profund toate popoarele și, în special, statele în curs de dezvoltare, adâncind în continuare decalajele economice și sociale dintre țările sărace și cele bogate. Se accentuează tot mai mult contradicția dintre țările în curs de dezvoltare și țările dezvoltate, care tinde să devină principala contradicție a lumii contemporane”.

Subliniind că astăzi mai mult ca oricând se impune necesitatea unirii eforturilor tuturor țărilor și popoarelor — și în acest cadru și cele ale țărilor de nealinie — tovarășul Nicolae Ceaușescu evidențiază calea pe care trebuie să se meargă pentru ieșirea din această situație, direcția strategică în care trebuie să se acționeze: afirmarea unei noi gândiri, a unui nou mod de abordare și soluționare a problemelor ce confruntă epoca noastră, în deosebi a războiului și păcii, ale asigurării progresului economic-social al tuturor națiunilor. Aceste idei clarvăzătoare și realiste au venit să se găsească ecou și în documentele conferinței, care fac ca reuniunea de la Belgrad să se înscrie ca un moment important în întărirea unității țărilor nealiniate, ca o contribuție de seamă la mișcarea de nealinie la promovarea păcii și colaborării între popoare.

ION VIRGIL ■

Ecologie și cultură

Există tot mai numeroase dovezi că modul brutal în care procedează în prezent omul cu natura, pe diferite meridiane și paralele ale planetei, are o tradiție îndelungată în istoria umanității. Istoricul amintesc în acest sens cel mai adesea cazul fenicienilor. Se ajunge până acolo încât se afirmă că acești stăpâni ai Mării Mediterane în perioada de dinainte de era noastră și-ar fi pierdut puterea deoarece nu au mai reușit să mai găsească suficient lemn pe țărmuri pentru construcția corăbiilor lor. Firește, această teorie este destul de controversată. Ceea ce se știe cu precizie însă este faptul că defrișarea întregii regiuni de coastă a Orientului Apropiat a început încă înaintea erei noastre și a influențat istoria acestei regiuni.

Decăderea înfloritoarelor culturi ale Greciei antice și ale Asiei mici ca urmare a unor schimbări ecologice a fost discutată adesea. Și, iată, nu demult, cercetătorul T.H. Van Andel a dat publicității un studiu mai aprofundat pe această temă care încearcă să stabilească relațiile dintre ecologie și cultură în perioada dintre 2000 î.e.n. și Evul Mediu în Peloponez. El stabilește patru cicluri de poluare legate de factori ai mediului înconjurător, cum ar fi eroziunea solului, defrișarea, neglijarea terasărilor și sărăcirea solului prin utilizarea lui nerațională.

O altă teorie, citată de ziarul vest-german „Süddeutsche Zeitung”, explică prăbușirea culturii polineziene de pe Insula Paștelui printr-o legătură directă dintre defrișarea terenurilor și modificarea vechii societăți de aici. După faimoasa călătorie cu pluta a norvegianului Thor Heyerdahl din America de Sud până în Insula Paștelui, s-a încercat să se găsească tot felul de explicații „secretelor” acestei insule din Pacific. Încet-încet s-a reconstituit povestea populației insulei. Cam prin anul 400 e.n., aici au sosit primii polinezieni, care au găsit insula împădurită. Acest lucru a fost stabilit cu precizie prin analiza polenului. Până în secolul al XVI-lea, locuitorii au ridicat aici 245 de platforme de piatră și au realizat peste 800 de statui gigantice din piatră. Această „manie” a statuilor — ale cărei cauze nu au fost încă elucidate — a determinat o defrișare aproape completă a insulei, cu consecințele cunoscute: eroziunea solu-

lui, recolte tot mai mici etc. Se consideră drept sigur că fără utilizarea unor mari cantități de lemn aceste statui ar fi fost imposibil de realizat. Și, iată, cum acest „delict” ecologic de acum câteva secole a determinat viitorul insulei. Lipsa de lemn a făcut să nu mai fie posibilă construcția bărcilor, iar aceasta a lipsit populația, în cele din urmă, de cea mai importantă sursă de proteine — peștele. Au apărut fenomene ca sclavia și canibalismul. Cînd, în secolul al XVIII-lea primul european pășea pe această insulă, în fața lui se întindea un tablou dezaolant: totul era în paragină, statuile se dărîmaseră, în întreaga insulă nu mai exista nici un arbore.

Un alt exemplu de catastrofă ecologică în perioada preindustrială este considerată cultura precolumbiană din sud-vestul actualelor State Unite ale Americii. Și aici, distrugerea pădurilor i-a obligat pe locuitorii lor de pînă atunci să-și părăsească așezările. În urmă cu un mileniu, așa-numitele „pueblos”, locuințe foarte mari, cu mai multe etaje, ale băștinășilor constituiau centrele civilizației de pe aceste meleaguri. Resturile de plante găsite pe locul unde se ridicau acestea au permis reconstituirea istoriei vegetației din zona acestor așezări. Utilizarea metodei carbonului radioactiv a permis identificarea perioadei fiecărei culturi care s-a succedat aici. Prima fază constructivă a culturii Anasazi, de exemplu, a fost datată în secolul zece, cînd a început tăierea masivă a pinilor. La început aduși de pe o rază de 40 de kilometri în jurul așezării. Nu a trecut prea mult timp, și lemnul a început să fie adus de pe o rază de 75 kilometri și, în cele din urmă de la peste 200 kilometri depărtare. Această situație a dus la dispariția culturii respective. Scenarii similare au fost reconstituite și în Noua Zeelandă, Hawaii, insulele Marquesas etc. O situație care trebuie să dea de gînd și să constituie un semnal de alarmă pentru generațiile actuale, în rîndul cărora problemele ecologice întîlnesc o audiență mai mare ca niciodată în istorie.

ROMEO NADAȘAN ■

Unii așteaptă Apocalipsa

Dacă gradul de poluare a aerului crește constant, secula și inundațiile își fac de cap în continuare, pădurile dispar și deșertul avansează, dacă distrugerea stratului de ozon continuă, va putea oare omenirea să acționeze de asemenea manieră încît să găsească la timp remedii necesari? Un catastrofism fatalist bîntuie mințile celor care și-au pierdut încrederea în știință și vîd în progres dușmanul primordial. Filosoful mistic italian Sergio Quinzio consideră că numai un dumnezeu ne poate salva, numai un „drac” sfînt poate descurca inextricabila rețea de noduri pe care omul a compus-o în cursul existenței sale milenare.

Raționalistul Norberto Bobbio arată că nimeni, în afara oamenilor, nu poate salva lumea și umanitatea de la pieire, exprimîndu-și încrederea neînmurîrită în progres, cel care ne-a adus pînă aici și trebuie să ne scoată la liman. Cu o condiție: schimbarea concepției care gu-

vernează azi relațiile dintre țările mereu mai bogate și cele mereu mai sărace, concepție care, în faza actuală, duce la falimentul revoluției tehnice. Catastrofismul este boala ambientalistilor, preciza fizicianul italian Carlo Bernardini, care crede că viziunea actuală a unor oameni de știință asupra viitorului este mult mai dramatică decît este necesar. După el, strigătul de alarmă lansat în urmă cu 10 ani de organizația americană World Watch Institute pentru a sensibiliza guvernele și a le determina să acționeze în întîmpinarea unor viitoare catastrofe ecologice n-a făcut decît să sperie și să crezeze un fatalism impropriu secolului nostru civilizat.

Extinzînd viziunea apocalipsului asupra relațiilor economice și politice Massimo Cacciari susține că, chiar dacă se va găsi noi căi pentru a face față contradicțiilor existente, asta nu va duce la salvarea omenirii ci va fi doar un paliativ pentru supraviețuirea raporturilor existente. Dar, spune el, perpetuarea acestui sistem, a acestui stil de viață înseamnă, nici mai mult, nici mai puțin decît instituționalizarea infernului! Singura salvare a omenirii o constituie, conform acestei optici, tocmai apocalipsul!

Mult mai mulți sînt însă oamenii raționali, cei care nu și-au pierdut încrederea în progres și care, așa cum spunea Norberto Bobbio, în loc să-și pună destinele în mina unui dumnezeu necunoscut au curajul să încredințeze lumea oamenilor, științei și progresului fără condiții. Giorgio Di Majo, docent în chimie la Universitatea din Roma afirmă că știința are în ea capacitatea de a scoate omenirea din zona periculoasă cu condiția eradicării rețelor pe care el le consideră a fi: militarismul, dorința neînfîrnată de profit, încrederea oarbă a oamenilor de știință în ei înșiși. La o astfel de ecologie morală apelează și Giovanni Berlinguer care spune: dezastrului sfîrșitului de secol îi putem face față nu chemîndu-l în ajutor pe dumnezeu, ci instituiind o tutelă democratică asupra resurselor, a mediului ambiant care nu pot fi monopolizate de o elită politică și tehnocratică.

IOAN ROȘCA ■

Lumea se amuză

După Cronaca (Italia)

După N.B.I. (R.D.G.)

În anul 1960, cînd Austria a construit autostrada Brenner care să asigure legătura între R.F.G. și Italia, nimeni nu-și închipuia ce va însemna poluarea sonoră și a mediului pentru zona respectivă. Într-o singură zi se înregistrează un trafic de 6 000 camioane grele, adevărate autotrenuri, pe această rută comercială principală a comunității europene. Cei mai afectați sînt locuitorii din apropierea autostrăzii. „Deseori te trezești noaptea și te sperii, dar constăți oă a mai trecut un convoi din acești gălăgioși mastodonți” — spune una dintre locuitoare. Și nu este vorba numai de zgomotului, amplificat de Alpi, ci și de gazele de eșapament care plutesc mult timp în aceste văi afectînd echilibrul ecologic. Gerhard Stürzlinger, un activist în domeniul ecologic, arată: „Cu zgomotul te-ai mai obișnui,

Șoapte pe autostradă

dar ce te faci cînd vezi copac după copac doborît de gaze și noxe”. Mono-oxidul de carbon atacă verdețea de pe pajști, distrugînd obstacolul natural, barajul ce împiedica scurgerile de noroi și pietre pe versanți. Efectele vor fi dezastruoase dacă nu se iau măsuri energice. Ministrul transporturilor, Rudolf Streicher, a hotărît interzicerea circulației, pe timpul nopții, pentru mastodonți, mai puțin pentru cei prevăzuți cu sisteme de reducere a zgomotului

și poluării (lucru rar în Europa, la „caracatițele” cu 18 roți!). Această restricție nu este pe placul țărilor membre ale Pieții comune și, pe lîngă criticile făcute, pare a fi un motiv de discuție în negocierile pe care Austria le poartă pentru a intra în comunitatea europeană. Oricum, această măsură adăugată la restricția de viteză (35 mile/oră noaptea) și acoperirea căii de rulare cu un „covor” silențios va contribui la reducerea poluării sonore, ceea ce, speră locuitorii din zona învecinată autostrăzii, va face să se audă glasurile acelor care avertizează asupra pericolului rușii echilibrului ecologic datorită noxelor. Altfel, în curînd, turștii nu vor mai admira frumusețile Alpilor, din cauza „ceții” create de eșapamente.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Istoria unei comori furate

De această dată vinătorii de „comori” pornesc de acolo de unde în antichitate se spunea că duc toate drumurile: Roma. La cincizeci de kilometri de capitala mediteraneană, antica Via Flaminia, construită de romani, perfect practicabilă și în zilele noastre se încrucișează cu o șosea obișnuită. Indicatorul stradal avertizează: Sant'Oreste. O localitate cam prea banală pentru scenariul unui mister internațional. Pe strada principală a orașului afișe mari anunță solduri de vară și chermeze populare; iar la capătul străzii ar fi ascunse, douăzeci de tone de aur. O valoare egală cu patru miliarde de lire italiene, ascunse într-un teritoriu care aparține forțelor armate italiene, îngronate într-o grotă din Monte Soratte: „aurul lui Kesselring”. Prin apropiere se tot zvonea de ani de zile, deși nimeni nu părea serios convins. Și apoi, lăzile cu bani — dacă existau într-adevăr — se aflau ascunse într-un teritoriu care aparținea acum forțelor armate italiene. Ar fi fost imposibil ca cineva să capete permisiunea să facă săpături. Așa că, încet-încet, „comoara” părea să intre în uitare. Cînd, pe neașteptate, cercetările au reintrat în actualitate, chiar cu aprobarea Ministerului Apărării din Italia. Monte Soratte, un bulgăre uriaș de calcar, care se înalță răzleț într-un peisaj vulcanic, pare a fi un punct strategic. Punct în care, spre sfîrșitul ultimului război mondial feldmareșalul Kesselring hotărîse să-și stabilească un fel de cartier general. Muntele, în care existau deja o serie de galerii săpate de italieni, a fost deci

fortificat ulterior de naziști. S-a creat o adevărată rețea de buncăre. La picioarele cărora, într-o noapte din aprilie 1944 sosea o coloană de camioane ale S.S. Mai erau doar câteva săptămîni pînă la bătălia de la Cassino și în aer plutea parcă ideea unei demobilizări generale. În camioanele cu pricina se aflau 79 de lăzi de lemn. Ce era înăuntru nu se știe cu certitudine. Dar cu siguranță ceva greu. Și apt să atragă moartea celor din jur.

Fapt este că imediat după terminarea operațiunii, echipa de 18 soldați care descărcase și transportase misterioasa încărcătură într-o galerie secundară fu mitraliată de un alt grup de soldați. Accesul la galeria subterană fu aruncat în aer. Și războiul continua. Nimeni, pînă la terminarea conflictului nu a bănuț că muntele Soratte ascunde un secret. Cînd, pe neașteptate la Hamburg apare Willy Vogt, un supraviețuitor incomod. Vogt era unul dintre soldații care descărcaseră lăzile. Rănit, reușise totuși să se tîrască afară din galerie și să se îndepărteze. Îngrijit de un țărăn italian, reușise chiar să se însănătoșească. Se întorsese în Germania și de la Hamburg declara că intenționa să se înapoieze în Italia, la locul enigmei. Dar în ajunul plecării, un asasin — rămas anonim — îl stropește cu benzină și îi dă foc.

Între timp în jurul localității Sant'Oreste în Italia, începe un du-te vino de turiști germani. Și se întîmplă tot felul de evenimente ciudate. Cîneva, de exemplu, într-o noaptea într-o bisericuță de țară, sapă sub pardoseală și dezgroapă

ceva. Pe jos, lingă altar, rămîne o pinză de cort militară, mucegăită. Toată lumea bănuiește cite ceva, toată lumea își dă cu părerea. Unii zic că în muntele Soratte sînt ascunse douăzeci și trei tone de aur, o parte din cele o sută șaptesprezece tone sechestrate de naziști la Roma. Un alt capăt al aceluiași fir se pierde în localitatea Dongo unde Mussolini fusese arestat, fără o parte din valorile pe care avea intenția să le ducă cu sine în Elveția sau în Alto Adige, unde de altfel, naziștii ar fi ascuns și o parte din rezervele de aur de la Banca d'Italia. Clasicul mister, deci, al comorilor furate în timpul celui de-al Treilea Reich.

Apare în scenă și un personaj inedit: Giuseppe Fortezza, baron (precizează el însuși), specializat în căutarea de comori ascunse. Un om care de aproape treizeci de ani urmărește mirajul „aurului lui Kesselring”. El este cel care obține permisiunea armatei și împreună cu cîțiva militari din corpul de geniu efectuează primele sondaje în galeriile de la Soratte. Rezultate? Nimeni nu spune nimic. „Nu pot să vă spun nimic. Înțelegeți-mă, sînt oprit de... E secret militar, secret de stat”, declară Fortezza jurnaliștilor.

Comoara ar trebui să fie îngropată pe versantul de sud al muntelui, în perimetrul vechilor fortificații germane, acum invadate de arbuști și buruieni. Ruinele construcțiilor sînt ascunse sub fieuși sălbatici. Bariera strîmbă, ghereta putrezită de ploii, sirma ghimpată ruginită sînt ultimele mărturii ale unor vremuri apuse. Doar placarda,

ștearsă dar lizibilă, a rămas valabilă peste decenii: „Zonă militară. Accesul interzis”. La capătul drumului se zăresc intrările buncărelor. Un oraș subteran cu vreo zece intrări principale. Galeria principală, „diretissima”, străbate muntele Soratte de la un capăt la celălalt. Se zice că cercetările s-ar concentra în jurul incăperii centrale de dimensiunile unei săli de teatru.

Fortezza pare optimist, nu se poate abține să nu declare: „Cred că în curînd, poate chiar foarte curînd, se va comunica o știre oficială. Veți vedea. Eu am așteptat atîta fără să-mi pierd răbdarea.”

Într-adevăr Fortezza a așteptat cu răbdare încă de la începutul anilor '60. Pe atunci el străbatea cărările muntelui Soratte în căutarea mirajului altei comori, cu două mii de ani mai veche, aceea a lui Hannibal. Era vorba de poddoabele templului zeiței Feronia, prădate de cartaginezi și — după cum afirmă o legendă — ascunse prin părțile acelea.

Și iată că mai apare și un țărăn, un alt supraviețuitor al masacrului nocturn din aprilie 1944. El îi povestește lui Fortezza — cel puțin așa susține baronul — două episoade. Primul: că a fost recrutat de către naziști împreună cu alți cinci italieni (împușcați apoi) ca să sape o galerie în formă de pilnie la cartierul general al lui Kesselring. Al doilea: că a asistat la o stranie mișcare nocturnă care consta în deplasarea unor lăzi tocmăi la intrarea acelei galerii.

La repetatele solicitări ale lui Fortezza, începînd din 1963, de a i se permite să efectueze săpături, Statul major răspunde de fiecare dată: „Exigențe cu caracter militar nu permit să se acorde permisiunea”.

Cu atît mai mult cu cît, la un moment dat, în vechile galerii încep să execute săpături chiar armata italiană. Oficial se declară că este vorba de lucrări de restructurare intrucît complexul prezintă

pericole de prăbușire. Oficios se pomenesc și despre un refugiu antiatomic. Lucrările, oricum, sînt un prilej optim pentru a arunca o privire prin galeriile cîin munte. Dar oricum, comoara nu iese la iveală. Și lucrările se opresc așa cum începuseră, fără multă tevdatură.

Se părea că peste misterul de la Soratte s-a lăsat liniștea. Dar ea nu durează mult.

În anii '70 intervin noi evenimente. Unul la Trento, unde între documentele confiscate la domiciliul unui inculpat dintr-un proces privind traficul de arme și droguri se descoperă o însemnare despre o operațiune clandestină în scopul recuperării „aurului lui Kesselring”.

Altul se petrece în spitalul Cello din Roma în care este deținut Herbert Kappler, răpunzător de masacrul de la Fosse Ardeatine dar și regizor al sechestrului rezervelor de aur ale statului italian. Fostul colonel SS e unul care știe multe, dar a tăcut — cu consecvență. Pînă în aprilie 1977, cînd prin intermediul soției pare să dea semne de nerăbdare. Începe să evoce frînturi din acele întîmplări. Dar mai puțin de patru luni mai tirziu, la 15 august, este ajutat să evadeze. În spatele evadării lui Kappler, susțin unii, ar fi tocmăi o istorie cu lingouri de aur.

Acum, la început de toamnă 1989, locuitorii din zona muntelui Soratte sîntu de vînzoleala vizitatorilor nepoftiți și conștienți că pe ei găsirea mult rîvnitei comori nu i-ar îmbogăți cu nimic, comentează cu înțelepciunea celui care întotdeauna și-a cîștigat traiul cu sudoarea frunții: „Și dac-or găsi comoara, în buzunarul nostru nu va intra nimic. Dar acum ar fi momentul să vorbim și despre altceva. Să-și caute bine aurul. Și apoi să ne dea înapoi partea asta de munte, pe care ne-au luat-o de cînd cu războiul”.

ȘTEFAN UDRESCU

BREVIAR

Din cîmîmele naturii

O bună parte din entomologi sînt de părere că multe vietuitoare gîndesc, desigur mult mai puțin profund decît gîndirea umană. Micul gîndac din specia „Oncideres” are în comportamentul lui trei operații consecutive, strîns legate între ele. Cînd găsește un arbore de mîmoză el se catără pînă la extremitatea unei ramuri, unde face o incizie longitudinală, în care depune 5—6 ouă. După aceea se reîntoarce la locul de începere a ramurii și timp de 8—10 ore execută o creștătură circulară, astfel că la o suflare mai puternică a vîntului cren-guța să se rupă și să cadă. Lemnul mort va constitui hrană pentru larve. Cele cîteva fire de neuroni îi permit, într-o formă modestă să „gîndească”. Și arborele are un folos. Mimoza trăiește cam 25 de ani. Dacă ramurile sînt tăiate anual, viața poate chiar să i se tripleze.

Zoologul italian Giovanni Grassi a inventat un termen nou în zoologie: „a incita la muncă”. Dacă într-un loc închis se află 3—4 termite, acestea umblă fără un scop anumit. Dacă numărul lor crește ele încep să construiască, realizînd coloane ce ating o anumită înălțime, legate între ele prin arcade, totul formînd fundația termiterului. Cîteva termite nu știu ce să facă, dar în colectiv, deși carbe, ele, devin arhitecți neîntrecuți. Doctorul Lewis Thomas, de la Institutul „Sloan Kettering” din New York, studiînd comportamentul animalelor a ajuns la părerea că există, la acestea o gîndire. Desigur că numai ființa umană este unică,

posezoare de conștiință, capabilă să gîndească și să facă presupuneri pe baza experienței anterioare. Animalele, cu excepția cîmpanzelor, balenelor și del-finilor, nu pot face acest lucru cu mintea lor, ele trăind de la un moment la altul cu creiere ce sînt programate automat de natură sau prin condiționare

Cîrlige cu geometrie variabilă

Nu toți peștii înoată la aceeași adîncime. Unii se deplasează mai la suprafață, alții „între două ape”. Pentru a fi prinși pescarul amator trebuie să folosească mai multe feluri de cîrlige, de mîrimi variate, deci cu suprafețe portante diferite, pe care să le utilizeze succesiv pentru a putea fi scufundate mai mult sau mai puțin în apă. Această schimbare permanentă de cîrlige este incomodă. Pentru a o evita întreprinderea franceză „Mepps” a

creat un cîrlig a cărui suprafață portantă poate fi modificată după dorință, cu ajutorul a două aripioare articulate, ca în imagine. Acest dispozitiv simplu permite ca împreună cu viteza curentului apei să se obțină diferite adîncimi pentru cîrlig. În prezent el este realizat în culori și greutăți diferite pentru a putea fi folosit de la undițele ușoare la cele semigrele.

A. DIANU

VREMEA

cum a fost
cum va fi

Vom dedica primele rînduri din rubrică unor aspecte pe care le-a prezentat vremea în luna de curînd încheiată. Regimul termic mediu a înregistrat valori mai ridicate cu 1—3° față de cele obișnuite exceptînd vestul țării unde s-au înregistrat valori termice normale. Cantitățile de ploaie căzute au fost în general excedentare exceptînd zonele de șes din sud în care s-au înregistrat deficite. Dacă o prognoză pe termen lung ar fi fost enunțată cu textul diagnozei de mai sus s-ar fi considerat o reușită, o performanță meritorie. Informativitatea unei asemenea prognoze este însă mult sub nivelul exigențelor beneficiarilor de prognoze ce doresc să cunoască schimbările vremii din fiecare zi. Fără a mai preciza în prognoze variațiile de acest regim mediu și momentele lor de producere utilizarea prevederilor de timp este anevoioasă. Dacă în ceea ce privește precizarea variabilității, prognozele pe termen lung ar mai avea încă ceva de spus, asupra momentului producerii anomaliilor extreme în etapa actuală se pot pronunța doar prognozele pe durată scurtă și medie (cîteva zile). În continuare vom preciza unele situații extreme pe care le-a înregistrat vremea. S-au atins recorduri de frig în raport cu șirul observațiilor multianuale pe circa un secol în zilele de 1, 2, 5, 24, 30 și 31 august, iar recorduri de căldură s-au semnalat doar pentru nopțile de 20 și 21 august. În timp ce în mare parte din țară ploile căzute la începutul și sfîrșitul lunii au cumulat excedente importante, la Tulcea nu a plouat timp de 40 de zile între 21 iulie și 29 august, iar la Mangalia ziua de 3 septembrie a fost cea de-a 46 zi consecutivă fără ploaie. Și în Capitală ve-

getația s-a resimțit din cauza secetei. La București-Filaret în întreaga lună au căzut doar 8 l/mp, în intervalul de 18 zile consecutive lipsite de ploii, 11—29 august, înregistrîndu-se frecvent arșițe caniculare. Perioada a-aceasta de secetă ce a afectat parțial zone din sudul țării m-a stimulat să consult memorul publicat de dr. Constantin A. Dissescu în Analele Academiei „Un fenomen meteorologic neobișnuit — seceta anului 1946”. Pentru dumneavoastră stimați cititori am spicuit cîteva date mai deosebite. Pînă la data apariției memoriului seceta din 1946 a fost depășită în intensitate doar în 4 ani și anume 1891, 1896, 1903 și 1905. În anul 1946 s-a atins și cea mai ridicată temperatură de la noi din țară de la începutul observațiilor meteorologice din 1851 și pînă la momentul respectiv. Maxima absolută de 43,5°C a avut o realizare dublă în localitatea Strehaia în zilele de 20 august și 8 septembrie. Pînă în 1946 cea mai ridicată temperatură de 42,9°C fusese înregistra-

ta la Alexandria la 5 iulie 1916. Cu o ultimă informație privind perioada cea mai lungă lipsită de precipitații ce s-a înregistrat la Slobozia unde nu a plouat 122 de zile de la 1 septembrie la 31 decembrie 1913 încheiem capitolul retrospectiv și trecem la prognoza săptămîinii ce urmează.

În intervalul 7—13 septembrie vremea se va menține răcoroasă în primele zile cînd cerul va mai prezenta înnoirări accentuate și vor cădea ploii ce se vor restringe treptat spre regiunile estice și sud-estice ale țării.

În aceste zile temperaturile minime noaptea vor fi cuprinse între 6° și 16°, iar maximele ziua se vor situa între 15° și 25°. Izolat mai ridicate în vestul țării. Începînd de luni vremea va fi predominant frumoasă chiar și pe litoral. Temperatura va crește treptat pînă la valori de 20°—30°C.

În zona de munte vremea se va ameliora doar spre sfîrșitul intervalului, în primele zile nebulozitatea și ceața persistînd în cea mai mare parte a zilei.

DATE CLIMATICE PENTRU INTERVALUL 8-13 septembrie

Zona geografică	VALORI MEDII MULTIANUALE		VALORI DEOSEBITE ALE TEMperaturii ÎNREGISTRATE ÎN ULTIMA SUTĂ DE ANI			
	Temperatura aerului (°C)		Cantitatea de precipitații (l/m²)		Maxime diurne	
	Maxime diurne	Minime nocturne	Maxime diurne	Minime nocturne	Valoarea	Localitatea și anul
Cîmpie	22÷27	10÷14	4÷11	43.5	Strehaia 1946	0.8
Deal și podiș	19÷24	7÷12	9÷12	38.0	Iasi 1946	0.4
Depresiuni	19÷21	5÷10	10÷14	30.9	Miercurea Ciuc 1970	-2.8
V. Omu	6÷7	0÷1	16÷17	18.8	1946	-13.4
Litoral	22÷23	14÷15	4÷7	31.2	Constanța 1987	6.4
					Constanța 1953	

Mereu, Paula!

„Marele premiu I.A.A.F.-Mobil” este competiția de sinteză a atletismului mondial, care oferă, prin succesiunea concursurilor, a acumulării punctelor și a comparării valorice dintre rezultatele în diferite probe, imaginea unitară a ierarhiei în acest sport, pe un an competițional.

Pentru a doua oară consecutiv, în fruntea acestei ierarhii s-a plasat atleta româncă Paula Ivan, care, prin rezultatele obținute pe parcursul circuitului, a acumulat 67 p — față de 63 p care au obținut următoarele clasate: Cistiakova (lungime), Sandra Famer-Philips (400 mg), Marlene Ottey (100 m) și Ana Quirot (800 m). Dacă anul trecut, Paula Ivan câștiga, de asemenea „Marele premiu”, propulsată de rezultatele sale la 1500 m, anul acesta proba care „i-a dat culoar”, a fost mila — distanță pe care a parcurs-o la Nisa, în august, cu un nou record mondial (4:15,61) și în care a triumfat iarăși în gala finală de la Monte Carlo, în urma unei curse în care, a vizat (și a obținut) doar „rezultatul”: menținerea poziției fruntee.

Fiind vorba de locul I într-un clasament, al clasamentelor, se înțelege că victoria Paulei Ivan în „Marele premiu” eclipsează, într-un fel, toate celelalte succese parțiale. Dar e important să amintim că aceeași valoroasă atletă a obținut în aceeași săptămână încă trei victorii, în cursele de 1500 și 3000 m la Universiada de la Duisburg și la 1500 m. în concursul de la Rieti. Sint, acestea, doar argumente de ultimă oră pentru toate telexurile sportive ale agențiilor de presă care se întrec în această perioadă să elogieze valoarea sportivei române.

Ceea ce facem și noi, adresând aceleași calde felicitări bravei sportive din comuna Hotarele-Giurgiu și reputatului său antrenor, profesorul Ion Puică.

Cine răspunde lui Hamlet?

Neputînd-o comenta altfel decît de la distanță, expediția recentă a tricolorilor oferă două subiecte: rezultatele înregistrate și formulele de echipă utilizate; rezultatele au intrat deja în arhivă — și nu putem fi nici exaltați de 0-0 cu Portugalia, și nici foarte supărați pentru 0-2 cu Cehoslovacia. În discuție rămîine formula de echipă pe care Jenei și Drăgușin au croit-o în timpul stagiului din Belgia: un libero, doi fundași de marcaj, trei mijlocași (care, „pe tablă”, pot fi și șase, prin urcarea lui Dan Petrescu și Rotariu și coborîrea lui Hagi) și doar un atacant de meserie, Lăcătuș. În favoarea unei asemenea formule pledează intuiția (că danezii vor ataca furibund la Copenhaga), speranța (că vom închide jocul pentru un rezultat egal) și precedentul din Suedia, 1983, cînd sprintul și golul lui Cămătaru (lansat de libero-ul Ștefănescu) ne-au dus la Euro '84. În defavoarea formulei pledează în primul rînd realitatea din linia de atac, mult prea „subțire” pentru a încurca din plecare ofensiva gazdelor, Hagi, cum se știe, excelează în acțiuni individuale, iar predilecția lui spre zona de mijloc a terenului nu va face altceva decît să creeze danezilor un om în plus pentru atac, probabil chiar fundașului lui de marcaj. Iar Lăcătuș (în absența unui „servant” tip Fane Petcu), se desparte tot mai mult de tușa terenului — unde era inclisiv și greu de stăpînit — pentru a intra și el „în combinații”, la mijlocul terenului. Fără consolidarea tactică (fizică nu prea vedem cum) a liniei de atac, greu îl vor duce apărătorii. Vor rezista ei presiunii danezilor? Aceasta-i întrebarea...

Examen sever în Cupa U.E.F.A.

Victoria are șansa ei

Cu o săptămîină înaintea primei întîlniri cu F.C. Valencia, Victoria n-are o situație de învidiat. În campionat, cu un singur punct după primele etape, bucureștenii ocupă un loc cu mult sub potențialul și, firește, pretențiile lor. Dar, pentru că amintim de potențial, se cuvine să arătăm că problemele pe care le-au avut de rezolvat conducerea clubului și cea tehnică, precum și medicul echipei nu sînt cituși de puțin de neglijat, fiind seama că dintr-un lot de 22 de jucători, 7 dintre ei, în majoritate titulari, au fost și sînt accidentați sau n-au drept de joc. E foarte adevărat însă că în ciuda numeroaselor indisponibilități, dintre care cea mai acut a fost resimțită aceea a lui Costel Solomon, jucător puternic, cu autoritate, care reușește să organizeze cu maturitate apărarea și să ordoneze acțiunile echipei în atac, locul în clasament și, implicit, moralul bucureștenilor erau altele dacă nu s-ar fi risipit cu prea multă ușurință ocazii mari cit roata carului, dacă printr-un plus de concentrare a lui Tîră, Mirea, Ursea, Cigan și alții s-ar fi valorificat foarte multe atacuri care, la București și la Brașov, se puteau lesne finaliza cu goluri. După o socoteală simplă, dacă numai un sfert din ocaziile înregistrate în primele două meciuri ar fi fost fructificate, Victoria s-ar fi aflat pe unul din primele locuri ale ierarhiei diviziei, în acest moment. Vedeți, așadar, că de simplu se ratează aspirația spre sublim. Nu insistăm întîmplător asupra acestui aspect. Așa cum ne mărturisea și antrenorul Florin Halagian după întîlnirea cu Farul, la valoarea unei echipe de talia Victoriei nu este firesc să se simtă lipsa unor titulari în așa fel încît să nu-ți realizezi obiectivul. Și chiar așa se prezintă lucrurile. Să reținem că Victoria a ratat ceea ce și-a creat. Or, acest lucru ni se pare foarte important. El este elocvent în ceea ce privește pregătirea din vară, el confirmă valoarea unor jucători. Este un bun cîștigat, este dovada competitivității. Din nefericire, rătăcirile au împiedicat concretizarea acestei valori. Chestiunea ține, credem, de pregătirea psihică și morală a jucătorilor. De dorința puternică de a realiza performanțe înalte.

Întîlnirea cu spaniolii din primul tur al Cupei U.E.F.A., nu este nici pe departe ușoară. Dimpotrivă. Dar un rezultat bun la Valencia ține de performanța înaltă. Calcule se pot face, însă, se știe, ele nu valorează prea mult în fotbal, mai ales la întîlniri cu o asemenea miză. Cine dădea vreo șansă Sportului studențesc în dubla întîlnire cu Brøndby, cînd spre deosebire de Victoria, studenții nu numai că nu se aflau prea aproape de podiumul campionatului, dar nici nu prea mai conta, în ochii multora, pentru prima divizie a țării? Ca să nu mai arătăm că și spaniolii au propriile lor necazuri în campionat. Repetăm însă, asemenea speculații nu înseamnă nimic, fiecare meci este altceva, are istoria sa proprie.

Jucătorii bucureșteni cunosc acest adevăr. În aceste zile, ei își completează pregătirea, și-o adecvează pentru debutul în cupele europene și, potrivit cu vîntulor lui Halagian, stringînd dinți muncind de zece ori mai mult. Pe de altă parte, în ceea ce privește indisponibilitățile, numărul lor s-a mai redus. Astfel, sînt recuperați Ursu, Cojocaru și Topolinschi, ultimul scos cu targa de pe teren în meciul de la Brașov. Dan Daniel are nevoie de o perioadă mai lungă de refacere și probabil că va începe antrenamentele peste o lună. În vreme ce Nițu și Mirea nu au drept de joc, una și, respectiv, două etape. În ceea ce-l privește pe Costel Solomon, se depun eforturi serioase pentru recuperarea sa, antrenorul Halagian sperînd să-l aibă în echipă simbătă, în etapa a treia.

RAZVAN BARBULESCU ■

Lecția de-acasă

Așadar, cu 0-3 cu Steaua, la București, 0-2 cu Petrolul, pe teren propriu, la Moreni, echipa Flacăra a cam pîlîit, n-a ars în acest promițător început de campionat, cînd, dată fiind misiunea sa, de a ne reprezenta în Cupa U.E.F.A., cu toții ne așteptam de la băieții lui Ion Nunweiler la mai mult. Înfrîngerea în fața Stelei. În deplasare, nu ne-a prea surprins se înțelege, dar marele eșec de-acasă ne-a cam clătînat speranțele într-un smochin înflorit în Portugalia și, credem, a scuturat și părul cu pergamute din dealurile Morenilor. Cred că Ion Nunweiler, antrenorul echipei Flacăra Moreni, jucătorul care, cîndva, ne aprindea petromaxul în fereastră, cum ar spune prietenul meu Fănuș, a scoborit în peștera înțelepților (o fi vreuna pe sub dealurile cu sonde și livezi), să mediteză și să afle noi soluții tactice de joc pentru partida cu F.C. Porto, pentru că schemele de pînă acum s-au arătat ineficiente. În partida cu Petrolul, de-acasă, jucătorii de la Flacăra (mai cam frige acest cuvînt) au „țesut” frumos, adică pasele lor au fost frumoase, au născut gîdilături în coșul pieptului, au ridicat suporterii de multe ori în picioare, dar în final s-au dovedit sterile, fiindcă nici-un sut (rare) n-a nimerit poarta pajurată de Liliac. După minutul 28, cînd Bișcă, la finalul unei sarje proprii a deschis scorul, eu, unul, întors nu știu din ce belicuri către fotbal, am tot sperat într-o revenire a echipei din Moreni, dar, aflîndu-mă sub zodia Fecioarei, cam nefastă pentru Săgetător nu numai că nu s-a întîmplat cum jînduiam cl. petroliștii (cei din Ploiești), marcați de exuberanța promovării, au majorat scorul în finalul partidei.

Acuma, sinceri să fim, n-am putea spune că jucătorii de la Flacăra au jucat slab, dar putem spune că au jucat ineficient: au inițiat multe atacuri, mai ales prin Dragnea, dar combinațiile lor n-au împins

mingea spre poarta adversă, ci au complicat lucrurile; Văidean, cel mai periculos atacant al Flăcării, a fost aproape anihilat de tînărul Panait, de la Petrolul, care, am aflat, în ziua jocului, a împlinit 21 de ani (la mulți ani, spre Națională!). Beldie și Timiș au forțat și ei dar n-au reușit să străpungă apărarea (uneori supraaglomerată) a adversarului. Schimbările operate de antrenorul Ion Nunweiler în repriza secundă (Stele în locul lui Lala și Chiriță în locul lui Timiș) n-au fortificat jocul gazdelor: din nou Dragnea, de la 16-17 metri, a suțat peste bara porții lui Liliac; o lovitură de cap a lui Chiriță trimite mingea tot peste bara porții; dar ultima și cea mai mare speranță a suporterilor și jucătorilor din Moreni avea să se spulbere în minutul 33 al reprizei secunde, cînd la un fault asupra lui Stere, arbitrul a decis lovitură de la 11 metri, pe care... nu o ratează Dragnea, ci, inspirat, o apără Liliac. Aceste mai mici sau mai mari „neglijențe” ale jocului prestat de echipa din Moreni acum, la început de campionat și înaintea meciului din Portugalia, cu F.C. Porto, pot conduce la a precieri nefavorabile, pe care nu ne grăbim să le consăvîm. Cert este că la Moreni, Flacăra s-a complicat în acțiunile ofensive, pe cînd Petrolul a jucat simplu și eficient. Experiența aceasta, o adevărată lecție, poate servi, și conducerea tehnică a echipei Flacăra sperăm să tragă din ea învățămintele necesare, să rețină starea de fapt a echipei pe care o antrenează și, în timpul care a mai rămas, să schimbe, să îndrepte ceea ce mai poate schimba și îndrepta.

N-o fi ușor, dar necesar este. În ce ne privește, le dorim jucătorilor români să se întoarcă de pe malul Atlanticului, din această coridă fotbalistică, cu un trofeu de taur portughez învins.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Civilizația sportului

A sosit poștașul

Stelian Ionescu, str. Saturn 7, Brașov: „Ultimele fragmente din scrisorile mele pe care ați avut amabilitatea de a le încredința tiparului au stîrnit unele discuții. Desigur că așa e bine, altfel nu și-ar găsi justificare, asta fiind cea mai concludentă dovadă că pe oameni îi preocupă problema civilizației sportului. Deci e foarte bine. Numai că, din păcate, există modalități diferite de a recepta și interpreta un text, o idee, un cuvînt. Nu vorbim de maniera abordată de cei de rea-credință, de răuvoitori, de birfitori de dragul birfei, pe aceștia nu-i ppale stăpîni și imblîziți nimeni. Mă refer la acei oameni care încearcă să înțeleagă în profunzime fenomenul sportiv, așa cum și noi încercăm, cu buna și cinstită intenție de a nu greși în interpretare. Or, scrisoarea mea referitoare la „aportul” unor adversari care se vor neapărat activi și eficienți, publicată la 30 iunie, este oarecum lacunară, lăsînd efectiv omului incomplet pregătît pentru o corectă receptare, căi de evaziune sau măcar semne de întrebare.

Îată ce-mi spune un cunoscut din Brașov, el însuși fost fotbalist (Este vorba de Botescu, jucător cu decenți în urmă la Petrolul, nu asta e important): „Atunci, dumneata negi rolul antrenorului? E mai bine fără antrenor? Că doar și pe jucătorii de tenis de masă la care te-ai referit tot antrenorul o adusesse pînă în virful piramidei”.

● Federația Internațională de fotbal (FIFA) are de rezolvat fel și fel de probleme, legate, mai ales în ultima vreme, de intruziunea reclamelor. Recent, FIFA a hotărît interzicerea prezentei unei sigle publicitare (a unei firme japoneze) pe tricourile... arbitrilor care oficiază în campionatul englez. Liga engleză a trebuit să înapoieze „sponsorului” cele 300 000 lire sterline, valoarea contractului încheiat pe 3 ani! Ar mai fi copii de minge! ● Opinia potrivit căreia „Il Mondial 90” va fi un veritabil spectacol a primit noi argumente, directorul general al Comitetului de organizare, Luca di Montezemolo, anunțînd că festivitatea tragerii la sorti a grupelor turneului final, programată la 9 decembrie, va fi, de fapt, un „show” internațional de mare atractivitate. De pe acum, toate cele 8 000 locuri ale Palatului sporturilor din Roma,

unde va avea loc ceremonia, au fost vindute. Pe de altă parte, s-a precizat că pentru prezențarea celor 12 orașe-gazdă ale meciurilor fazei finale (52 la număr, între 8 iunie și 8 iulie 1990) vor fi realizate filme cu largă difuzare. Succesul peliculelor

Vedeți, asta mi se pare o lecție de care trebuie să ținem seama în viitor. Mie „mi-a stat pe limbă”, cum se spune, și acum am înțeles că trebuia să scriu un lucru ce se cuvenea scris, tocmai pentru că în el constă marea anomalie: cum poate un antrenor care a muncit alături de elevul (elevii) săi, și-a bătut capul și și-a mîncat nervii cu pregătirea lui (lor) să vină și — chiar în timpul partidei, adică al examenului — să-l încurce pe elev, făcîndu-l să nu mai dea tot ceea ce cu mîgălă și efort a pregătît la antrenamente? Exact ca o capră care, după ce a umplut clubul cu lapte, îi dă cu piciorul! Asta este partea curioasă a problemei. Deci, departe de a-l subaprecia munca depusă, nu te poți minuna îndeajuns cum de, singur și nesilit de nimeni, își autodistrug munca cu seninătate și deplină inconștiență”.

Să precizăm mai întîi că spațiul tipografic nu ne permite uneori să publicăm textul integral al scrisorilor pe care le primim, de aceea ne asumăm responsabilitatea unor exprimări, poate, lacunare. Nu credem însă că este cazul ultimei scrisori ce ne-ați trimis din care se înțelege că nu rolul antrenorului trebuie negat (sau a fost negat) ci acea parte din activitatea lui care tinde să dea peste cap însăși munca bună, cînstită, reușită pe care personal a depus-o uneori ani în sir, ceea „socială” din timpul meciului, element perturbator hotărîtor în comportarea pe teren a sportivului. Sportivul este capabil să treacă ușor peste urletele ostile ale unei săli sau ale unui stadion dacă pe banca lui este liniște, concentrare, încredere. Dacă neliniștea și deconcertarea vin de pe propria bancă, nici măcar încurajările publicului nu mai au efectul lor tonic.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Toată lumea face sport

este asigurat, de vreme ce pe lista regizorilor figurează nume celebre, precum Fellini, Antonioni, Bertolucci! ● Americanul Tom Gentry a realizat un nou record de traversare a Atlanticului cu o mică ambarcațiune motorizată, parcurgînd distanța dintre New York și coastele britanice în numai 62 de ore, 7 minute și 47 secunde, cu

ție a campionatului vest-german de fotbal a debutat, la Schalke 04, și fotbalistul sovietic Aleksandr Borodiuk, de la Dinamo Moscova, component al echipei olimpice cîștigătoare a titlului olimpic anul trecut. „Deocamdată, a spus președintele clubului din Gelsenkirchen, Gunter Eichberg, Borodiuk are probleme de adaptare, singurul cuvînt

german pe care-l știe fiind „Danke!”. În schimb, sîntem mulțumiți de cunoștințele sale privind limbajul fotbalistic...” În vîrstă de 26 de ani, Aleksandr Borodiuk a jucat de 10 ori în reprezentativa sovietică, pentru care a marcat 4 goluri, iar la „olimpici” — 16 partide, înscîrind 7 goluri ● Președintele Comitetului internațional Olimpic (CIO), Juan Antonio Samaranch, s-a declarat pentru limitarea la 15 000 a numărului sportivilor și tehnicienilor la Jocurile Olimpice de vară, gigantismul întrecerilor făcîndu-le aproape de neorganizat. Luarea de poziție ni se pare judicioasă, dar nu putem să nu observăm că tot CIO a mărit continuu atît numărul disciplinelor (25 în prezent), cît și al probelor, în majoritatea cazurilor cu puține argumente.

LUCIAN OPREA ■

Iolanda Balas:

„Important e să fii deasupra ștachetei“

Iolanda Balas: Multiplă recordmenă mondială, dublă campioană olimpică și câștigătoare a celor mai cunoscute concursuri din lume, Iolanda Balas este un nume de istoria sportului intrat în legendă ca un simbol al victoriei. Ea continuă să lucreze în slujba sportului românesc și, cu dispoziție, își poartă pașii pe stadioane, pe străzi, în diferite locuri din București și din țară, fiind încă un nume celebru, o mare stea a atletis-

mului dar și un om de o frumusețe morală inegalabilă. Amabilă, dăruită atletismului, fără a fi copleșită de glorie, Iolanda Balas mai este și un tezaur de amintiri și imagini pentru un muzeu fascinant al victoriei și frumuseții morale.

— Stimate Iolanda Balas, cum vă descurcați la matematică?

— Modest! N-am iubit-o, dar mă descurc. Integralele mă îngrozeau. Așa am ajuns la un mare respect pentru matematicieni. Pentru aceasta m-ați căutat de atâtea ori?

— Nu, dar mă gindeam dacă am putea socoti cîte recorduri mondiale ați doborât, cîte concursuri ați câștigat și să mai facem cîteva calcule legate de pregătirea dumneavoastră în anii de mare glorie.

— Odată, împreună cu Romeo Villara, am scotit toate concursurile. Cred că au fost 146 de victorii consecutive. S-ar putea să fie mai multe cu cîteva sau mai puține. Am doborât de 13 ori recordul mondial, iar o dată l-am egalat.

— Se pare că definiți cea mai lungă suprafață din istoria sportului. Nici boxeri, nici atleți, nici luptători, nimeni în lume nu a dominat atît de categoric o probă sau un sport. Oare o mai fi câștigat cîteva măcar o sută de concursuri fără înfringere?

— Americanii, care au făcut o statistică spun că eu aș fi câștigat 146 fără înfringere, pe lo-

cul doi fiind Edwin Moses cu 114 concursuri. Din păcate, anul trecut el a fost învins și seria a luat sfîrșit.

— Dacă mai adăugăm și cele două medalii olimpice ale dumneavoastră, palmaresul este unic. De altfel sint copleșit. Am sentimentul că stau de vorbă cu un mit. Pe dumneavoastră nu vă impresionează propriul palmares?

— Sinceră fiind, nu. A fost o epocă, a fost și a trecut. Încă sîntem departe de a vorbi despre limite în sport. Nimeni nu poate stabili posibilitățile maxime ale ființei umane. Resursele sînt neîmăsurabile. Nu m-a impresionat nici 1,90 al meu după cum nu mă dărimă nici 2,09 de acum. Omul va zbura mai sus, centimetru cu centimetru. Eu și Brumel am trudit la acest urcus.

— Nu v-ați gîndit niciodată cam cît ați sări în actualele condiții de pregătire și beneficiind de noul stil Fosbury?

— Nu, niciodată! M-am gîndit doar la avantajele acestei piste supraelastică, la metodologia pregătirii. Apoi la complexitatea pregătirii, concepută și urmărită de o echipă, nu ca atunci, cînd întregul lot avea

un singur medic. Dar luînd în calcul toate progresele înregistrate, cred că și Brumel la bărbăți ar fi trecut de 2,40 și eu poate că aș fi depășit doi metri. Au fost aspectele practice și peste ele, cel psihologic.

— Cît contează psihicul la săritura în înălțime, unde ești singur în fața ștachetei?

— Enorm! Dacă ridici ștacheta la 2,20 pentru un om care n-a sărit niciodată atît, deși poate, zice că este imposibil. Renunță. Eu îmi ridicam mereu ștacheta mai sus și stăteam ore întregi și o priveam, spunîndu-mi nu e mult. Și acasă, aveam un semn, fixat din ce în ce mai sus. Ascultam muzică și-l țintuiam cu privirea ca să mă obișnuiesc cu înălțimea lui. În pregătirea modernă a apărut psihologul.

— Ați sărit cumva 1,95 la un antrenament?

— În mod cert, la acele antrenamente controlate. Dar niciodată nu m-a interesat cît era pentru că n-avea nici o valoare. Mă întrebam doar cît poate să fie. E peste atît, e-n ordine. Nu centimetri în plus, de rezervă, îmi dădeau siguranță, ci normele de control, alergările și miile de kilograme ridicate într-o zi, săriturile nemăsurate efectuate, totul conform unui plan de antrenament trecut meticolos în caiet.

— Chiar vă înregistrați totul într-un caiet?

— Știu precis ce am făcut acum 25 de ani, într-o anumită lună, săptămîină și zi. Mi-am notat cu minuție fiecare moment al pregătirii!

(Va urma)

CORNEL NISTORESCU

După-amiază de sîmbătă. Căldură caniculară. Marginile astrului dogoritor nu se disting contopindu-se cu norii galbeni ce-l înconjoară. Soarele e parcă prost dispus la fel ca șoferii și pasagerii leocărcă de transpirație din imensa coloană fără început și fără sfîrșit care se scurge din ambele direcții. De sus, de pe culmi, cei cu rucsacurile în spinare, avantați de vînticelul răcoros ce bate din spre creste, privesc încinți meandrele șoselei ce arată ca un fir pe care sînt înșirate mașinile, mii de mărgele de toate culorile. Pe platoul alpin, micul grup de tineri urmează traseul cărăruiei flancată de jnepeni pitici. Se opresc privind îndelung imensul colier format din automobile jucării mai mici decît cutiile de chibrituri. Sus, brazii, florile sălbatice cu miresmele lor înconfundabile, aerul ozonat. Jos, în coloană, atmosfera e mai puțin poetică. Aici, viteza de mele cu care se înaintează pe mici porțiuni, provoacă în interiorul coloratelor automobile căldură de neîndurată, în ciuda ferestrelor deschise, evantaiurilor improvizate și a stocului de batoate leocărcă, de mult epuizate, aruncate în sacose și pungi. Cu piloții transformați în ghemotoace de nervi trebuie să te porți foarte circumspect. Încruntați, nu-ți răspund la nici-o întrebare și risti chiar să fii repezit. Mersul în coloană e un test, deloc ușor, mai ales pentru șoferii netrecuți prin furcile caudine ale traficului bară la bară. Cei care n-au învățat că răbdarea e atu-ul de căpe-

tenie pentru a îndura supliciul circulației într-un imens lanț de autovehicule, pot doar să se la de mîna cu distrații, cu cei ce conduc gîndindu-se la cuadratura cercului sau la fel de eternul nerezolvat perpetuum-mobile. Deplasarea în sir compact nu e relaxare. Din contră, oboseala fizică și mai cu seamă nervoasă se acumulează în proporții geometrice. „Linistea” și siguran-

altă ieșire din „calvarul” mersului în coloană decît să mergi „cuminte” și atent. Urmărind cum se comportă cei aflați mult înaintea mașinii ce o conduci (ocolirea unor obstacole, apariția unor pericole) nu trebuie să-l neglijezi pe confratele ce se deplasează imediat în fața ta. Într-o coloană nu-i nevoie neapărat să existe ca pe o tablă de șah, patru nebuni, e suficient

Cronica internațională

● **Cupa Campionilor Europeni.** În primul tur s-au înregistrat următoarele rezultate: Wandering Dragons (Scoția) — Honved Budapesta (Ungaria) 0,5:1,5; Anderlecht (Belgia) — Reykjavik (Islanda) 4,5:7,5; Radnicki (Iugoslavia) — Univ. Brno (Cehoslovacia) 4:3; Glasgow Polyt. (Scoția) — T.S.K.A. Moscova (U.R.S.S.) 0,5:1,5; Lokomotiv Moscova (U.R.S.S.) — T.S.K.A. Sofia (Bulgaria) 8,5:3,5; C. Insular (Spania) — Petrosian Moscova (U.R.S.S.) 3:9; Skolerne S.K. (Danemarca) — Wood Green (Anglia) 5,5:6,5; MZKS Poztowice (Polonia) — S.O. Kallithea (Grecia) aminat. Vector Novosibirsk (U.R.S.S.) — Clinchy (Franța) aminat. Tragera la sorti în turul al doilea a fost următoarea: Honved — Solingen. Petrosian — învingătorul din meciul MZKS—Kallithea, Reykjavik — Bayern München, Wood Green — învingătorul din meciul Novosibirsk — Clinchy, Gosa — Gambit Bonn Voie, Wasa — Univ. Brno, Beer-Sheva — M.T.K. Budapesta și T.S.K.A. Moscova — Lokomotiv Moscova.

● **Genova.** Localitatea italiană a găzduit un turneu internațional categoria A VII-a (cu norma de mare maestru cotată la 8 puncte). După 6 runde conduceau la egalitate de puncte (4,5 p) marea maestră Pia Cramling și marele maestru sovietic Lerner, în fața lui Klarici 4 p. Skembris și Raicevici 3,5 p. După un final palpitant, victoria a revenit lui Lerner cu 6,5 puncte. Pe locul doi s-a situat marea maestră suedeză cu 3 puncte, înregistrînd și realizarea pretioasei norme de mare maestru internațional. În continuarea clasamentului au urmat Raicevici 7,5, Farago și Skembris 7, Kroghius 6,5, Klarici 6, Bellon 5,5, Hector 3,5, Quido 3, Cribici 2 și Grassi 1,5 p.

● **Tirol.** Al III-lea „Open Casino Austria” s-a bucurat de participarea a doar 46 concurenți (2 mari maestri și 4 maestri internaționali). Învingătorul ediției precedente (clasat acum al șaptelea), Weinztel, n-a mai

avut șanse în fața favoritului nr. 1, Toni Miles, care și-a adjudicat în mod strălucit victoria. Clasamentul final a fost următorul: 1. Miles (S.U.A.) 7,5 p; Tvetkovici (Iugoslavia) 6,5 p; 3. Bogdanovici (Iugoslavia) 6,5 p; 4. Dizdarevici (Iugoslavia) 6,5 p; 5. Eauland (Austria) 6p; 6. Bașaghici (Iugoslavia) 6p; 7. Weinztel (Austria) 6p; 8. Thöny (Austria) 6 p etc.

● **Festivalul de la Bud** pesta s-a încheiat cu o dublă victorie: Uhlmann (R.D.G.) și Ruban (U.R.S.S.), autori a 8,5 puncte. Au fost urmăriți de un pluton de jucători care au totalizat 7,5 puncte: Pribyl (Cehoslovacia), Nei, Monin (ambii U.R.S.S.), Honfi (Ungaria), Enders (R.D.G.), Tsersarkski (U.R.S.S.), Varga și Forgasi (Ungaria) și Al. Karpov (U.R.S.S.)... 103 participanți. O scurtă confruntare a avut loc între Nei și Rôvid în apărarea Grünfeld. S-o urmărim: Nei — Rôvid 1. c4 Cf6 2.Cc3 d5 3. d4 g6 4. Cf3 Ng7 5. e3 00 6. Ne2 d:c4 7. N:c4 c5 8. 00 c:d4 9. d4 Ng4 10. Ne3 Cc6 11. d5 Cc5 12. Ne2 C:f3 13. N:f3 N:f3 14. D:f3 Dd7 15. Tad1 Tfd8 16. Tfel Ce8? 17. Ne5 Nf8 18. d6!! C:d6 19. Cd5 Te8 20. N:e7! Ng7 21. Df4, 1:0.

● **Herford.** Al 18-lea turneu internațional de șah activ în XI rundă sistem elvețian s-a încheiat cu victoria lui J. Pohl. Kümmel 9 puncte. În continuarea clasamentului s-au situat Siemers 9 p. Roos Th. 8 p. Andre, Thiede si Dreckmeier 7,5 p. Truta. Markmann 7 p etc. 49 participanți.

● **Spania.** Turneul de la Leon a revenit Suzanei Polzar și lui Joszef Pinter cu 8 puncte. Au urmat Illescas (Spania) 7,5 p, Rivan (Spania) 6,5 p, Franco (Paraguay), Romero (Spania) și Sanz (Spania) 5,5 p etc.

● **Buffalo** (S.U.A.). Gata Kamski (14 ani) a câștigat cel de-al 20-lea „Open Continental” la care au luat parte 145 concurenți la șase categorii. Stilul talentatului jucător reiese și din partida Kamski — Leveille (apărarea franceză) 1. e4 e6 2. d4 d5 3. Cc3 Cf 6 4. e3 Cf7 5. f4 c5 6. Cf3 Cc6 7. Ne3 Db6 8. Ce4 Da5 9. c3 c:d4 10. b4 C:b4 11. c:b4 N:b4 12. Nd2 N:d2 13. C:d2 b6 14. Nd3 Cc5 15. C:c5 b:c5 16. 00 Nd7 17. Tc1 Te8 18. Tf2 g6 19. h4 00 20. h5 e4 21. N:c4 d:c4 22. Ce4 33 23. Cf6 Rg7 24. C:d7 Tfd8 25. Cf6 c3 26. h6 R:h6 27. Ce4 Td4 28. Cd6 Te6 29. Dg4 Rg7 30. Dg5 Rg8 31. f5 Te:d6 32. f:g6 h:g6 33. Tcf1 Dd8 34. T:f7! 1:0.

MARGARETA MUREȘAN

Cronica șoselei

Depinde, din ce unghi privești

ta coloanelor nu e „torpilată” numai de distrați, agresivi, nepricepuți ci și de multe alte categorii de piloți. Pe cît de diversă e dispoziția celor ce pleacă sau se întorc din concedii, excursii, pe atît de felurite e stilul de conducere al oamenilor de la volanul mașinilor. Doar fiecare individ (fie el și șofer) e un mic univers „unic” cîm ne asigură psihologii. Șansa e că în covîrșitoarea lor majoritate șoferii conduc responsabil. „Fizic”, în coloană, trebuie să pilotezi precum un șahist care are în vedere nu numai mișcarea ce urmează ci cît mai multe mutări ce o succed pe prima, adică privind cît mai departe spre capul șirului. „Psihic”, trebuie să te obișnuiești cu ideea că nu există

și unul. Nu neapărat din cei agresivi, ce tot depășesc, depășesc, trezindu-se în final în postura deloc plăcută de încurcă lume. Aceasta, în cazul fericit că au produs doar un blocaj. Există și ipoteza să se înfigă (trezindu-se sau nu) în ceva ce s-a încăpăținat să le stăvilească elanul lor vijelios (mașină, pom, gard, clădire etc...) ori chiar banalul și universalul decor). Nu, e suficient chiar și un singur șofer „pașnic” dar nepriceput, cu gîndul alurea sau prins în pinza de păianjen a unor discuții „captivante” cu pasagerii călători care, nu exagerez cu nimic, dar de cele mai multe ori trăiesc într-o lume aparte, a lor, univers ce n-are nimic comun cu cele ce se întîmplă pe drum.

Zurbagiul șofer solitar, poate „arunca o piatră” în coloană (nu în apă) pe care nu reușesc să o scoată nu zece, ci nici măcar o sută de piloți oricît de îndemînatici ar fi ei.

De fapt cam așa s-a petrecut scenariul și în cazul carambolajului soldat cu cîteva duzini de faruri, parbrize, bare, capote, semnalizatoare, port-bagaje etc. făcute harcea-parcea. Începu-

te”, a făcut ca două duzini de mașini să participe la o pupătură colectivă. Scenariul „Săruturi rutiere” în afară de sticle sparte și tablă indoită, ca urmare a absenței șoferilor respectivi de la lecția despre „distanța în mers”, a avut și două secvențe mai tari. Prima: șoferul nervos al unei Dacii bordo, în fața perspectivei de a intra năpraznic în spatele unui camion ale cărui lumini rubinii se aprinseseră a gîndit fulgerător o altă soluție. Să părăsească șoseaua spre dreapta spre a evita coliziunea. Un nevinovat mesteacă n-a apărut însă în cale. S-a frînt nu pomul, ci mașina. Pasagerii n-au pătît nimic decît cucuie, vinătăi și mici pete roșii care li s-au ivit ca bubulețele de vîrsat la copii. Partea din față a mașinii arăta ca botul înșingurat al unui cățeluș. Al doilea episod al filmului ce merită subliniat, pornește de la ideea unui șofer de a evita pînirea fundului celui din față evadînd spre... stînga și transformîndu-se astfel într-o barieră pentru furgoneta ce tocmai se apropia din sens opus. La fel ca un înaintas depozat prin alunecare de un apărător tenace, așa a decolat de pe șosea mașina stăvilă. S-a prefăcut într-un fel de covrig de Buzău, dar nimeni n-a pătît nimic. De unde concluzia că mersul în coloană e idilic iar mașinile potorești prin aromatica lor, doar cînd sînt văzute de sus dintre jnepeni. De acolo și automobilele făcute tîndări par doar oprite.

VICTOR BEDA

Ce-i mai mîndru pe la noi...

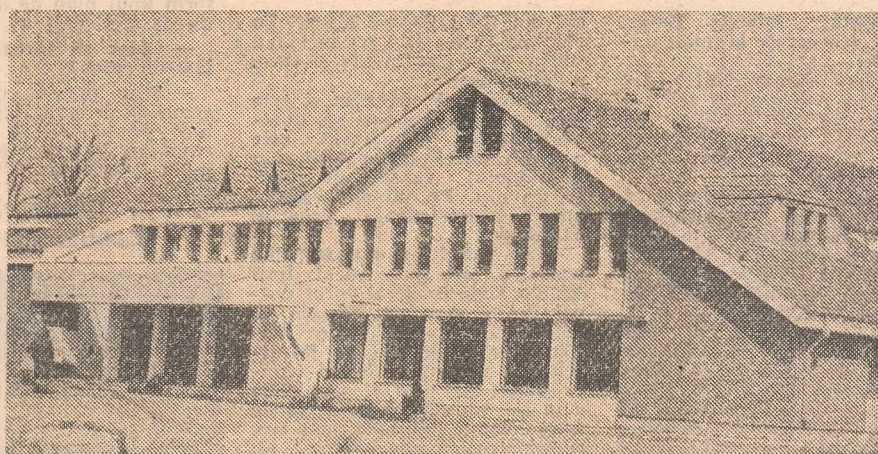

Centrul de creație și cultură socialistă Rovinari

...ne transmite D. Cazan,
fotoreporterul ziarului

Gazeta Gorjului

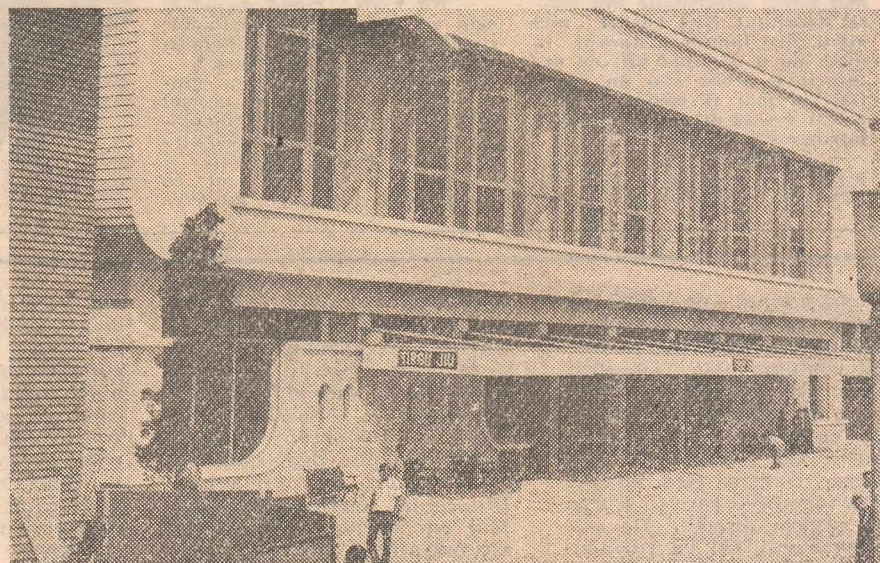
ORGAN AL COMITETULUI JUDEȚEAN GORJ AL P.C.R. ȘI AL CONSILIULUI POPULAR JUDEȚEAN

Centrul de creație și cultură socialistă Turceni

Spitalul Rovinari

Gara din Tg. Jiu

În județul Sibiu sînt în plină desfășurare acțiunile organizate — în cadrul celei de a XXII-a ediții a Săptămîinii cultural-artistice „CIBINIUM” — de Comitetul de cultură și educație socialistă al județului, în colaborare cu Comisia de răspîndire a cunoștințelor cultural-științifice și tehnice, comitetele județene U.T.C. și al sindicatelor, Consiliul județean al organizației pionierilor, Inspectoratul școlar Filiala asociației filateliștilor din România, Asociația scriitorilor, Filiala Uniunii Artiștilor Plastici, Cenaclul compozitorilor, Asociația folcloriștilor, și etnografilor.

În municipiul de reședință și în peste 40 de localități din cuprinsul județului au loc simpozioane, mese rotun-

de, expuneri, dezbateri sub genericul „Programul-Directivă și Tezele pentru Congresul al XIV-lea al P.C.R. — o viziune profund știin-

Cibinium '89:

**Tradiție
și actualitate**

țifică, novatoare privind dezvoltarea și perfecționarea societății românești”, urmate de spectacole literar-muzicale „Cîntarea patriei”, susținute de formațiile artistice de amatori participante la cea de a VII-a edi-

ție a Festivalului național „Cîntarea României”.

În sălile caselor de cultură, muzeelor, cluburilor, teatrelor, cinematografele, bibliotecilor, instituțiilor de învățămînt, căminelor culturale, casei pionierilor și școlilor patriei se desfășoară, de asemenea, nenumărate manifestări, spectacole și concursuri, multe dintre acestea bucurîndu-se de participare națională și chiar internațională. În Piața 6 Martie s-a deschis un tîrg al olarilor și a avut loc o paradă a portului popular. Toate acestea dovedesc bogăția și varietatea vieții spirituale din județ în acești ani, continuarea firească a binecunoscutelor tradiții culturale de pe aceste străvechi meleaguri românești.

REGHINA VÂRVICI

**Cîntece
și
premii**

Cu mai puțin de o săptămîină în urmă a căzut cortina peste ultimul act al ediției din acest an a Festivalului și concursului de muzică ușoară românească „Mamaia”.

În cadrul secțiunii de creație, cu ocazia ultimei serii de concurs, una dintre lucrările prezentate — „Libertate” (muzica, versurile și interpretarea fiind semnate de Victor Socaciu) — s-a impus cu autoritate, atenția publicului fiind captată atît de originalitatea liniei melodice moderne a piesei, în consonanță cu tematica majoră abordată de

partea literară, cit și de tălmăcirea de excepție realizată de solist (al cărui timbru inconfundabil este de multă vreme apreciat în consecință).

Și totuși, o zi mai tîrziu, în cadrul Galei laureaților, am avut surpriza ca sus-amintita piesă, atît de bine apreciată de public, să nu figureze în ochii juriului nici măcar cu o mențiune; și aceasta în condițiile în care au fost conferite nu mai puțin de douăsprezece titluri de „melodii laureate”!

Din conul de umbră al nedreptei omisiuni comise vizavi de piesă și de creatorul și interpretul ei, nutrim speranța că redactorii de muzică ușoară din Radioteleviziunea română îi vor acorda atenția pe care o merită cu prisosință o melodie care vorbește de nobila idee de libertate, de domnitatea umană care trebuie să se impună definitiv pe scoarta bătrînei și iubitei noastre Terra!

SANDU ȘTEFĂNESCU ■

Flacăra, Redacția : București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71 341. Telefoane : 17 66 10 ; 17 60 20, în fiecare : Actualitate politică : 25 60 ; Economie : 21 28 ; Cultură, știință, învățămînt : 14 57 ; Cetățenești : 14 53 ; Scrisori : 25 42 ; Reportaj-informații : 25 60 ; Sport : 17 00 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Cosa Științei”. Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA” — sec. 001 export-import presă P.O. Box 12 201, telex 10876, presfir București, Calea Griviței nr. 64-66.

